

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her:
<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

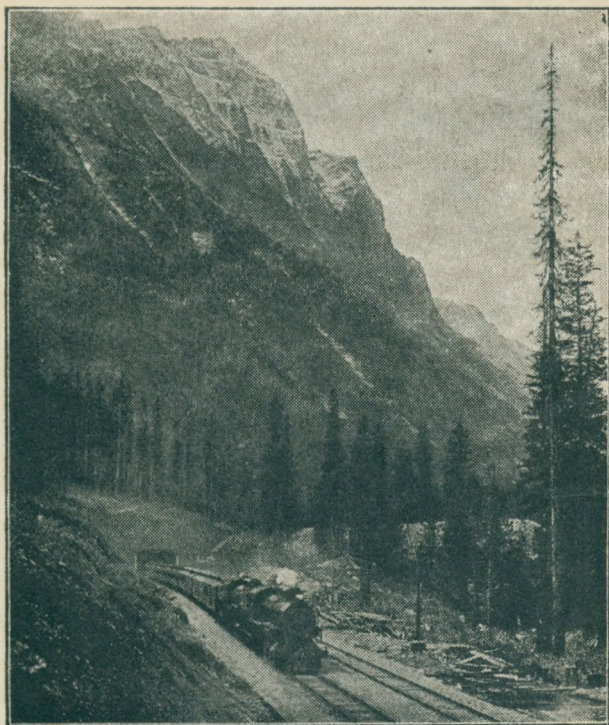
Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>
Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

C. MIKKELSEN

CANADA
SOM FREMTIDSLAND

H. ASCHEHOUG & CO. · DANSK FORLAG

KØBENHAVN · 1927

C. MIKKELSEN

CANADA
SOM FREMTIDSLAND

H. ASCHEHOUG & CO. · DANSK FORLAG

KØBENHAVN · 1927

CANADA SOM FREMTIDSLAND

CANADA SOM FREMTIDSLAND

DANSKE UDVANDRERES VILKAAR

AF

C. MIKKELSEN

H. ASCHEHOUG & CO. · DANSK FORLAG
KØBENHAVN · 1927

FORORD.

Denne Bogs Historie er ligetil. Efter en Rejse gennem Canada sidste Sommer skrev jeg i en Række danske Blade nogle Artikler, hvori jeg søgte at give nogle Indtryk af Rejselivet, af Landet, som det præsenterer sig for en uhildet lagttager med dets Ejendommeligheder, Natur og Folkeliv, men navnlig af dets vældige Udviklingsbestræbelser, der gaar ud paa at hæve de umaadelige Skatte, som selve Landet rummer.

I denne Forbindelse dvælede jeg særligt ved de Vilkaar, der venter de danske Udvandrere, som gaar ind i dette Arbejde. De gør det med det selvfølgelige Maal at skabe en Fremtid for dem selv, men i Canada som overalt i Verden er Samfundsudviklingen Summen af de enkelte Eneres Indsats.

Det tør siges, at Artiklerne vakte betydelig Opmærksomhed, og jeg har siden modtaget talrige anerkendende Henvendelser, deraf adskillige, som i stærke Ord udtrykker Ønsket om at faa Artiklerne samlede i Bogform.

Resultatet blev denne Bog, i hvilken jeg yderligere har tilføjet en Mængde Træk fra Turen, muntre og alvorlige, men forhaabentlig alle lærerige.

Det er mit Haab, at mange Danske, ikke mindst de Unge, derigennem kan erhverve noget Kendskab til den store Verden og faa ikke alene nye Forestillinger, men ogsaa nye Impulser i Retning af at leve et dygtigt og modigt Liv.

Hjørring, Januar 1927.

Forfatteren.

Hvorfor jeg drog ud.

To Ting var bestemmende for mig, da jeg slog til paa et Forslag om at gæste Canada.

Den ene var den evige Udlængsel, som alle — i hvert Fald alle unge Sind — er kendt med. Man maa ud for at se nye Egne og træffe nye Mennesker, modtage nye Indtryk af denne vidunderlige Verden. Det er en mystisk dragende Magt. Thi selv om man naar at stille sin Længsel ved at drage ud, og man frydefuldt oplever Lykken ved atter at være hjemme igen — alligevel gaar det som med Tyven hos Baggesen: »Hun kommer dog igen, den Heks!«

Den anden Ting, som drev mig, var en dyb Trang til at faa et personligt Indtryk af de Betingelser, der findes i Canada for danske Mænd, de Vilkaar, vore udvandrede Landsmænd lever under. Et er nemlig givet: Vi kender overordentlig lidt til de virkelige Forhold i dette uhyre Land, og sand Oplysning er den første Betingelse for at danne sig et Skøn over, hvorvidt man vil gøre det store Skridt eller ikke.

Jeg vil derfor fortælle ganske jævnt om det, jeg har set, og det, jeg erfarede ved at tale med Snese af brave

Landsmænd, som jeg traf lige fra Øst til Vest. Jeg føler absolut ingen Trang til at besmykke Forholdene. Dette vilde ogsaa være en besynderlig Lyst, thi ligesaa vist, som Emigrationen er et stadig mere brændende Spørgsmaal, som vi kommer til at tage op til alvorlig Overvejelse, lige saa sikkert er den altoverskyggende Hovedsag, at de Mennesker, der drager ud, kan finde Tilfredshed i Stedet for Skuffelse og høste virkeligt Udbytte af den Indsats af Mod og Energi, som skal til, og som ethvert Menneske er forpligtet til at yde, hvis det vil frem i Verden.

Jeg véd saare vel, at det ikke kan blive en grundig og omfattende Fremstilling af alle mulige Forhold vedrørende Canada. Det lader sig ikke gøre efter et Par Maaneders Rejse i Landet. Men jeg er heller ikke en officielt udsendt Repræsentant og skal heldigvis ikke afgive en tør officiel Beretning. Jeg fortæller, hvad jeg har set, hørt og oplevet, gør Rede for mine Iagttagelser uden at være forud indtaget i den ene eller den anden Retning, hvilket altid — hvad vi har set Eksempler paa — giver ensidige Fremstillinger. Og saa haaber jeg, at en og anden vil følge Skildringerne med Interesse, saaledes at der derved kan blive noget større Kendskab til og Forstaaelse af det mægtige, rige og skønne Land, som hedder Canada, samtidig med, at man ogsaa faar Lejlighed til at føle lidt af selve Rejselivets Eventyrlighed.

Farten begynder.

Smaa Billeder fra London og Liverpool.

Til Esbjerg — om Bord paa det nye, store og smukke danske Rute-Motorskib »Parkeston« over vort gode Vesterhav, som Englænderne og Tyskerne kalder Nordsøen, til Parkeston. Der er Blæst og meget kraftig Søgang. Afmagringskuren begynder. Ankomst til England, Told- og Paseftersyn og saa i Tog gennem det grønt smilende engelske Landskab, indtil Toget ruller ind paa Liverpool Street Station i London.

Et Par Dages Ophold i Verdensbyen maa anvendes paa bedste Maade.

London virker ikke straks saa overvældende, som man skulde tro. Den er saa stor i Udstrækning, at man næsten ikke aner det. Man overser kun det Omraade, hvor man befinder sig, og det virker ikke saa imponerende. Husene er gennemgaaende lave, og eftersom Grundene i London, der ejes af de gamle Grevskaber, ikke kan købes, men kun lejes paa 99 Aar, gider ingen foretage nogen videre Udsmykning af Husene. Disse er derfor næsten ens i de enkelte Gader. Mange Gange ser det ud, som om hele Gadens ene Side var et sammenhængende Hus. Og graa er de alle af Røg og Snavs. Dette hænger sammen med den berygtede Londontaage, som jeg har oplevet en Prøve paa. Londons Indbyggere, der, ligesom alle Englændere, er utrolig konservative, benytter nemlig Kaminer, hvori der sker en meget ufuldkommen Forbrænding, og Røgen fra disse Hundre tusinder af Skorstene i Forening med Kulrøgen fra de utallige Fabriker forener sig paa Graavejrsdage med

den tunge, fugtige Luft til en næsten uigennemtrængelig Taage, som ingen Gadebelysning kan gennemtrænge.

Kommer man ud paa en af Hovedgaderne, mærker man i et voldsomt Indtryk Storbyen gennem den Trafik, man er Vidne til.

Ser man op ad en Gade, kan det hele være som et bølgende Hav af Omnibiler. Skraaner Gaden lidt, saa man kan se nogenlunde langt, er det i Hundredvis af disse Busser, Øjet fanger, og de snor sig paa den forunderligste Maade mellem hverandre som store graa Insekter. Her kan den fremmede, der søger en bestemt Linie, ligesaa godt give op. Selv om man opdager Vognen, saa naar man den sjælden, før den er kørt. Jeg stod paa en lille Plads, hvor to store Gader krydsede hinanden. Foruden Busserne kom der fra de to Sider Sporvogne. Der var mest Udsigt til, at 20—30 Vogne og Biler vilde køre ind i hinanden. Jeg havde nær ligesom Sømanden raabt: Pas paa, for nu braser hun! Saa opdagede jeg, at den ene Sporvogn efter den anden sank i Jorden. Der var gravet et Hul, ned ad hvis skraa Sider Sporvognene forsvandt i en Tunnel og kom saa op igen et andet Sted, hvor der var bedre Plads. Aldrig havde jeg troet, de kunde tage en saadan Stigning.

Desuden benytter Trafiken Undergrundsbaner, der snart er under Jorden, snart over Tagene, og endelig — op til 70—80 Fod nede i Jorden — elektriske Tog, der løber i et Dobbeltør under alt, selv under Themsen.

I hvert Rør løber der kun Tog i samme Retning, og jeg har med Uret i Haanden konstateret, at et Tog kun holdt $\frac{1}{4}$ Minut. Rask skal det gaa. Det er herfra man har Historien om den gamle Kone, som har kørt rundt dernede i flere Aar. Hver Gang hun baglæns vil

humme sig ud af Døren, faar hun et let Puf af Konduktøren, der siger: Vil De med, maa De skynde Dem! Hvorefter han lukker Døren.

En tiltalende Afveksling i Stenørkenen er de talrige aabne Pladser med smukke Træer. Fornemst af alle Pladserne er vel nok Trafalgar Square med en mægtig Søjle, der bærer en stolt Statue af Nelson. Paa Fodstykkets fire Sider findes Relief fra hans berømte Søkampe, det ene viser hans Optræden i København 1801, og det maa lades Kunstneren, at det tydeligt fremgaar, at de danske Gutter ikke var at spøge med. Stærkest virker dog den enkle Indskrift, Nelsons sidste Signal: England venter, at hver Mand vil gøre sin Pligt!

Efter et Besøg i Westminster Kirken gjorde jeg et energisk Forsøg paa at komme ind og høre paa Debatten i Parlamentet, men dette mislykkedes. Det skal forberedes længe i Forvejen for almindelige Udlændinge.

Overalt i London træffer man Gadehandlere, der falbyder alle mulige Smaating. Og i Forretningskvartererne findes der mægtige Magasiner, hvor Alverdens Herligheder mødes, og smarte Udstillinger frister saavel den Fremmede som Landets egne Børn. Men de engelske Penge er saa forbistret store. Et Pund Sterling — det lyder saa lidt, men danske Penge svinder alligevel forbavsende ind, naar de omsættes i Pund.

I Oxford Street besøgte jeg et Stormagasin, som hedder Selfridge. I Sammenligning med dette er vore enkelte hjemlige Stormagasiner smaa. Der var mange Etager, og overalt Diske, Udstillinger og Ekspeditioner. Ialt beskæftigedes der i Bygningen 5000 Mennesker. Hvad der morede mig specielt var Taganlæget, hvortil man førtes op af en Elevator. Dette flade Tag var 240 m langt og 80 m bredt. Og paa dette Tag der højt

oppe i Luften var der anlagt en fuldstændig Park med Haver og Rabatter, høje, kunstige Klipper og Grotter, smaa Søer og Springvand. Hist og her var der Bænke i Træernes Skygge, og ved den ene Side en regulær Restaurant, hvor de unge Mennesker, der kom fra Tennis eller Golf, sad og fik en Forfriskning. Der fandtes ogsaa et Udsigtstaarn i »Parken«, og at det ikke var saa helt lille forstaar man, naar man hører, at der førte 60 Trappetrin op til Toppen, hvorfra man saa ud over Kæmpebyen. Gader og Huse saa langt Øjet rækker. Hist og her Dis og Røg over denne Ørken af Tage. En Bygning i »Parkens« Baggrund indeholdt et Højspændingsanlæg, der forsynede hele det uhyre Kompleks med Lys og Kraft. De smaa fikst uniformerede Elevator-damer smuttede ud af Skabet og slikkede lidt Solskin, naar der var et Par Minutters Fred.

Et saadant Besøg virker voldsomt ved sin Modsætning til de smaa og stilfærdige Forhold, man lige har forladt. Men vi skal videre.

Moderne Togteknik og Færgefart.

Næste Morgen holder et Tog parat til at føre os direkte til Liverpool, hvor Oceandamperen »Metagama« ligger og venter. Der er 200 miles, og den Strækning tilbagelægger Toget i 4 Timer, men det standser ganske vist heller ikke. Ikke en Gang for at tage Vand. Paa bestemte Strækninger ligger der mellem Skinnerne en kilometerlang smal Rende, hvori der staar Vand. Herfra suger Maskinen sin Forsyning under Farten, naar den passerer hen over. Det er en morsom Idé, som utvivlsomt vilde være af Virkning paa Strækningen Fredericia—Frederikshavn.

Vi snor os under Broer og gennem Tunneller, indtil vi er helt nede ved Havnen og holder ude paa Kajen.

Gennem mægtige Kajanlæg og overdækkede Korridorer beregnet paa en Strøm af Emigranter, naar vi ud paa »Metagama«, en Oceandamper, der tilhører Verdens største Trafikselkab, Canadian Pacific Railway.

Det reklamerer med, at det omspænder hele Jordkloben, og det besidder 20,000 miles Banelinier, et lille Hundrede Dampere paa ialt 450,000 Tons og over 20 Hoteller, hvoraf nogle meget store og pragtfulde. Dets Rejsedevise er kort og godt: »Se denne Verden før den næste!«

Medens den pulserende Travlhed naar sit Kulminationspunkt umiddelbart før Afsejlingen, staar jeg ved Rælingen og ser mig om. Det er Floden Merseys lerede Vande, der bærer os, og jeg iagttager, hvor vældigt Tidevandet virker. Vandet gaar indad saa stærkt, at det bruser omkring Stævnen af det fastliggende Skib, som om dette sejlede med god Fart.

En morsom Færgeforbindelse er der mellem de to Bredder. Det er en vældig stor og bred Barkasse med flisebelagt Dæk, omtrent som et lille Torv i en dansk Provinsby. Fra Kajen fortsætter al Slags Trafik ud paa dette Torv, almindelige Biler, Lastbiler og Rutebiler fulde af Passagerer, Motorcykler, Vogne og Fodgængere. Bilerne »parkerer«, saa de tager mindst mulig Plads, og spadserende Godtfolk finder sig Hjørner at staa paa — og saa damper hele »Torvet« af Sted over til den modsatte Bred, hvorefter Bilerne tøffer videre og Passagererne haster hen ad Gaden.

Hvor har dog Menneskene travlt!

Mod det aabne Hav.

Imidlertid er de sidste Forberedelser til Afgangen bleven tilendebragt, og vi damper langsomt ud ad Flodmundingen, medens store Skarer staar ved Kajen og bruger Lommetørklædet til skiftevis at vinke og tørre Øjnene med.

Passagererne søger nu at finde deres respektive Kahytter, hvor man pakker ud som paa et Hotelværelse, hvor man skal bo en god Uges Tid. Sagte glider vi over det irske Hav. Søen er rolig, og vi gaar til Køjs i godt Humør. Næste Morgen ligger vi ud for den store irske By Belfast. Det er herligt Vejr og blikstille. Vi ser ind over Irlands grønne Sletter og Bakker. Hist og her skelner Øjet pyntelige Byer. Nu og da skyder en Lystsejler forbi os, medens dens Besætning vinker.

Saa kommer en ret stor Damper ud og lægger sig paa Siden af os. En hel Del Passagerer kommer om Bord, og deres Bagage hejses ved Hjælp af Spillet op i store Net.

Da vi er færdige, letter »Metagama« og sætter Kurs mod Skotland. Hen paa Eftermiddagen glider vi op ad Clyde-Floden og nærmer os Glasgow. Der er pragtfulde Klippeformationer paa begge Sider. Igen lader vi Ankeret gaa, Smaadampere kommer ud med de sidste Forsyninger af Vand, Kød, Mælk og Grøntsager. Endelig en større Damper, hvorfra 400 Passagerer gaar om Bord. Det er vor sidste Berøring med Europa.

Vi damper ud ad Clydemundingen. Det er en henrivende Aften. Klippepartierne fortøner sig mod Aftenhimlen som skønne Raderinger, medens en straalende rød Solkugle kaster et magisk Skær over Vand og Skib. Nede fra Dækket lyder Latter og Støj, hvorimellem

blander sig Lyden af et lille Barn, der græder. Hvor Barnegraad dog høres langt! Forsynet har paa forunderlig Maade givet Menneskeungen, den mest hjælpeløse af alle, et Middel til at paakalde Moderens Hjælp. Men som en dyb, sitrende Lyd under det altsammen spores Maskinens Rytme og Skrueakslens sagte Tone. Vi gaar mod det aabne Hav.

Livet om Bord.

En Oceandamper er en lille Verden for sig. Og en Fart over det mægtige Hav er en uforglemmelig Oplevelse. Det vil sige: Der er nogle, som aldrig oplever noget. De føler nok det underlige i at slippe det sidste Baand med Land og begive sig paa Sejladsen fra den ene Verdensdel til den anden. Men saa tilpasser de sig hurtigt efter de nye Forhold, de kommer i en vis »Tum-merum«, og naar Farten er endt, faar man ingen anden Besked end denne, som vi kender fra alle Dansk-Amerikanere: Well! Vi har haft en god Trip!

Jeg satte mig imidlertid for, at nogle af de Tusinder, som aldrig kommer paa en saadan Rejse, skal vide lidt om, hvorledes den forløber.

Vi er ca. 1200 Passagerer om Bord, deraf 2—300 paa 1. Klasse. Resten, væsentlig Emigranter, paa 3. Klasse. 2. Klasse findes ikke paa dette Skib. Med Besætningen bestaar vor lille Verden af ialt ca. 1500 Sjæle.

Der sørges ypperligt for vor Forplejning, og lad mig straks sige, at det gælder ogsaa Emigranterne. Jeg færdedes meget iblandt dem, saa deres Kahytter, Køjer og Spisesaloner. Alt var rent og pænt. Ogsaa Maden er upaaklagelig. Den kommer fra de samme Gryder som 1. Kl. Passagerernes, men der er selvsagt ikke saa

mange Retter. Men naar jeg tænker paa, hvordan god dansk Ungdom levede paa vore Højskoler for 20—30 Aar siden rent materielt, saa er selv Emigranternes Tilværelse paa dette Skib nærmest flot.

Skæbnen har imidlertid anbragt mig paa 1. Kl., og jeg tager Forholdene, som de er.

Jeg staar op Kl. 7½, tager varmt Saltvandsbad, barberer mig og klæder mig paa for at være parat til Breakfast Kl. 8½. Jeg har let ved at naa det, thi hver Nat er Skibsuret bleven stillet 50 Minutter tilbage. Vi gaar jo mod Vest og altsaa bort fra Solen.

En stor Husholdning.

Jeg besøgte forøvrigt en Dag de vældige Køkkener og Forraadskamre under Dækket. »Ja, det er en stor Familie at holde Hus for,« sagde Overkokken, der stod og dirigerede en halv Snes Kokke rundt om ved vældige Komfurer. Han viste mig Fryserummet, hvor der hang 60 Oksekroppe og 100 Lam foruden et Utal af Fjerkræ, Skinker og andre Kødvarer, Fisk og Frugt i Baller. I Bageriet var der fire store Bagerovne og i det kolde Køkken endeløse Rækker af forskellige kolde Retter.

Det er et engelsk Skib, og Maden er engelsk, hvilket bl. a. vil sige, at der begyndes med et umaadelig solidt Maaltid. Frugt, Havregrød eller Majsflager med Fløde, ristet Kuller, stegt Lever, Bacon eller Skinke med Æg og The eller Kaffe. Dertil al Slags Franskbrød, ristet Brød, Marmelade eller Syltetøj.

Enkelte arbejder sig med synligt Velbehag gennem hele Skalaen! Det er ubegribeligt.

Saa gaar man Tur — hele Promenadedækket rundt. En Omgang tager ca. 5 Minutter. 10 Omgange er en

Lille Dampet bringer Passagerer ud fra Belfast.

Glasgow-Borgere har fulgt de bortdragende til Dampet.

Barnedaa om Bord.
Bishop of London og hans Kapellan.

Nursen med Barnet.
Biskoppen iremsiger Ritualiet.

Passagerer overværer Højtideligheden.
Ved Masten ivrige Fotografere.

Et Frelsermøde paa
Danskernes Historie Online
Forenings Bibliotek

Montreal, set fra Mount Royal.

Et Rekord-Forspand paa 32 Heste for 8 fuldtladede Kornvogne. Danskernes Historie Online
Een Kusk klarede Køreturen fint. Danske Slægtsforskeres Bibliotek

fast Takst, hvorefter man kan slænge sig i sin Liggestol paa Dækket og læse eller se ud over Havet.

Kl. 11 serveres overalt paa Dækket Bouillon, som kaldes Beef-tea, med Kiks, og saa ser man at faa Tiden til at gaa, f. Eks. ved Sport. Der er mange Slags fornøjelige Spil om Bord, Træplatter, der stødes hen over et inddelt Felt, Tennis, hvor Bolden er en blød Gummiring, der kastes over et udspændt Net, Ringe, der kastes hen ad Dækket osv.

Kl. 1 lyder et Hornsignal, og man møder i den store og flotte Spisesal til Lunch (Frokost). Hver har sin Plads. Der spises ved smaa Borde, og Passiaren gaar livligt, medens det udsøgte 5-Mands Orkester spiller. Til hvert Maaltid udleveres trykte Menukort, og det er et helt Studium at komme igennem dettes Indhold, idet hver eneste Ting er opført for sig, f. Eks. kogte Kartoffler, stegte Kartoffler, mosedede Kartoffler, franske Kartoffler og jeg ved ikke hvad. I Begyndelsen gaar det ofte saadan, at man omsider halvt forvirret stikker den høfligt ventende Tjener en eller anden Besked ud og saa giver sig Skæbnen i Vold, fuldkommen uvidende om men passende spændt paa, hvad der nu monne komme. Der er en vid Mark for Overraskelser. Bli-ver det en Gang Suppe til foruden den, man lige har sat til Livs! eller en Fiskeret eller en Kødret eller maa-ske kun en Portion Pickles? Der er intet at læse i den ulastelige Tjeners Ansigt. Han har Maske som en engelsk Statsmand, og han serverer det, der er bestilt, uden at fortrække en Mine.

Viser det sig at være fuldkommen sindssvagt — well, saa vil han opfatte den paagældende Gæst som en Original, men Verdensmanden har set saa mange løjer-

lige Fremtoninger, at han ikke af den Grund kommer ud af Ligevægt.

Lad mig her benytte Lejligheden til at sige, at britiske Tjenere, som man træffer dem i Canada, paa Skibe, Tog og Restauranter, er ganske enestaaende. De danner ikke, som i visse andre Lande, en Slags Lavkaste. Aldrig har jeg hørt dem skændes, eller set dem stikke Hovederne sammen eller smile overbærende ad en Gæst, for slet ikke at tale om Uforskammethed. Høflige, renlige og korrekte udfører de med enestaaende Omhu og Omtanke deres Arbejde til Gæstens Tilfredshed, og taler man til dem, er de intelligente og fri for alt Kryberi. De er simpelthen Gentlemen, og endnu har jeg ikke oplevet at se dem paavirket af Udsigten til Drikkepenge eller surmule over eventuelle Skuffelser.

Kl. 4 Eftermiddag er der dækket Theborde i den pragtfulde Salon, som kaldes Lounge. Det er en Sal, der er en 15—20 Meter paa hver Led og udstyret med mangelige Stole. Musikken spiller — i Reglen klassisk Musik.

Endelig Kl. 7 blæses der til Dinner, og saa har vi igen denne omfattende Menu. Damerne klæder sig stadig væk om. Nogle Herrer gør det samme til Dinneren, og paa Festaftener møder alle Herrer i Smoking.

Næsten hver Aften er der Dans, enten i Loungen eller ude paa Dækket, hvor der i saa Fald er illumineret med et Væld af farvede Glødelamper. De, der ikke danser, ser til eller trækker sig tilbage til den store Rygesalon, hvor der er Bar med Drikkevarer og hvor der Kl. 10 er stillet et Fad frem med Sandwiches, som kan styrke dem, der har slidt med at spille Kort eller Brædtspil.

Omgangen mellem de Rejsende er præget af en saa velopdragen Hensynsfuldhed, at en Dansker uvilkaarlig lægger Mærke dertil og mindes vore Færger!

Bishop of London.

Hvem er om Bord? Ja, allerede Andendagen faar vi sammen med den daglige Avis med traadløse Telegrammer udleveret en sirligt trykt Passagerliste. Vi har adskillige interessante Politikere og høje Embedsmænd iblandt os, og blandt disse er vel nok The Right Hon. and Right Rev. Bishop of London, Medlem af Overhuset, den fornemste.

Biskoppen af London er den næsthøjeste Gejstlige i Englands Kirke, der jo danner en selvstændig Kirke, efter at Henrik den Ottende anbragte sig selv i Toppen, fordi han ikke kunde faa Paven til at godkende sine temmelig letsindige og hyppige Kærlighedseventyr. Og Traditionen tro bærer den engelske Konge stadig Titlen »Troens Forsvarer«. Erkebiskoppen af Canterbury er Nr. 1, men derefter kommer Biskoppen af London. Han er en prægtig gammel Herre paa 68 Aar og er ude paa en 8 Mndrs. Visitatsrejse til Canada og videre til Asien, ledsaget af sin Kapellan og et Par andre Herrer.

Han ser klog ud som en Kardinal men er fuld af Humør og Liv. Han arbejder hver Dag, men som ægte Englænder skal han ogsaa hver Dag have sin Omgang Sport. Ivrig Golfspiller er han, og Golfrekvisiterne er lige saa nødvendige Rejseeffekter for ham som Krumstaven. Her om Bord maa han imidlertid nøjes med de Spil, som Forholdene tillader. Han, som jeg, hører til de Passagerer, som dyrker det nævnte Plattespil »Shuffleboard«, og en Dag træffer det sig, at vi spiller sammen. Han ser morsom ud i sine sorte Knæbukser og violette Frakke, og han har lidt af den støjende Gammelmands-Lystighed, som en høj Herre kan tillade sig. Men han spiller godt. Spillerne indtegnes til en Match,

og Tilfældet vil, at jeg skal kæmpe mod ham. Han har en god Partner og min er kejthaandet, men rent bortset herfra — hvor han dog kløede os! Til hans store Mor-skab.

Gudstjeneste.

Det er Søndag. Kl. 10,45 er der Gudstjeneste i Spise-salonen, hvor vi samles. Der er rejst et improviseret Alter, hvorover er bredt det britiske Flag. For dette staar Biskoppen og hans Kapellan, iført prægtige Drag-ter af rødt og sort og med Krumstaven plantet. Nær-mest sidder Skibets fornemt uniformerede Officerer og saa rundt om Passagererne.

Til Orkesterledsagelse synges forskellige Hymner. Alle staar op, medens der synges. Hjælpepræsten be-der og læser op. »Menigheden« svarer og mumler Bøn-nerne med, og saa prædiker Biskoppen over Dagens Tekst, en naturlig og ligefrem Tale med Billeder hentede fra Livet omkring os og Hentydninger til Tidens Rø-relser. Der sluttes af med Bøn og Sang.

En saadan Gudstjeneste til Søs gør — helt bortset fra det fremmedartede Præg — et ejendommeligt Indtryk paa Sindet. Vi haster fremad over det uendelige Hav, drevet af Maskinernes Tusinder af Hestekræfter, og vi staar der paa det dirrende Gulvdæk og synger Salmer og holder Andagt som i nogen Kirke.

Dag gaar efter Dag. Vi ser ingen Skibe. Kun Hav og atter Hav — Bølgebjerge og Bølgedale. Vi er et Fnug paa Verdenshavet, underkastet Elementernes Lune.

Atter og atter maa jeg tænke paa Columbus, der sej-lede og sejlede med sine smaa Skibe mod Vest over det samme Hav, uden at vide noget sikkert, kæmpende

med oprørske Mandskaber, der var besatte af Overtroens Rædsler. Alt havde han sat paa Spil, Liv, Ære og Anseelse. Kamp hver Dag — vel ogsaa med en vis indre Angst, og dog holdt han ud. Hvilken Viljestyrke har han ikke haft, hvilken Sjælsstorhed.

En Begivenhed.

Chefen for de indenbordske Anliggender hedder en »Purser«. Han er, som man vil forstaa, en mægtig Mand, der giver alle fornødne Meddelelser til Passagererne, har Skibets Bogholderi, sørger for Telegrammer, veksler Penge og giver alle Oplysninger. Paa hans store Opslagstavle ved Nedgangen til Spisesalen fremkommer alle Instrukser, her opslaas Meddelelser om Koncerter, Biografforestillinger (thi saadanne havde vi ogsaa) og meget andet.

En Morgen fo'r det Rygte over Skibet, at der om Natten paa 3. Kl. var født et lille Barn, hvis Forældre var nogle fattige russiske Emigranter. Og da vi gik til Breakfast, stod der paa Tavlen følgende Opslag, som jeg skrev ned ordret, og som lyder saaledes i Oversættelse.

Vil nogen Lady, som har Børnetøj at undvære, venligst overlade dette til Nursen til Brug for et lille Barn, født i Morges.

Skibslægen.

Nedenunder stod:

Efter Dinner i Aften vil der blive foretaget en Indsamling til Fordel for den unge Gentleman, som ankom her om Bord i Morges tidlig.

Vær saa venlig at hjælpe til at give denne unge Mand en god Start for Livet.

Det er saa typisk engelsk. Et praktisk Tag paa Tingen forenet med ligevægtigt Humør. Og saa Sportsaanden, der præger det: »Please, help to give the young man a good start for life«. Livet er et Væddeløb, og meget afhænger af en god Start!

Naa — efter Middagen slog Biskoppen af London paa sit Vandglas (man faar altid isblandet Vand og kun Vand til Maaltiderne) og rejste sig. Han oplyste, at alle, der fødes paa Søen under det britiske Flag, er britiske Borgere og hører i kirkelig Henseende til et bestemt Sogn i London, Stepney. »Som Biskop af London byder jeg derfor den unge Mand velkommen i den kristne Kirke og velkommen som britisk Borger. Ingen véd, hvad han kan blive. Maaske Prime-Minister i England, maaske Generalguvernør over Canada (Muntherhed og Haandklap). Men vi bør i hvert Fald bidrage til at give vor nye Landsmand en god Start. Der er vel ikke mange af os, der har Smaatøj at undvære (Jubel), og vi vil derfor foretage en Indsamling. Han er en Havets Søn, og han kan komme ud for højere Sø end den, vi er ude i.«

Unge Damer gik derefter rundt og modtog Bidrag. Musikeren spillede meget vittigt den populære Vise: »Yes, sir! that's my baby«, og flere Steder nynnede man under stor Lystighed med paa Omkvædet, som en og anden Gavtyv med listigt Sideblink til en Nabo ændrede til: That's your baby! Der indkom ca. 400 Kr.

Det betyder noget at være født som britisk Borger!

Et herligt Syn.

Vi bruser ustandseligt fremad. Nu har vi været paa Havet i 8 Dage og er forlængst gaet over Golfstrømmen, hvor Vejret var mildt og fugtigt. Uophørligt drejer

Skruen sig, saa det durer dæmpet fra Damperens Dyb. Hav og atter Hav. Men dets Udtryk veksler med de skiftende Belysninger som Minespillet i et livligt Ansigt. Skibe ser vi ingen af. Derimod iagttager vi nu og da med Interesse høje Vandstraaler fra store Hvaler. Vi er temmelig langt mod Nord, da vi gaar nord om New-Foundland, og pludselig — o Under! ser vi et uhyre Isbjerg komme drivende. Hvor er det et betagende Syn. Stort og majestætisk hviler det paa Vandet i hvid og blaanende Dejlighed. Bølgerne danner vældige Brændinger ved dets Fod, men intet forstyrrer dets storladne Ro. Jeg forstaar, at en gammel Ven, hvem jeg fortalte om dette Møde, mindedes Isbjerge, han saa i sin Ungdom, og bevæget udrød: Aa, du — det er et himmelsk Syn!

Vi ser mange og af vidt forskellige Formationer, men hvor er det koldt. Vi maa have alt vort Vintertøj paa for at opholde os paa Dækket. Jeg, der er fra et af Verdens mindste Lande, føler en vis Stolthed ved Tanken om, at disse skønne Giganter utvivlsomt kommer fra vort prægtige Grønland.

Den ottende Dag ser vi Land, idet vi gaar ind gennem Strædet ved Belle Isle, men det varer kun kort, saa er vi atter ude, hvor intet Land er at øjne, paa St. Lawrence Golf.

Der havde vi et Uvejr med truende Himmel, Lyn og Torden. Pludselig kom der en Tyfon. Mage til magtfuldt Bæst har jeg aldrig oplevet. Den varede kun 5 Minutter, men den flænsede Havets Overflade, saa det fine Vandstøv piskede hen ad den som jagende Snefog. Det store Skib, som vendte Siden til, krængede helt over.

Om Aftenen er det stille, og det er et betagende Syn

at se ned langs Skibssiden. Der er Morild i Vandet. Det lyser og gnistrer fra Millioner af smaa Punkter. Vi sejler i et fantastisk Straaleglimmer af Sølv og Guld, og Kølvandet er et diamantbesat, hvirvlende Slæb.

Barnedaab.

Lørdag den 7. August havde vi en Højtidelighed om Bord, som sikkert ingen af Deltagerne glemmer. Den lille Russerdreng blev døbt. Paa Promenadedækket var rejst en Forhøjning, dækket af det britiske Flag, og paa denne stod en Sølvbowle. Biskoppen traadte frem i sit prægtigste Skrud, ledsaget af Kapellanen, der bar Krumstaven af Ibenholt og Sølv. Nogle af de fornemste Passagerer, General Hughes og Lady Cecil o. fl. stod hos som Faddere. Vi andre Passagerer i et Antal af 6—700 samledes paa Agterdækket lige nedenfor, saa alle kunde se. Et Orgel var baaret op, og vi sang en Salme. Vejret var herligt med let sløret Sol. Saa kom en hvidklædt Nurse med den Nyfødte. Biskoppen talte. »Her under Guds skønne Himmel vil vi indvie dette lille Barn i Kristenheden ved at døbe det i Faderens, Sønnens og den Helligaands Navn«, sagde han. Saa læste han Ritualet, og Nursen rakte ham Barnet, som han tog i sine Arme og døbte. Det kom, foruden et russisk Efternavn, til at hedde Nicolaus Metagama, efter Skibet. Der var dyb Stilhed overalt, kun afbrudt af Klip fra talrige Fotografiapparater. Barnets Fader stod halvt betuttet og saa til. Vi sang paany en Salme, og den smukke Højtidelighed var forbi.

Mod Land!

Endnu en Dag, og vi nærmer os Havnen. Vi er samlede til det sidste Maaltid. Alle er prægede af en un-

derlig Blanding af Glæde og Vemod. Snart skal vi skilles og forsvinde i alle Retninger, nogle til Øst, andre til Vest. Der er Passagerer til New York og San Francisco, Japan, Indien og Australien. Musikken spiller nationale Sange. Saa til Slut kommer den, der altid spilles til Afsked, Robert Burns smukke Sang, der paa Gammelskotsk har Titlen »Auld lang syne« og hvis første Linie lyder: »Should auld acquaintance be forgot«. Jeppe Aakjær har oversat den til Jysk: Skul' gammel Venskab go o minn'. Alle rejser sig, og idet Armene krydses, tager man hinanden i Haanden og danner Kæde. Alle synger med. Det er stemningsfuldt.

Faa Timer senere lægger vi til ved Kajen i Canadas skønne, historiske By Quebec.

Her gaar Emigranterne fra Borde. Man gaar ind til det ukendte og uvisse, andre skilles fra Venner, de har vundet under Vejs. Der hersker en egen vemodigt gripende Stemning.

Men øverst oppe paa Baadedækket staar et halvt Hundrede halvnøgne og sorte Fyrbødere, der har Frivagt. De synger. Ikke raa eller tarvelige Viser, men smukke, lidt sentimentale engelske Sange, nu og da afbrudt af en munter Opsang. Hvor de synger smukt — til dels flerstemmigt. Det er en god Afskedshilsen at faa med paa Vejen.

Jeg var en Trip ude for at se Emigrantstationen. Den var stor og praktisk anlagt, specielt lagde jeg Mærke til nogle pæne og lune Børnestuer, hvor Nurser tog sig af ankomne Børn, medens Forældrene havde travlt med at ordne forskellige Ting i Ventetiden, indtil deres Tog skulde afgaa.

Canada og dets Rigdomme.

Canada — ja, hvor er vi Danske, ligesom alle andre paa Europas Kontinent, uvidende om Canada.

Hvordan er Canada? spørger man, og tænker ikke paa, at selv angaaende et lille Land som Danmark kan et tilsvarende Spørgsmaal være vanskeligt nok at besvare. Der er jo som bekendt stor Forskel paa f. Eks. Vendsyssel og Lolland baade med Hensyn til Klima, Natur og Livsvilkaar, specielt Landbrug.

Men hvad siger man saa om Canada, der er ca. 250 Gange saa stort som Danmark eller paa Størrelse med hele Europa? Som strækker sig fra omkring 45. Breddegrad til Ishavet og fra Atlanterhavet til Stillehavet.

Canada er et Ord, der ikke dækker over en Enhed, men over en uhyre Mangfoldighed. Canada har tindrende Kulde, saa selve Jorden er bundfrossen over umaadelige Strækninger, og det har Egne saa milde, at Frost næsten ikke kendes og Roserne blomstre i det Fri ved Juletid. Canada har Egne saa tørre, at Regn er en stor Sjældenhed, og det har Strækninger med rigelig Fugtighed og Nedbør. Det har nogle af Jordens højeste Bjergkæder, og det er et af Jordens største Slettelande, det omslutter paa den ene Side Jordens største Ferskvandshave, og det har Jordens næststørste Flod, hvad Vandmængde angaar. Saa stort er Landet, at naar man forlader Oceandamperen i Montreals Havn, er man ca. 1000 miles inde i Landet, og dog staar man i en af Verdens største Havne. Hvis man saa kører med Tog ca. 400 miles mod Vest, kan man gaa om Bord paany i en stor Damper og sejle i to Døgn mod Vest over Huronsø

og Superior Søen, inden man er ved den modsatte Bred. Og derfra er der igen 3½ Døgns uafbrudt Jernbanekørsel, inden man naar Vancouver paa Landets Vestside, ialt 3000 miles fra Montreal.

Canada er et uhyre rigt Land, maaske Verdens rigeste. Det har Verdens største Hvedeland og Verdens tredie største Tømmerrigdom. Det har umaadelige Oliefelter, det har Kul, det har Guld, Sølv, Kobber, Zink, Jern og Grafit, det leverer 87 pCt. af Verdens Forbrug af Asbest og 80 pCt. af Verdens Nikkelforbrug.

Dertil kommer et umaadeligt Fiskeri af al Slags og en Vildtrigdom, som er enestaaende.

Canada er et herligt Land, som man maa holde af, naar man lærer det at kende.

Der er baade Plads og Frihed for enhver til at udvikle sig saa vidt, som det er stemmende med ens egen Natur.

Det er et Land i rivende Udvikling, hvilket bl. a. fremgaar af den Kendesgerning, at det har fordoblet sit Indbyggerantal i Løbet af de sidste 28 Aar. Men endnu er der langt igen. Endnu mangler der Millioner af Hænder for at hæve Skattene. Der findes endnu knap 10 Millioner Mennesker i Canada, men der er utvivlsomt Plads til 80 Millioner.

Alle de Ledende ved det, og der gøres kæmpemæssige Anstrengelser for at fremme Indvandringen. Om denne og Emigranternes Vilkaar skal jeg udtale mig nærmere i det følgende. Det er klart, at det skal være Folk af en vis sund og haardfør Støbning, der skal tage Arbejdet op i et Land, som er saa ufærdigt, saa ubearbejdet. Pionerarbejdet krævede alle Dage Handekraft og Udholdenhed.

Men sikkert er det, at der af de Ledende i Landet gøres et ligesaa stortilet som fremsynet Arbejde paa

at faa Rammerne i Orden og udstikke de store Linier.

Alene de vældige Baneanlæg er et imponerende Vidnesbyrd herom.

Hvilke Vidundere vil ikke ske i dette Land i Løbet af 50 Aar!

Geografiske og politiske Forhold.

Canada bestaar af 9 selvstyrende Provinser, hver med sin selvstændige Regering, men en Række af de vigtigste Fællesanliggender sorterer under The Federal Gouvernement eller Fællesregeringen i Ottawa. Det gælder Told, Post, Militærvæsen, Udenrigspolitik og andre Fællesanliggender. I Spidsen for denne staar en Prime-Minister og i Toppen den britiske Generalguvernør. Reelt har denne ikke ret meget at sige, thi Englænderne ha! i Virkeligheden ingen Magt over det store Dominion of Canada. Moderlandets Politik er derfor blød og mild, hvilende paa Tradition, fælles Sprog og fælles Interesser, og dets Indflydelse staar i ligefremt Forhold til den kloge Eftergivenesshed, det viser, omtrent som en Moders overfor hendes fuldmyndige Datter. Canada er fastknyttet til England ved et Rosenbaand, og det er ofte det vanskeligste at sønderrive.

Desuden skal det huskes, at et værdifuldt Element af Befolkningen er Efterkommere af de 40,000 saakaldte United Empires Loyalists, brave britiske Borgere, som efter den amerikanske Frihedskrig brød op fra Hus og Hjem i Amerika og bosatte sig i Canada, fordi de ikke vilde svigte deres Undersaatsforhold til den britiske Konge.

Det er de kolossale Dimensioner i alle Forhold, der betager og næsten tager Vejret fra en.

Mod Øst ligger de tre saakaldte maritime Provinser, der er i intim Forbindelse med Atlanterhavet, nemlig Nova Scotia, Prince Edward Island og New Brunswick, hvilken sidste er den største og paa Størrelse med Skotland. Saa kommer Quebec, den største af dem alle, paa ca. 32,000 danske Kvadratmil eller som Tyskland, Holland, Belgien, Danmark, Sverrig, Østrig-Ungarn og Bulgarien (før Krigen) tilsammen. Ontario ca. 18,000 Kv.-Mil, Manitoba, Saskatchewan og Alberta hver paa ca. 12,000 Kv.-Mil (altsaa hver 15 Gange saa store som Danmark) og endelig British Columbia med 17,000 Kv.-Mil. Sættes Befolkningstætheden i Danmark til 200 Mennesker paa et Omraade som en engelsk Kvadratmil, saa er den i Canada godt 2 paa samme Omraade.

Det er altsaa en overmaade tynd Befolkningsgrad, men her maa man ikke glemme, at det egentlig beboede og beboelige Afsnit i Canada er et Bælte tværs over Landet langs med den amerikanske Grænse og kun fra 50 til 100 danske Mil bredt. Men alligevel: der er Plads nok!

Eller for at tage Arealerne: Der regnes med, at der i Canada findes 440 Mill. acres Land, der egner sig til Opdyrkning. Og der er endnu ikke opdyrket mere end ca. 55 Mill. acres.

Kan man undre sig over, at Canadierne — og mange andre — betragter Canada som Fremtidens Land.

Men følgende min Plan er jeg kun en lagttager og Skildrer af det, jeg har set. Der findes selvsagt Masser af Ting og Forhold, som jeg ikke har set, og som kan være baade gode og daarlige.

Da imidlertid alle er enige om, at Canadas Fremtid og Udvikling er nøje knyttet til dets Landbrug, er det min Hensigt at søge mod Vest, til Hvededistrikterne,

for at se, hvorledes Hvededyrkingen foregaar, og hvordan nogle af de dygtigste Farmere, Danskerne, lever og klarer sig.

Montreal.

Nogle Dages Ophold i Landets største By, Montreal, er nødvendigt. Det er en smuk og livlig By med godt 1 Million Indbyggere.

Medens Ottawa er Residensstad, er Montreal Landets Hovedstad og største Forretningsby, og ikke mindre end 30 pCt. af Landets Eksport gaar gennem denne By. Særlig gaar der uhyre Kornmængder ud herfra. Den har nemlig Verdens største Indlandshavn. Der er i denne samtidig Bolværksplads til 125 store Skibe, og ved Hjælp af mægtige Elevatoronstruktioner kan 9 Dampere samtidig lades med Korn, der styrter som Fosse ned i Skibenes dunkle Dyb. I 1925 gik over 300 Millioner bushels Korn gennem disse Elevatorer.

Foruden den mægtige Havn besidder Byen ogsaa Hovedcentret for Jernbanesystemerne, der i Hovedsagen er delt mellem Canadian Pacific Railway og Canadian National Railway, populært kaldet C. P. R. og C. N. R. Desuden er der en Mængde Fabriker og store Hoteller. Byens Udseende beherskes af Bjerget Mount Royal, paa hvis Top der er rejst et 130 Fod højt Kors, bygget som en Staalkonstruktion. Korset er besat med Tusinder af elektriske Glødelamper, saa det lyser viden om hver Nat. Det er Stadens Vartegn.

Befolkningen er her, som i hele Provinsen Quebec, dels engelsk, dels fransk. De sidste har bevaret deres Sprog fra den Gang, Landet hørte under Frankrig (1763). Franskændene er i stort Overtal paa Landet, men og-

saa i Byerne er over Halvdelen fransktalende, selv om Forretningslivet og Administrationen væsentlig besør- ges af engelsktalende. Et af Byens store Blade er trykt paa fransk, og paa Biografteatrene, der her som i Ame- rika er den altbeherskende offentlige Forlystelse, frem- træder Billedernes Tekst baade paa engelsk og fransk. Med Fransken følger ogsaa Katolicismen, der har over- maade stor Indflydelse — ogsaa politisk, og Byens stør- ste Kirker er katolske. Men dermed er ogsaa de væ- sentlige Forskelle nævnt. I national Henseende er begge Parter Canadiere — først og fremmest Canadiere. Og der spores ikke i det daglige nogen Gnidning.

Der finder i Montreal som i det øvrige Canada en ri- vende Udvikling Sted. Byen har saaledes fordoblet sit Indbyggerantal i Løbet af de sidste 15 Aar, og Byens Udvidelsesanlæg sker paa langt Sigt. Dens Sporveje har en Længde af 270 miles.

I et Kæmpeland som Canada med sin uhyre rige og grødefulde Jord skyder vældige Foretagender frem med en Frodighed og Styrke, som vi ikke kender i Europa. Mulighederne er saa mangfoldige og Grænserne saa vide.

Lad mig fortælle et Par Ord om Eaton. Det er Nav- net paa en Forretningsvirksomhed, der er den største i sin Slags under det britiske Flag.

Den grundlagdes i 1869 af en Mand, der hed Eaton, som aabnede en lille Butik i Toronto.

Hans Forretningsprincip var: Kontant Betaling og fa- ste Priser. Det viste sig at være godt, og Forretningen voksede med rivende Hast, ledet som den blev med over- legen Dygtighed.

Nu er der i alle de største af Canadas Byer Stores, som tilhører Eaton-Selskabet. Saadan en Store er et uhyre Hus paa 12—14 Etager. Paa hvert Gulv er der i

Hundredevis af Afdelinger med Diske, hvor alle mulige Varer sælges. Forbindelsen mellem Gulvene sker ved Hjælp af Elevatortrapper, der bevæger sig opad eller nedad, medens man befinder sig paa dem. Vil man op, kan man altsaa bare stille sig paa et af Trinene — saa løftes man lige saa stille og sættes af ved næste Gulv.

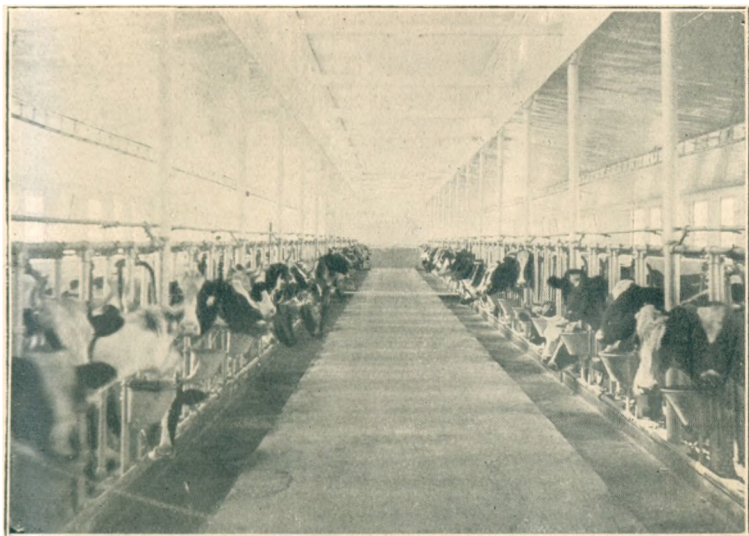
Endvidere er der en halv Snes store Elevatorer, der glider op og ned. Der tændes forskelligt farvede Lamper, som viser i hvilken Retning Elevatoren bevæger sig. Der er Elevatorer, der standser ved hver Sal, men der er ogsaa »gennemgaaende Eksprestog«, der kun standser ved nogle Hovedstationer. Og hurtigt gaar de.

Paa de forskellige »Gulve« er der foruden Salgsboderne alle mulige Afdelinger, saasom Cafeer, Grill-rooms, Automatcafeer af en fortræffelig Art, der hedder Cafeterier, og hvor man for en billig Penge kan faa alle mulige Spise- og Drikkevarer, varme og kolde, kun at man betjener sig selv. Endvidere er der Oplysningskontorer, Vekselkontorer, Telefoncentral, Post- og Telegrafkontor, Hvilesaloner og et net lille Hospitalsrum med en Sygeplejerske. Øverst oppe paa det flade Tag er der store Legepladser for Børnene med Boldbaner, Gynger o. s. v.

Man maa huske, at et saadant Tag danner en Flade paa f. Eks. 500 Gange 300 Fod. Det er ingen ringe Udstrækning.

I Begyndelsen er man jo en Sumle betuttet, naar man kommer ind i en saadan Kæmpeforretning, hvor der færdes Tusinder og atter Tusinder af Mennesker, men man vænner sig hurtigt dertil.

Jeg husker en Dag paa 5te Sal i en saadan Store. I et Hjørne af Salen stod en ung Dame og udkænkede Mælk, der meget hygiejnisk serveredes i Papirbægere. Jeg saa,

En fornem Kostald med Malkekøer tæt ved Ottawa.

Et Andelsmejeri med Frysehus i Saskatchewan.

Der læsses Salat til Torvet.

Majsmarken slås med Maskine

der var et Aflukke med duggede Glasvægge og spurgte, hvad der var derinde.

— Det er Mejeriet, sagde hun.

— Hvadbehager! Mejeri paa 5te Sal — maa jeg se det?

— Ja gerne! Om lidt kom en Mejerist og ledsagede mig ind. Det var et veritabelt Mejeri med varmt og koldt Vand drivende over Flisegulvet, med Centrifuger og Kærner o. s. v.

Da havde jeg nær sagt ligesom Drengen, der første Gang var i Zoologisk Have og pludselig stod overfor Giraffen: Det er Løgn, for saadan et Dyr eksisterer ikke!

Men Mejeriet var nu en Kendsgerning. Det produce-rede 1500 Pund Smør om Dagen, men det er ikke mere, end vi selv bruger her i Forretningen, tilføjede Mejeri-
sten.

Til Forklaring heraf skal det oplyses, at alene Perso-nalet udgjorde 10,000 Personer, og desuden spiste jo Tusinder daglig i de forskellige Restauranter i Bygningen.

Alene Gulvfladerne i Eaton Store i Winnipeg udgør ca. 30 Tdr. Land. I samtlige Eaton Stores er der en Gulvflade paa over 110 Tdr. Land. Nogle af Kæmpebyg-ningerne er alene indrettet til Ekspedering af Postpak-ker. Eaton udsender over hele Canada et Katalog, der rummer mere end Københavns Vejviser og med Tusin-der af Afbildninger. De findes i Præriens fjerneste Egne, og saa skriver man efter det og det Nr., opgiver visse Maal og faar Varerne tilsendt. De passer næsten altid, sagde en dygtig Husmoder til mig. Men det giver en Ekspedition af Pakker i Titusindvis ugentlig.

Endelig har Eaton en Række af Fabriker, hvor en Mængde af de utallige Varer, der føres, bliver forarbej-det. At Firmaet ogsaa har Kæmpefilialer i New York,

London og Paris noteres kun for en Fuldkommenheds Skyld.

Til Udstilling i Toronto.

Toronto er Canadas næststørste By. Den ligger i Provinsen Ontario paa den Halvø, kan man næsten sige, der skyder sig mod Syd med Ontariosø og Eriesø mod Øst og Huronsø med Georgiabugt mod Vest. Den er paa Størrelse med København og har et mildt, halvt sydlansk Klima.

Denne livlige By er tydelig præget af den umiddelbare Nærhed med U. S. Der er Frodighed og Fart over den, og den har flere Skyskrabere end nogen anden canadisk By. Det er for Resten betegnende, at 200 amerikanske Industrifirmaer har Filialer her. Navnet Toronto er som utallige andre Stednavne i Canada og Amerika af indiansk Oprindelse og betyder »Mødestedet«. Og faktisk er der næsten noget symbolsk heri, idet Toronto har den største aarlige Udstilling i Verden. Den har nu fundet Sted hvert Aar i 48 Aar, og at den er stor, vil man forstaa, naar man hører, at der paa Udstillingsterrænet, der paa en hel engelsk Mil støder op til Ontariosøens drømmende Kyst, findes ikke mindre end 80 permanente Bygninger. Og nogle af dem er store, f. Eks. Coliseum, hvis under Tag værende Bygninger dækker et Areal paa $8\frac{1}{2}$ acres. Hovedhallen i denne Kæmpebygning er en meget smuk Konstruktion af Staal og Beton. Et uhyre, ovalt Gulv findes i Midten, og Tilskuerspladser hæver sig amfiteatralsk op langs alle Sider med Siddepladser til 12,000 Mennesker.

Gulvet, der er belagt med en støvfri og praktisk Masse, tjener til Dyrskueplads om Dagen og Koncertplads om Aftenen!

Jeg var saa heldig at faa denne enestaaende Udstilling at se. Jeg overværede Bedømmelsen af Dyrene om Dagen. Alt var fortrinlig indrettet. Et Indelukke midt paa Gulvet var forbeholdt Dommerne, og for dem blev Dyrene saa præsenteret. Af Kvæghold var der en Mængde Racer af samme Slags, som vi kender, Jersey, Holstensk, Korthorn o. s. v., men der var ogsaa nogle, jeg ikke havde set før. Af Heste var der tunge og lette, smaa og store, Hingste, som mindede om de Jyske, med Undtagelse af, at deres Ben ikke var saa føre, samt halvblods Heste. De blev vist i Ring, og de maatte køre Udholdenhedskørsel og give Beviser paa smuk Anstandskørsel — omtrent ligesom hos os. Men alt sammen inde i »Salen«. Ovenpaa i Sidefløje var der mægtige Udstillinger af al Slags Fjerkræ og Kaniner. Opvisningen ledsagedes af Musik fra et Orgel til 50,000 Dollars. Det var vist paa flere Hestes Kraft!

Nogle Timer senere sad jeg mellem festklædte Mennesker i det samme Rum og hørte et vidunderligt Kor, ved hvilket 2000 skolede og indøvede Stemmer sang de skønne, halvt lystige, halvt vemodige engelske og canadiske Sange.

Det gør et mægtigt og betagende Indtryk at høre 2000 Mænd og Kvinder synge flerstemmigt. Det er som Havet, der stiger og falder, man løftes og bæres af Tønernes Brus — disse Toner, der kommer fra Menneskers Struber. En anden Aften hørte jeg to af det amerikanske Kontinents berømteste Sangere, Madame Alda og Mr. Johnson, synge Udtog af »Madame Butterfly«, »Bohème« og »Faust«. Det var herligt. Og den svage Ammoniakduft fra Hestenes Ophold i samme Lokale om Formiddagen generede ingenlunde.

Denne mægtige Udstilling er iøvrigt efterhaanden ble-

ven som et Udsnit af en vældigt fremadstræbende Nations Virken, et Spejlbillede af det energiske og driftige canadiske Folk, der føler Trængsler og Modgang langt mindre end vi Europæere, fordi de ved, det bærer fremad med Stormskridt, og fordi de føler med Sikkerhed, at Forholdene vil bedres og Rigdommen forøges for hvert nyt Slægtled. Udstillingen, der ialt omfatter 3—400 acres Land, har sit eget Posthus, Telegrafstation, Lysanlæg og Kraftanlæg, Hospital, Politistation, Brandvæsen, Bank o. s. v. Desuden en Parkeringsplads til 10,000 Biler.

Besøget i de 14 Dage, den varer, er godt 1½ Million, og en enkelt Dag kan det godt gaa op til et Par Hundrede Tusinde. De besøger Dyrskuet, Hundeskuet, det dejlige, eksotiske Havebrugshus, Kunstmusæet, Industriafdelingen, hvor mange Maskiner arbejder, Udstillinger af Fødemidler, af Minedrift, af alle mulige Landbrugsprodukter, Frugter og Urter samt af Jagt og Fiskeri.

Desuden er der en Række forskellige »Dage«, hvor der lægges Vægt paa en eller anden bestemt Agitation eller Attraktion.

Den første Dag var en Hædersdag for alle de Canadiere, der deltog i Krigen, og en Mindedag for de 50,000 canadiske Kammerater, som nu sover i Belgiens og Frankrigs Jord. Ved den Lejlighed talte en Indier — for at markere det verdensomspændende britiske Fællesskab. Han hed for Resten Diwan Bahadur Sir P. Vijayaraghavacharya — det er jo ligetil. Ogsaa Australien var repræsenteret med en Afdeling paa denne Udstilling. For disse 14 Dages Skyld havde det sendt ialt 200 Tons Materiale over en Afstand af 9000 miles.

Det er atter det britiske Fællesskab. I det hele fik jeg Gang paa Gang bekræftet, at dette britiske Fællesskab er en uhyre Verdensfaktor. I samme Øjeblik, det

gav sig Udslag i, at England vilde kommandere, var Baandene sprængt. Men det vil England ikke — højst føre! Dertil kommer, at det britiske Imperium er af en saa ufattelig Størrelse, at de enkelte Deltagere betragter det som en Ære og Anseelse at tilhøre det. Det er endda et Spørgsmaal, om ikke en hel Del Amerikanere hemmeligt misunder britiske Folkeslag, at de har Part i et Verdensrige, hvor Solen aldrig gaar ned, og hvor man trods alle Forskelle har baade en Konge og et Flag at samles om.

Canadisk Underholdning.

Jeg maa slutte min Omtale af Udstillingen med Skildringen af et Optrin, jeg overværede. En Sidegade førte hen til Gøglet, som vi kender fra et dansk Marked, kun at det var i hundreddobbelt Format, ogsaa i drastisk Henseende. Mordere og Banditer var udstillede i Voks i deres Professions uhyggeligste Øjeblikke, der var hæslige Dværge og anatomiske Rædsler, en Kvinde, der spaaede i Trancetilstand, en anden, hvis ene Side paastodes at tilhøre en Mand, en Ko, hvis Ben sad paa Ryggen o. s. v. o. s. v.

Til den anden Side ligger Centret for de egentlige Forlystelser, den saakaldte Grand Stand. Her findes der en »Scene«, en aaben Plads, 1000 Fod lang og med stor Dybde. I Baggrunden var opført prægtige Dekorationer med Kupler, Søjler og Minareter, forestillende et arabisk Kongeslot.

Langs denne Scenes ene Side var bygget en Tilskuerplads af Jern og Beton, en uhyre Skraaning, med de lange Bænkerader over hinanden. Der var Siddeplads til 17,000 og Staaplads i Forgrunden til 8000. Under denne skraa Bænkekonstruktion var der snildt anbragt i Hun-

dredvis af Udstillingslokaler med Indgange modsat Scenen. Der var om Aftenen fuldt paa alle Siddepladser. Og nu iagttog vi først nogle Artistnumre, der foregik samtidig paa to mindre Platforme, indrettede i selve Scenepladsens Forgrund. De belystes kraftigt af Projektører. Saa kom nogle Clownnumre, men selvfølgelig forslaar det ikke her, at to Clowner muler hinanden. Her var det to Clown-Biler, som kørte mod hinanden og ind i hinanden, saa baade den ene og den anden Dumme peter røg ud og blev kørt over ligesom de tililende Politibetjente. De mennesketomme Biler for af Sted paa egen Haand, og pludselig saa man, hvorledes de begyndte at forfølge deres Chauffører, der flygtede over Stok og Sten, indtil Motoren eksploderede med et Brag. Det var grovkornet Komik, men Folk morede sig.

Nu skulde der opføres et blændende Festspil, »Arabia«, men der gik 20 Minutter, inden det kunde begynde, Hvad gjorde saa Publikum, der sad derude i fri Luft? Hujede og skreg utaalmodigt, trampede og lod det hagle med daarlige og drøje Vittigheder? Ingenlunde.

Jeg skal fortælle, hvad der skete. Ved hver Ende af Scenen fandtes et stort Lysbilledlærred. Og med nøjagtig Samtidighed fremkom nu forskellige Oplysninger herpaa.

Først stod der: Vær saa venlig alle at rejse Dem! Vi gjorde det. Musikken intonerede »God save the king«, og alle sang med, idet Herrerne blottede Hovedet. Medens dette stod paa, saas paa Lærrederne et patriotisk Billede med Union Jack og King George: »One Flag, one King, one Empire« stod der, og Folket jublede. Derefter kom det paa Lærredet: »Skal vi fordrive Tiden med at synge nogle Sange. Her er en!« Og saa kom Canadas smukke nationale Sang om »The maple Leaf«

en Hyldest til dette Lands skønne Ahorn, som de priser, ligesom vi gør ved Bøgen. Sang fulgte efter Sang, muntre og alvorlige. Paa Lærredet kom smaa kvikke Udbrud: »Hvis din Nabo ikke synger med, saa giv ham et lille Puf.« Den næste Sang rungede. Derefter fulgte »Home sweet home«, og da den var færdig, stod der paa Lærredet: »Hvis du er bleven lidt sentimental, saa vil den følgende Sang gøre dig godt« og saa kom: »Pack up your troubles in your old kitbag and smile, smile, smile!« »Yes, we have no bananas«. —» Yes, sir, that's my baby o. s. v.«

Saaledes vekslede Sangene, og 20,000 Mennesker opførte sig i de 20 Minutters Ventetid som en Skare velopdragne og muntre Børn. Det var et smukt Træk, som gør dette Folk Ære, og som gjorde mig lidt fløv paa vi dannede Europæeres Vegne. Jeg skal ikke opholde mig længe ved »Arabia«. Det var en pragtfuld og imponerende Forestilling med saa storstilede og fantastiske Optog, at det næsten tog Vejret fra en. En Prinsesse med sit Følge, Bærestole, Kameler, Elefanter med Skarlagensstæpper, Heste i Snesevis, Krigere, Musikere og Dansere.

En Prins med sit Følge af straalende, krigsklædte Ryttere, jagende Beduiner, Skjoldebærere, Elefanter, Dromedarer, Æsler o. s. v. Der var en fuldkommen blændende Pragt af skønne Dragter og Gevanter, Tæpper, Smykker og Vaaben o. s. v. Høvisk og med stolte Lader steg Prinsen op ad Trappen og anholdt om Prinsessens Haand, som han fik, medens de 1500 agerende opførte Turneringer og Danse.

Stampede.

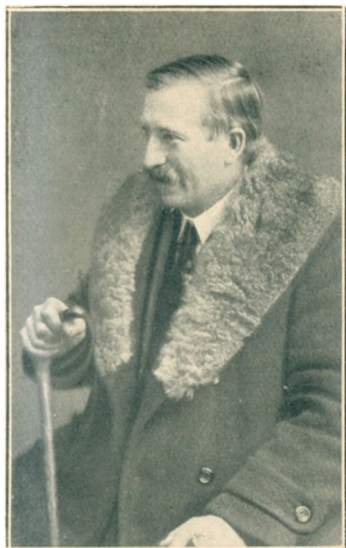
Tre Uger senere var jeg atter i Toronto, og da overværede jeg paa samme Sted den egentlige nationale Forlystelse, Stampeden, der svarer til Spaniernes Tyrekampe og i flere Henseender f. Eks. Dristighed ikke staar tilbage herfor.

Stampeden er en Opvisning i forvoven Kørsel, Spring og Ridd.

De kendteste Cowboys Navne er paa alle unge Læber fra Atlanterhav til Stillehav. I Vesten møder Indianerne op i fuld Krigsmaling og frembyder et pragtfuldt Skue.

Ved Stampeden i Toronto var hele Scenen fri. Ved den ene Ende var der en mægtig Lejr af mandshøje Bjælkerum og Baase, hvor Dyrene fandtes, vilde Heste, vilde Tyre og Springheste.

Nu og da kunde man se, hvorledes de vilde Heste sprang saa højt, at de satte Forbenene paa Indhegningen. Saa raabte en Højttaler Navnene paa de konkurrerende Cowboys, den og den fra Alberta, den fra Saskatchewan, fra Manitoba o. s. v. Den paagældende klatrede op ad Plankeværket for at lade sig dumpe ned paa det ophidsede Dyr. I samme Sekund aabnedes Porten, og Dyret for ud med sin Rytter paa Ryggen. Snart var det Heste, der sprang højt i Luften og krummede Ryggen som en Reje, snart en Tyr, der svingede til Siderne og sprang med stive Forben for at kaste Byrden af sig. Jeg saa en Vildhest, der var saa desperat, at den styrtede ned paa Hovedet med Rytteren, men denne holdt sig fast, og da Dyret sprang op igen som en Staaifjeder, sad Fyren der stadig. Da drønedes Arenaen af umaadeligt Bifald. Særlig skønnedes det, at Kvinderne var vildt begejstrede. Næsten ethvert Ridd endte dog med, at Rytteren opgav og lod sig falde, hvorefter Dyret galopperede af Sted som

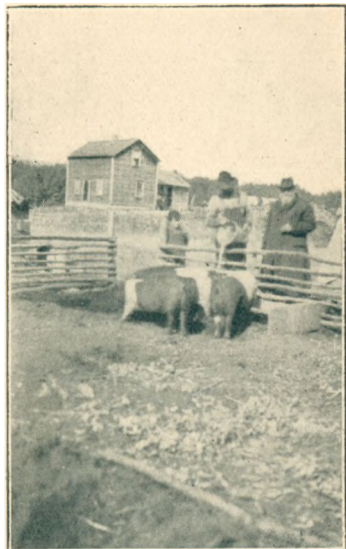
De danske Emigranternes Ven, Dønskeren
Simon Hjortnæs i „Danevirke“, Sask.

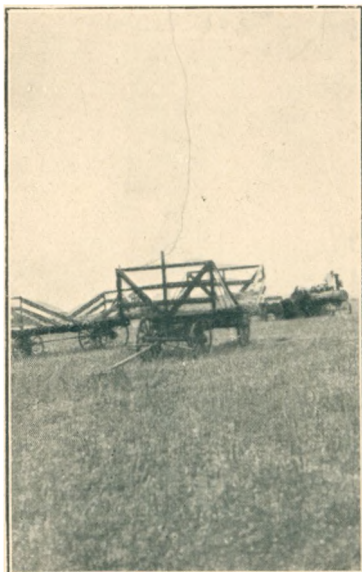
Nybyggere paa Hjemmets Veranda.

Mange Førmere har begyndt i et saadant
Hus.

Det næste Skridt er
Farmer-Ville.

En Høstvogn til Hvede. Køres og læsses af
een Mand.

Danskeren Professor Mørker ved
Universitetet i Alberta.

Slaaning af en Lucernemark.

Farm til Fremavl af Sædekorn.

Milevid Hvedemark med Negene sat sammen. Alberta.

Velhavende Farmerhjem i Saskatchewan.

En Kornelevator i Saskatoon. Den er opført af Jernbeton og rummer 1 Million Tønder Korn.

besat, men 3—4 beredne Cowboys var øjeblikkelig paa Siden af det eller indfangede det med Lasso selv under den vildeste Flugt, og alle blev drevet ind i Folde ved Arenaens modsatte Ende.

Der var desuden fænomale Højdespring samt Kapkørsel mellem Forspand paa 4 eller 6 Heste. Ja, det hændte ved en Stampede, at en gammel Indianer mødte med et Forspand paa 32 Heste, som han dirigerede flot. Men det var ikke Kapkørsel.

Man fik under Opvisningen Indtryk af, at man stod overfor en kærnesund Nation, iblandet Elementer af kæk og uforfærdet Ungdom. Og de canadiske Drenges Øjne lyste og straaledede ved Synet af deres Helte.

Møde med Hveden.

Efter en lille Visit i den midtvejs mellem Toronto og Detroit liggende By London, hvor der findes 300 Danske, tager jeg mod Vest for at følge Vandvejen og Hvedevejen fra de tre store Hvedeprovinser vest for Søerne. Ved Huronsøens østlige Bred, i en mægtig Havbugt, Georgian Bay, ligger en Havn, som hedder Port Mc. Nicoll. Her gaar jeg om Bord paa en 3000 Tons stor Damper, der har det tilfælles med Masser af Byer og Egne i Canada, at den bærer indiansk Navn. »Assiniboia« hedder den.

Ved Havnen ligger en af de vældige Kornelevatorer, som man ser overalt langs Hvedens Vej. En graa, høj Betonbygning, bestaaende af en Række sammenhængende Siloer. Det er Korn-Bygninger med sindrige mekaniske Apparater til at oplagre, fordele og udlade Kornmasserne. En saadan større Elevator rummer 2 Mill. bushels, og selv om en bushel kun er 2½ Skæppe dansk, saa er 600,000 Tdr. Korn dog ogsaa en Post.

Vi glider af Sted mod Vest over Huronsø, der er et

godt Stykke større end Danmark. Efter et lille Døgns Forløb naar vi til det snævre Forbindelsesled mellem denne Sø og Superiorsøen, Sault St. Marie. Gennem et stort Sluseanlæg, 900 Fod langt, løftes Skibet 21 Fod op, og vi glider ud paa den største af Søerne, Superiorsø, der er ca. 4 Gange saa stor som Kattegat. Over Kanalen fører en 2100 Fod lang Jernbanebro, hvoraf to Midterfløje paa tilsammen 336 Fod hæves ved Hjælp af to Kontravægte, hver paa 1200 Tons.

Det er underligt at sejle af Sted paa en Ferskvandssø, der ligger midt inde i Landet og er saa stor, at man i en Snes Timer ikke kan øjne Land. Vandet er meget koldt, og Søen er 900 Fod dyb. Der er forøvrigt ikke saa stor Niveau-Forskel mellem de tre Søer, Superior, Huron og Erie, men mellem denne sidste og den nærliggende Ontariosø er der en Niveauforskel paa 326 Fod. Der er det, Niagara-Faldet fremkommer.

Det er unægtelig nogle ordentlige Beholdere, der forsyner St. Lawrence-Floden.

En Ejendommelighed ved Superiorsøen er dens Tidevand, der optræder sjældent og med ganske uberegnelige og uregelmæssige Mellemrum, men andrager 3—4 Fod. Videnskabsmændene kan ikke finde Løsningen paa denne Gaade.

Hvedetrafik.

Den mægtige Hvedetrafik foregaar fra Fort William ved Søens Vestside, og vi møder nu og da de ejendommelige Kornbaade, der ligner uhyre Grævlinghunde. Det er lange Staalbaade, hvis Midterparti ligger lige i Vandskorpen, og saa findes der for og agter en lille Forhøjning, i den ene Ende et Styrehus og i den anden et Maskinhus. Mellem disse er Skibet inddelt i Rum, hver

lukket med en Luge tværs over. Jeg talte enkelte Baade med 32 Luger Side om Side, men Fartøjet er da ogsaa op til 600 Fod langt og kan laste 10,000 Tons. Saa stor er denne Kornflaade, at den, naar der er fuld Kraft paa, kan fragte 8 Mill. bushels paa en Tur.

Endelig gaar vi i Land ved Søens Vestkyst. Der ligger de to Tvillingbyer Fort William og Port Arthur, Hovedcentret for Vestens Kornstrømme. Det er ikke store Byer, men de har dog ikke mindre end 36 Korn-Elevatorer, der tilsammen kan tage 65 Mill. bushels Korn. En enkelt af dem kan alene rumme 7,500,000 bushels eller langt over $2\frac{1}{4}$ Mill. Tønder Korn.

Kornet styrter som rivende Strømme ned i Skibenes Lastrum, Kaskader af Korn, Hav af Korn!

I de tre Hovedprovinser Manitoba, Saskatchewan og Alberta findes der mindre Elevatorer ved alle Stationer. De er typiske for Prærielandskabet, disse høje, firkantede Taarne. 3000 ialt findes der, og man forstaar det, naar man hører, at der i de tre Provinser produceres ca. 900 Mill. bushels Korn aarlig, deraf ca. 450 Mill. bushels Hvede, 350 Mill. bushels Havre, 62 Mill. bushels Byg, 24 Mill. bushels Rug og 7 Mill. bushels Hør.

Danmarks samlede Kornproduktion er 30 Mill. Tdr.

Jeg ved saare vel, at mange Læsere anser Tal for kedelige, men disse Hovedtal giver dog interessante Forestillinger om store Forhold — saa store, at det vilde mærkes som en forfærdelig Katastrofe for Verdens Brødforsyning, hvis Canadas Kornavl svigtede.

Med Toget fortsætter jeg stadig mod Vest til Winnipeg, en straalende og velhavende By paa 300,000 Indbyggere.

For 50 Aar siden boede her ialt et Par Hundrede Mennesker.

Det første Lokomotiv ankom hertil i 1878 — fragtet op paa en Damper ad Floden Red River. Nu fører 27 Banelinier ind til Byen!

Saa fantastisk en Vækst kendes ikke i Europa. Saa svulmende en Grøde har der været i Jordan her, at dette Mirakel har kunnet ske.

Men de gode Borgere i Winnipeg har da ogsaa triumferende anbragt det gamle Første-Lokomotiv — fint renset og malet — som et Mindesmærke i et lille Anlæg midt i Byen.

Amerikansk Gudsdyrkelse.

Jeg tror, at Beboerne af det amerikanske Kontinent er ligesaa religiøse som vi i Europa. Naar man derfor nu og da stejler ved at høre og se deres ydre Former for Gudsdyrkelse, er det først og fremmest, fordi disse virker saa fremmedartet paa os. I Europa er Kristendommen bleven prædiket i mange Aarhundreder, og der har nedfældet sig en vis Tradition — maaske alt for megen.

Men Traditionen er nu en Gang en uhyre stærk Magt. Den gaar jo direkte fra Forældrene til Børnene i Eksemplets Skikkelse, og netop i Kraft af Tilknytningen til Sagens Alvor og Hellighed værnes dette derfor med overordentlig Styrke.

I Amerika og Canada har Befolkningen paa mangfoldige Omraader været tvunget til at »begynde paa en frisk«, det er en ung Verden med en sund og praktisk Befolkning, der ikke tynges af Fordomme. Og dette præger ogsaa Religionsdyrkelsen, der paa mange Maader er en underlig Blanding af Naivitet og Plumshed. Den kan være lagt til Rette paa en saa haandfast og »praktisk«

Maade, at det uvilkaarligt gibber i den aandeligt blufærdige Dansker.

I Almindelighed skal man nu absolut ikke rejse til det amerikanske Fastland for at se Kirker. Alt andet maa ske er større og bedre og mere imponerende i den nye Verden end i den gamle, men Kirkerne! De staar meget langt tilbage, baade i Størrelse og Skønhed for de kendte europæiske for slet ikke at tale om den vidunderlige Patina, som Alderen skænker vore berømte Gudshuse, og som ikke kan erhverves for nok saa store Bunker af det røde Dollarsguld.

Det tør vist nok hævdes, at de katolske Kirker hører til de bedste, hvad det ydre angaar. Og de har ogsaa, som Led i Verdens mægtigste Organisation, mest af Traditionen over sig.

Katolicismen gaar frem der som andetsteds, og mange begynder allerede at se paa den med visse foruroligede Følelser, fordi de er klar over, at der med den voksende Katolicisme skabes en Indflydelse, der ikke alene er religiøs men ogsaa politisk, og som har sit Tyngdepunkt i Europa.

Denne Tanke er ulidelig for frie Amerikanere og mange Canadiere med. Det ærgrer dem tillige, at der skal gaa Masser af Millioner Dollars fra Amerika til Rom. Jeg har hørt Amerikanere, der paa en Gang var rasende og dybt imponerede over denne »Verdens kloge og stærkeste Organisation«. Og de larmede af Spot over denne eller hin berømte Landsmand, som under et Besøg i Rom havde kysset Pavens Fod.

Men alligevel — en Amerikaner, der ønsker at regnes med til »Selskabet«, maa have gjort mindst een Rejse til Europa. Det er endnu mere nødvendigt end for en Dansker at have været i Paris!

Og Amerikaneren, der kommer til Europa, gaar aldrig udenom Italien. Han gæster ogsaa Rom, og han forsøger visselig ogsaa at faa Paven at se uden Hensyn til, hvad det maatte koste. Og hvis Paven skulde strække Foden frem — — — ja, jeg skal ikke komme med Insinuationer, men jeg har mere end en Gang bemærket den hemmelige Misundelse, der prægede de øvrige Medlemmer af et Selskab, hvis en af dem var bleven modtaget i Audiens af Hans Hellighed i Rom.

Men det var Kirkerne. I det halvkatolske Montreal er den største Kirke selvfølgelig katolsk. Den er i Grundplanen en Efterligning af St. Peterskirken i Rom, men den er ringe og fattig i Sammenligning.

Jeg gik derind. Der var ret nøgent og tarveligt. Hist og her laa enkelte Personer paa Knæ og bad. Jeg lagde Mærke til en purung Pige, hvis Mund bevægede sig regelmæssigt, kun nu og da afbrudt ved smaa Stød. Jeg saa, at hendes Blik med Interesse fulgte de omvankende Turister, medens hendes Fingre som i Tanker gled langs Rosenkransen. Da jeg havde gaaet en Runde i Kirken, laa hun der endnu og bevægede Munden. Jeg listede mig ganske nær og skjulte mig bag en Pille for nærmere at iagttage denne unge, fromme Pige og maa-ske faa et Glimt af overjordisk Fred.

Da slog det mig med uimodsigelig Vished — det var Tyggegummi! Hendes Bønner bestod i at tygge Gummi! Der var ingen Tvivl! Jeg kender fra Tusinder af Munde de energiske Bevægelser, afbrudt af det lille Ryk, naar Gummiklumpen binder Tænderne sammen. Om hun kunde narre Madonna ved jeg ikke, men jeg var voldeligt bleven revet ud af en skøn Illusion.

Senere da jeg i Chicago saa Wriegleys pragtfulde hvide Skyskraber, der om Aftenen blev belyst med væl-

digte Projektører, saa den lyste op mod Himlen i sin høje Renhed, kunde jeg ikke lade være at tænke paa den lille fromme Pige i Montreals Domkirke.

I Toronto vandrede jeg ned ad en af Hovedgaderne. Her, som i alle de andre større Byer, fraadser man med Lys. Man gaar i et Lyshav, og de elektriske Lysreklamer straalere og dirrer, lynere og flimrer i Hundrede Farvenuancer. Særlig Biograftheatrenes Lysreklamer er raffinerede.

Hvad gør nu en praktisk Kirkeledelse? Den siger: Well, vi maa ogsaa gøre os gældende! Og saa ser man da, at der pludseligt tændes et straalende Skilt omkringet af en blaalig Lampekrans, og man læser i lysende Ildskrift: »Jesus frelser«. I næste Sekund kommer et nyt Lysbillede, denne Gang et Rektangel omgivet af røde Blus. Og Ildskriften fortæller: »Hvo som har Sønnen, har det evige Liv«. Saa slukkes det, og paany kommer: »Jesus frelser«. Saaledes veksler det i det uendelige og nedenunder staar med fast Lysskrift, at man indbydes til at komme ind i Kirken. Thi en saadan er det.

Et meget smukt Eksempel paa praktisk Kristendom oplevede jeg paa Sejlturen over de store Søer. Vi havde sejlet trekvart Døgn over Huron Sø og nærmede os nu ombord paa vor prægtige Damper »Assiniboia« det Slu-seanlæg, der forbinder Huron Sø med Superior Sø. Det var Søndag Morgen, og ved Frokosten omdeltes smaa Indbydelseskort fra Rotaryklubben i en lille By, Sault St. Marie, hvor Damperen skulde lægge til i en god Time. Saasnart vi traadte i Land, holdt der lange Rækker af Biler, førte af Ejerne, ansete Borgere i Staden. De tilbød elskværdigt at køre os til den Kirke, vi ønskede, og vi tog Plads. Hurtigt gik det til den paa-gældende Kirkeretnings Kirke, hvor vi overværede

Gudstjenesten, og da vi var færdig, blev vi paany hjulpet i Bilerne og afleverede ved Skibet.

Det var en dannet og intelligent Mand, der kørte for mig. Da jeg takkende sagde ham Farvel, svarede han venligt: »Jeg haaber, De har haft Glæde af det.«

— Hvor tit gør De dette spurgte jeg.

— Hver Søndag om Sommeren.

— Hvor længe har De gjort det?

— I fem Aar.

— Hvorfor gør De det?

— Aa, vi er Medlemmer af Rotary Klubben, og vi ønsker at paatage os og løse forskellige gode Opgaver. Nu synes vi, at her burde gøres noget for de mange Mennesker, der kommer hertil hver Søndag, og ikke kan naa at komme i Kirke undtagen de bliver kørt. Farvel og Lev vel! Han sprang i Bilen, og væk var han.

Jeg gik om Bord, og straks efter dampede vi ind gennem den første Sluseport.

Da jeg kom til Winnipeg, oplevede jeg et Træk, som trods alt, hvad jeg havde set, gav mig et lille Choc ved den fuldkommen ugenerte Maade, hvorpaa selv Biblen anvendes.

Paa det udmærkede Hotelværelse laa en overmaade fiks Brochure, udgivet af Byens Turistforening. Den var fortræffelig lavet, krideret Papir, fuld af Kort og pragtfulde Billeder. Jeg læste om alle Winnipegs Herligheder, hvorledes det ligger i det frugtbare Manitoba, lige nord for Grænsen til U. S. A., hvorfra talrige Baner og Cementveje skaber Forbindelse mellem en Mængde Byer og Winnipeg. Seværdighederne i By og Omegn skildredes, ligesom Heftet indeholdt alle tænkelige praktiske Vink og Oplysninger bl. a. en diskret Paamindelse

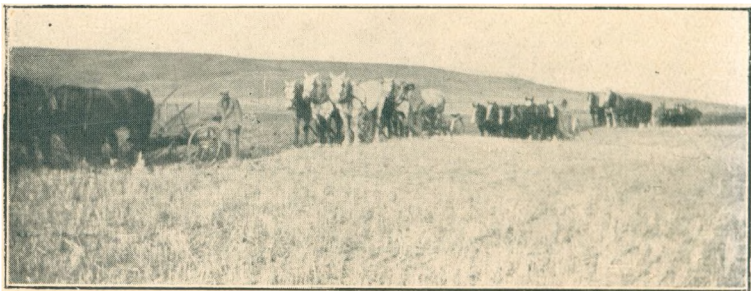
En gammel Handelsstation for Pelsværk i Nord-Canada, tilhørende det berømte Hudson Bay Company.

En Nybyggers første og andet Hjem.

„Cabudser“, de store, lukkede Vogne, hvor Høstmandskabet spiser og sover.

Stubmarken pløjes. 6 seksfurede Plove, der hver trækkes af 6 Heste.

Et flot Forspand for Knivharven. Hestenes Muler er forsynede med en Maske til Beskyttelse mod Fluer.

om, at der ikke var Spiritusforbud i Staten. Jeg sad og bladede i dette lækre Hefte og tænkte med et Suk paa, hvor overvældende flot det dog var i Sammenligning med vore Turistforeningers tamme og fattige Reklamepjecer.

Under en Skildring af Egnen som et Paradis for Jægere og Fiskere faldt mit Øje paa tre smaa fremhævede Linier. Der stod:

1ste Timothy — 5th Chapter — 23rd Verse.

Aah — udbrød jeg halvt ærgerlig, det er ægte amerikansk Fashion, at man skal have et lille Skriftsted med oven i Handelen. Lidt senere faldt mit Blik paa Biblen. Der ligger nemlig en Bibel i hvert eneste Værelse i hvert eneste Hotel i Canada og Amerika. Well, tænkte jeg, lad os se, hvad det er, Turistforeningen vil minde os om. Jeg slog op paa 1ste Timotheus 5te Kapitel 23de Vers og læste: »Drik ikke mere Vand, men nyd noget Vin for din Mave og dine jævnlige Svagheder —«! Aha — naa saadan! Det havde Paulus alligevel næppe drømt om, at han skulde blive brugt til at sikre tørstige Amerikanere, at de kunde drikke med god Samvittighed!

Det virkede lige smart nok paa en Dansker. Det karakteristiske er imidlertid, at det er en stor Bys Turistforening, der anvender denne Reklame. Og det vækker næppe Forargelse hos nogen derovre. Reklamen er saa anset og skattet, at alt det, der tjener den, tolereres.

Christian Science.

Imidlertid er der blandt de mange alvorlige Religioner og Samfund et, der vokser med stor Kraft og paa

mange Maader adskiller sig fra de andre. Det er det saakaldte Christian Science, som maa oversættes ved »Kristelig Videnskab«. Det er en temmelig ny og ganske mærkelig Lære, hvis Stifter var en Fru Mary Baker Eddy fra Boston. Hun fødtes 1821 og døde først 1910. Hun havde ført et nervøst og uroligt Liv, men udsendte i 1875 et Værk »Videnskab og Helbredelse« med en Nøgle til Skrifterne. Hun havde en forunderlig Evne til at paavirke andre, og hun vandt Tilhængere i Hundredtusindvis, der dyrkede hende som Guds udvalgte Redskab. Hovedpunktet i denne Lære er, at der kun er én sand Verden, den aandelige eller sjælelige. I samme Grad, som den faar Magt over os, bliver den materielle Verden med alle dens Ufuldkommenheder, Synder og Sygdomme underordnet, ja — mere end det: al Ondskab, Synd og Sygdom forsvinder, fordi de alene er knyttet til den indbildte Verden og har ikke noget at gøre med den Sjæleverden, hvor vi egentlig hører hjemme, og hvor Kærlighedens Gud regerer almægtigt. Derfor er ogsaa Helbredelse af Syge et fast Punkt i deres Lære, og de paastaar, at de helbreder Tusinder af Syge — blot ved at give dem Troen paa, at Sygdommen er en Indbildning. Man vil forstaa, at Suggestionen spiller en meget stor Rolle i deres Lære. Og jeg vil gerne tilføje, at hvis man kan bedømme Læren efter dens Tilhængere, saa kender jeg en, der hæver den op. En prægtig, fin og ædel Karakter, Svend Pontoppidan, der har gjort og gør sit Land stor Ære som Embedsmand under Fællesregeringen i Montreal. Han er forøvrigt Søn af Morten Pontoppidan.

Jeg var med ham i Christian Science Kirke. Det var nærmest som en Foredragssal. Paa Podiet under Hvælvingen stod to readers (Læsere), en Mand og en Kvinde

af Menigheden. De vælges for et Aar ad Gangen, og Gudstjenesten bestaar i, at den ene oplæser Skriftsteder af Biblen, hvorefter den anden læser Mrs. Eddys Forklaringer til det paagældende Sted. Og det er ordnet saaledes, at de forskellige Parallelsteder er knyttede sammen, medens forskellige Emner belyses hver Søndag. Teksterne udarbejdes og udsendes for et Kvartaar ad Gangen fra Boston, hvor den pragtfulde Moderkirke findes.

Emnerne er f. Eks. »Uvirkelighed«, »Er Synd, Sygdom og Død virkelige?«, »Evig Straf«, »Sjæl og Legeme« o. s. v. Der var intet af Bøn og Velsignelse. Men der var lydhør Interesse ved at høre Udlægningens Logik.

Naar et Medlem af Menigheden har været reader i tre Aar, skal han gaa af, og han kan aldrig mere blive reader. Svend Pontoppidan har været reader i tre Aar.

Forøvrigt kalder denne brave Landsmand sig Svend Broby, det Navn, Stamfaderen bar, inden det blev latiniseret. Det gaar ganske let at skifte Navn i Canada. Jeg kender en Mand, der hed Frederiksen, og da Amerikanerne ikke kunde udtale dette Navn, antog han efter en Vens Raad Navnet Johnson! Og en anden Mand, der hed Christensen, kom til en Koloni, hvor der i Forvejen var en Christensen. Saa kaldte han sig Skov, thi han havde en kort Tid hjemme i Danmark været Bestyrer af et af Schous Sæbehuse! Det er alle gode og dygtige Folk, som befinder sig godt og saaledes ikke kommer under samme Kategori som den Peter, der hos Holberg kaldte sig Peiter.

Endelig er der i den amerikanske Verden ofte en utrolig Smartness forbunden med Religiositet. Ved deres berømte revivals (Vækkelsesmøder) er der iscenesat en

Reklame, som vi ikke kender Magen til. Man kan op-
leve, at f. Eks. en Fodboldspiller, hvis Navn i Forvejen
er kendt over Kontinentet, møder frem og i Kraft af
betydelig Begavelse udlægger Skriften og præsenterer
dens Skikkelser i moderne Udstyr, lader dem tale slang
o. s. v., saa Publikum — der ofte andrager mange Tu-
sinder — paa en Gang er grebne af Alvor og ryster af
Latter.

Eller man kan se en lille yndig Pige paa 14 Aar staa
op og »vidne«, idet hun omgives af alle mulige ydre
Virkemidler, Lys, Musik o. s. v. Da denne »Forestilling«
var endt med nogle gribende barnlige Bønner, rejste
2—300 af Tilhørernes tusindtallige Skare sig og vandre-
de op for at give Barnet et Haandtryk som Tegn paa
deres Omvendelse. Den Slags varer kun et Par Aar.
Saa har baade Fodboldspilleren og Barnets Forældre
tjent Penge nok. Der optages nemlig hyppige Kollektur
ved disse Møder, som opreklameres fra Sted til Sted.

Hvor Danske bo og bygge.

De danske Kolonier er maaske det største og i hvert
Fald det festligste Eventyr, Amerika byder en dansk
Rejsende. Selv om det kun er smaabitte Pletter i den
vældige Verdensdel, saa er det dog Danske, og der er
ikke saa faa af dem. En Koloni er jo et meget elastisk
Begreb, som ikke angaar den officielle Inddeling af
Landet. Det kaldes en Koloni, naar en større eller min-
dre Skare Danske bor i Nærheden af hverandre og der-
ved er i Stand til at pleje fælles Interesser og forene
sig i Frivillighed om at løse fælles Opgaver, mest saa-
danne, der er i Pagt med dansk Folkeliv og dansk Aand.

Først og fremmest samles de om de danske Kirker. Kirken er Kernen og Kittet i et saadant lille dansk Samfund. Hvormange der er, véd jeg ikke bestemt, men der er ca. 300 danske Menigheder i Amerika og Canada. De dansk-amerikanske Præsters Antal er noget mindre, da de fleste af dem betjener flere Menigheder. Det er et mageløst Arbejde, disse Præster udfører, baade praktisk og aandeligt. De deltager i Koloniens Ve og Vel, timeligt og aandeligt. De giver mangan en Haandsrækning til Folk, der er i Nød, støtter Skolen og hjælper Nykommere. Og som Følge af, at alt er frivilligt, kommer Menighederne, der selv maa opretholde deres Kirker, til at tage mere Del i Menighedsarbejdet og det kirkelige Liv end her hjemme. I saadan en dansk Koloni, hvor alle bidrager frivilligt til Kirken, er ogsaa alle interesseret. Og her kan man komme af med en Præst, der ganske misforstaar sin Gerning og derfor ikke kan komme i Kontakt med dem, han skal tjene.

Foruden Præsten og det kirkelige Fællesskab er det Forældrene og somme Tider Bedsteforældrene, der holder Liv i Danskheden. Uden Paavirkningen fra de gamle vilde de unge snart glemme at tale Dansk.

Dialekterne bevares.

Mange Gange har jeg haft det fornøjelige Tilfælde at møde yngre Folk, som var født i Amerika og dog talte godt Dansk, naar de stod overfor en Dansker. Men saa viste det sig ogsaa altid, at Vedkommende havde en gammel Far eller Mor, som var vedbleven at tale Dansk. Og saa lærer den unge det og holder det vedlige ved at tale med den gamle. Det er i Virkeligheden Udtryk for en Æmhed og Kærlighed overfor den gamle Mor, som

er tiltalende og som ogsaa maa glæde vor fælles gamle Mor, Danmark.

Jeg husker, at jeg i Victoria, Hovedstaden i British Columbia, helt ovre ved Stillehavet, kørte med forskellige Biler, Turistbiler og mindre Vogne, der alle blev dirigeret af en ung, pæn Mand. Det viste sig, at han ejede hele Forretningen, ialt 21 Vogne, hvoriblandt flere meget store til 40—50,000 Kr. Stykket. Saa snart vi havde talt sammen lidt, sagde han: »Du er Dansk.« — »Javel!« — »De er æ osse.« Vi lo og rykkede hinanden et mægtigt Stykke nærmere. Jo, han hed Olsen og var født i Wisconsin, men hans gamle Mor var fra Thistedegnen, og takket være hende kunde han tale Dansk. Han vilde absolut give en Køretur, og han kaldte derfor paa en af sine Chauffører, der svingede op med en elegant Vogn foran det fornemme Turisthotel. Mens vi holdt paa den prægtige Boulevard, stak Mr. Olsen Hovedet ind, idet han paa ægte Thybomaal sagde: No maa do pass'o, te do faar aalting aa si'e!

Naar Sproget gaar saaledes i direkte Arv og næsten udelukkende ad den mundtlige Vej, bliver Følgen bl. a., at Dialekterne vedligeholdes langt bedre end i Moderlandet, hvor Rigsmaalet ustandselig virker udviskende. Jeg har ikke i mange Aar hørt saa pragtfuldt vendsys-selsk som i Alida f. Eks. af den kendte Simon Hjortnæs, der kom over som lille Dreng og ikke har været hjemme siden, vel ca. 40 Aar. Han havde den morsomme Vane, at han som en inderlig Bekræftelse paa noget, han vilde overbevise den om, han talte med, eftertrykkeligt tilføjede: Ja, de ka do luwr paa!

Og Fynsk eller Sjællandsk! Det mest uforfalskede sjællandske Maal hørte jeg i New Brunswick i en Koloni, der hedder New Denmark. Det hensatte mig til et

Barndoms Besøg i en hyggelig sjællandsk Bondegaard hvor der var saadan en flink og rar Kone.

Ogsaa her var det en ualmindelig flink og rar Farmerkone, der talte. Paa den smukkeste Maade styrede hun sit Hus og herskede over Manden og deres voksne Børn — men saaledes, at de næsten ikke mærkede det. Akkurat som mangen klog dansk Kone gør det. Det mest smørrede sjællandske Maal var paa hendes Tunge — uden mindste Akcent. Og hun var dog født der i Kolonien og havde aldrig set Danmark! At høre hende tale med sine store, pæne Dreng, som ogsaa altid talte Dansk, var fornøjeligt. Det er iøvrigt hændt, at to unge Englændere, der fik Arbejde i Kolonien, uvilkaarligt paa-virkedes af Sproget, saa de efter et halvt Aarstids Forløb ogsaa talte Dansk.

Men er end Sproget Dansk, saa er dog megen dansk Aand gaaet tabt. Særlig naturligvis hos dem, der er født derovre eller er kommen derover som Børn. Dette maa ikke og kan ikke være en Bebrejdelse, thi hvordan skulde det blive anderledes. Der har ofte været en meget mangelfuld Skolegang hos disse Kolonister, og hvorledes skulde Folk, der aldrig har set Danmark, have noget Kendskab til dansk Folkeliv eller Forstaaelse af dansk Nationalfølelse. Det vilde være et urimeligt Forlangende.

De har dansk Sprog, og de har en stor Portion dansk Væsen og danske Karaktertræk. Men hvor der ikke findes et vaagent folkeligt Liv med aandelige Rørelser, der breder den rene Materialisme sig saa let, saaledes som vi ogsaa har set det i vor umiddelbare Nærhed mod Syd.

Hvordan skulde det blive anderledes, naar Moderstaten er Tusinder af Miles borte?

Engelske Paavirkninger.

Selvfølgelig kan man dog ofte i de danske Kolonisters Sprog træffe engelske Vendinger, som naar en gæstfri Husmoder atter og atter siger den til den velkomne Gæst, der er anbragt ved et opdækket Bord: »Aa, hjælp nu dig selv« eller »Nu maa du endelig hjælpe dig selv.«

At vi paa Forhaand alle er Dus er kun naturligt. Det er ogsaa en engelsk Form. Lige i Begyndelsen kniber det lidt at sige Du til en ung Frue, man lige har hilst paa for første Gang. Men man vænner sig hurtigt dertil. Helt rørende var det at høre en ung Farmerkone, som talte om et forestaaende Besøg i Danmark.

»Men hvad skal jeg gøre,« sagde hun, »for jeg kan ikke længer hitte Rede i De og Du, saa jeg siger Du til dem alle.«

»Gør du bare det,« svarede jeg.

»Ja, men kan man ikke komme galt af Sted?«

»Nej, vist ikke.«

»Jeg har da hørt om en, der blev straffet, fordi han sagde Du,« fortsatte hun usikkert.

»Det er kun, naar det er sagt i fornærmelig Hensigt,« svarede jeg beroligende. »Intet forstandigt Menneske vil tage det fortrydeligt op, at du siger Du.«

Saadanne Spekulationer og Ængstelser kan altsaa melde sig hos dem, der tager hjem efter mange Aars Forløb.

Selvfølgelig benyttes de engelske Benævnelser paa daglige Ting og Redskaber. Jeg hørte en Dag en Jyde, der i retfærdig Harmе talte om »dej forbandede Krik, der løb over mej Krop aa killed min Bien«. Jeg saa paa ham for at opdage, om han var kommen til Skade. Han mente imidlertid, at Bækken (Creek) var svulmet

op, saa den havde oversvømmet hans Afgrøde (Crop) og dræbt (killed) hans Bønner (beans).

Godt Humør.

Men hvor er det dejligt og hjemligt, naar man efter Tusinder af miles Rejse og Ugers Samvær med fremmede dumper ned i en kærnedansk Koloni og hører Sproget, iklædt de forskellige Dialekter. Det »som en sød Musik mit Hjerter naar«.

Man er ude paa den uendelige Prærieslette eller har kørt mange Timer i Skov og atter Skov — saa staar man ved et Træhus og kommer ind i et pænt Køkken med stort, fritstaaende Komfur. Endnu er alt fremmed, men i samme Øjeblik Manden og Konen med deres gode danske Ansigter griber ens Hænder og siger »Velkommen her«, melder Hjemfølelsen sig. Og man glæder sig over det fortræffelige Humør, der er over dem. Det er en saa velsignet Fornemmelse for dem, der har hugget i det herhjemme, at der nu er kommen bedre Gang i det, at de kan avancere. Hvor mægtig en Drivkraft er ikke Tanken om at faa et Resultat, at vinde frem. Den bærer over mange Bekymringer og mangt et Savn, den letter det haarde Slid, der er nødvendigt i hvert Fald i Begyndelsen.

Jeg glemmer aldrig et Besøg hos et Par yngre Farmerfolk, hvor Konen, der var en frisk og sund Kvinde, bød os velkommen med straalende Glæde og derefter vendte sig til min Ledsager, idet hun ivrigt spurgte: Er det dig, der har skrevet derhjemme, at vi Farmerkoner let blev tungsindige, for saa skal du sandelig faa!

Han kunde smilende afvise Anklagen, da Bemærkningen skyldes Redaktør Reventlow, som i 1923 besøgte Canada.

»Hvad er det for noget Sludder,« fortsatte hun muntert. »Vi er glade og har det godt. Synes I, jeg ser tungsindig ud?« Nej, vi maatte le.

»Selvfølgelig maa vi arbejde,« vedblev hun, »men det maatte vi ogsaa hjemme — i alt Fald da jeg rejste. Jeg har hørt, at nu kan de nok faa Penge, uden at de behøver at bestille noget. Men ligemeget — jeg synes nu bedst om at bestille noget og saa faa noget for det. Vi har her vor egen Farm med vort Hjem og vort gode Udkomme, og det har vi selv skabt. Det kunde vi aldrig have gjort hjemme i Danmark, vel?«

Jeg rystede paa Hovedet.

Hvorledes en Koloni opstaar.

Inden jeg forlader Winnipeg har jeg en Samtale med en kendt og anset dansk Præst, Pastor Damskov, der nu er Emigrantpræst og den canadiske Regerings Repræsentant, hvilket vil sige, at han bistaar de skandinaviske Emigranter med Raad og Daad. Det betyder meget for Emigranterne, naar de staar midt inde i Canadas Hjerte, at der da kommer en god dansk Mand til dem, taler med dem, vejleder og hjælper dem. Gennem sin Forbindelse med de store Jernbaneselskaber vil han altid være i Stand til at skaffe enhver Arbejde.

Man forstaar slet ikke herhjemme en Virksomhed, som f. Eks. C. P. R., der jo nok paa en Maade er en privat Virksomhed, men alligevel er saa uhyre stor og omspændende, at den virker som en offentlig Institution, der iøvrigt ogsaa kontrolleres af Staten. Denne Institution har foruden sine Baner, Skibe og Hoteller ogsaa mægtige Jordarealer, som den selvfølgelig gerne vil have udnyttet, og som den ogsaa har faaet udnyttet i høj Grad. Men dens Hovedinteresse er den samme som

selve Landets, nemlig at faa Landet befolket, hvorved der vil blive skabt Værdier og Omsætning i stigende Grad. Og en af de Forpligtelser, Selskabet har paataget sig, er at det ikke tager en eneste Emigrant over til Canada, undtagen Vedkommende — om det ønskes — kan faa anvist foreløbigt Arbejde.

Jeg spørger Pastor Damskov om Vilkaarene i Almindelighed, og han fremsætter sit Syn saaledes: Her er noget at gøre for en Mand, som vil. Vilkaarene er selvfølgelig forskellige i de forskellige Egne, men lad os tage et Eksempel her fra Manitoba. 30—40 eng. Mil fra Winnipeg kan der endnu faas Land til en Gennemsnitspris af 7 Dollars pr. acre (6 Skp. Land). Jorden er velskikket til blandet Drift. Han skal tage mindst 160 acres. Af denne Købesum paa ialt 1120 Dollars skal han betale en Tyvendedel straks — hvis han kan. Ellers kan han saamænd ogsaa slippe billigere. Resten forrentes med 6 pCt., men desuden skal Kapitalen udbetales i Løbet af 15 Aar. Renten svares naturligvis kun af det til enhver Tid skyldige Beløb. Der findes spredtvis tilstrækkeligt med Træer til, at han kan bygge sig et foreløbigt Hus, og der er ikke langt til Vej og Jernbane. Saa tager han fat og rydder til Dyrkning. I Vintertiden kan han om nødvendigt faa Arbejde ved Skovbrug eller Banearbejde. Der er straks Græsning til saa mange Køer, som han har Raad til at købe, og Hø til Vinterbrug kan han faa for en Slik. Han kan snart begynde at sælge Mælk, Fløde, Æg og andre Produkter til Byen til god Pris, og hos Mælkehandlerne vil han næsten gratis kunne faa Kalve, som de ingen Brug har for. Selvfølgelig er der Besværligheder, men der er ogsaa gode Muligheder. Er der først et Par Stykker, flytter andre dertil, og før man véd et Ord af det, er der en voksende dansk Koloni. Saasart der er 10—15 Familier sørger

Staten for en Skole, og det danske Kirkesamfund sørger for kirkelig Betjening.

De kan tro, det er en gribende Højtid, første Gang der holdes Gudstjeneste i saadan en ny Koloni, som er erobret fra Prærien. Det er en stor Begivenhed for disse Mennesker, der — medens de ser ud over deres pæne Hjem — maa tænke paa Ødet, Ensomheden og Fattigdommen i Begyndelsen. Der er Klang i deres Stemmer, naar vi synger: »Dejlig er Jorden«. Højtiden faar ogsaa sit Præg af Kirkeklokken, der for første Gang i Aartsinder lyder over Egnen, og derfor synger vi gerne: »Kirkeklokke, ej til Hovedstæder«. Naar vi saa har tilbragt en god Dag med Kaffe og Kage, som Konerne har bragt med, slutter vi med: »Altid frejdig«.

Det klogeste for Nykommere.

Det er imidlertid langt det klogeste for en ung Mand at tage Plads hos en Farmer et Par Aars Tid allerførst. Saa lærer han Sproget, Jorden og Skikkene at kende, foruden at han tjener sig en god Skilling.

Ja, selv et Par unge, gifte Folk gør klogt i at tage Plads hos en større Farmer, han til Landarbejdet og hun til det indvendige. De kan være sikre paa i de 8 Sommermaaneder Marts—November at faa 75 Dollars om Maanedes og frit Ophold. Saa kan de have 500 Dollars at begynde med i Kolonien. Der er stadig Trang overalt for Kvinder til Husgerning, og for Karle stiller det sig saadan, at ordentlige Folk altid kan faa Plads. En Karl faar 50 Dollars om Maanedes for Sommermaanederne og fra 10—20 Dollars for Vintermaanederne. Og Danske er her, som overalt, vel anskrevne. Jeg satte forleden en Annonce i om Plads for danske Nykommere. Der var 70 Billetter.

Vil en ung Karl binde sig for et Aar, vil han mange Gange kunne opnaa en Aarsløn paa 500—550¹ Dollars.

Ja, slutter Pastor Damskov, dette er de nøgne Fakta. Vi hader falske eller overdrevne Beretninger, for der er visselig ingen Glæde ved at faa skuffede eller misfornøjede Mennesker herover. Og der er kun Ulejlighed af og Sorg over Folk, som mislykkes. Men i de sidste 7 Aar har der ikke været én Dag, hvor vi ikke har kunnet skaffe en dansk Mand Arbejde, og er U. S. A. maaske nok at foretrække for industrielt uddannede Mennesker, saa byder Canada langt de bedste Betingelser og den bedste Fremtid for Folk, der kan og vil arbejde med Jord.

Mellem Danske.

Fra Winnipeg er der ca. 12 Timers Jernbanekørsel mod Vest til en lille Stationsby, der hedder Redvers og ligger i det sydøstlige Hjørne af Provinsen Saskatchewan. Det var henad Aften, da jeg kom dertil. Det havde regnet, saa Vejene var næsten ufremkommelige, men inden jeg gik til Ro paa Gæstgivergaarden, gik jeg en Tur ud langs Fortovet. Der stod en Klynge Mennesker, 10—12 Stykker, og passiarede paa uforfalsket dansk. Det gjorde et mærkeligt Indtryk her dybt inde i Canadas Hjerter, thi ikke alene var Sproget fuldkomment naturligt med Farve fra de forskellige Hjemegne, men Smaasludderer var ogsaa ægte dansk med smaa Spydigheder og lune Hentydninger. De var fulde af Vid og godt Humør og var iøvrigt kommen ind til Prærie-Stationsbyens eneste Forlystelse — den ugentlige Filmsforestilling. De erklærede alle, at der var ti Gange saa gode Muligheder for at komme frem her som hjemme i Danmark.

Senere paa Aftenen traf jeg en hel Mængde danske Farmere, som var overmaade venlige og interesserede. De hævdede alle, at enhver ordentlig ung Karl med Lethed kan begynde med at tjene 300—500 Doll. foruden fri Station. De kan saaledes tjene sig en god Skilling at have i Behold, men det er jo ikke ualmindeligt, at en ung Karl allerede det første Aar absolut skal have en Bil. Og saa bliver der jo intet i Behold, for Anskaffelsen er dyr, men Vedligeholdelsen, Benzin og Gummi, er langt værre. Og saa er det saa inderlig overflødigt, eftersom enhver Karl kan faa en Hest for en Slik og faa den gratis fodret.

Hvorledes Farmen dyrkes.

Jeg beder en Mand, Marius Jensen, fortælle om sin Bedrift, og det kommer jævnt og tilforladeligt som en jysk Bonde taler: Vi har det godt. Min Broder og jeg driver Farmen i Fællesskab. Vi avler Hvede, Byg, Havre og Hør, og vi tager 2 til 4 Afgrøder, inden vi lægger Jorden ud i Brak. Gødning bruger vi ikke under nogen Form. Det er ikke nødvendigt. Der er en Alen Muld ovenpaa Ler. Sidste Aar havde vi 126 acres med Hvede, som gav 31 bushels pr. acre. Hveden leveres ved Stationens Elevators og sælges enten gennem Privatfirmaer eller gennem vort cooperative Foretagende »Wheatpoole«, der vel nok er en af Verdens største Andelsforetagender. Vi benyttede Poolen, men da Hveden kun var Nr. 3, fik vi straks udbetalt 83 Cents pr. bushel og derefter henad Foraaret to Gange Efterbetaling, den ene Gang 15 Cents, den anden 20 Cents pr. bushel. Poolen tilbageholder yderligere 4 Cents pr. bushel til Reservefonden, men ellers er alt kontant Forretning.

Det gav os ialt ca. 4000 Dollars. Herfra gaar saa Ud-sæden, ca. 1½ bushels pr. acre.

Af Byg avlede vi ca. 50 bushels pr. acre, og vi havde 120 acres. Det brugte vi til Foder.

Af Havre havde vi ligeledes 120 acres, der gav ca. 35 bushels pr. acre. Og endelig plejer vi at have 50 acres med Hør, der giver ca. 10 bushels pr. acre og betales med 2—3 Dollars pr. bushel. Vi har et enkelt Aar faaet 7 Dollars pr. bushel Hør. Vi har ialt en Sektion, hvilket er 640 acres Jord (en eng. Kvadratmil), hvoraf de 180 er i Brak og andre 180 i Indhegning. Det er den oprindelige tusindaarige Prærie, og den giver godt Græs til Kreaturerne.

Af disse har vi ca. 60. De faar Havre- og Bygfoder, men kun Kælvækørne, Kalvene og Fedekvæget faar Korn. Iøvrigt brænder vi aarlig Masser af Halm.

Vi lader Kalvene malke Køerne. Det kan vi ikke selv overkomme, thi Arbejdskraften er dyr. Vi faar ogsaa gode Penge for Slagtedyr. Jeg solgte netop i Dag en Stud, som jeg næsten aldrig har set, og den gav dog 45 Dollars.

Af Heste har vi 36. Det er udelukkende for Arbejds Skyld, og de koster intet at opdrætte. De, saavel som Ungkvæget, gaar ude hele Vinteren. De forstaar at skrabe Sneen til Side, saa de kan finde Græs og Hø. Der sker aldrig noget, og de er fede om Foraaret. Vi har 9 Føl i Aar, og vi ser dem ikke, før de skal i Selen. Vi koster bare Foder paa Hestene i den Tid, de arbejder

— Har det ikke været dyrt at købe en saadan Farm, spørger jeg.

Min Hjemmelsmand svarer: — Vi ejer den ikke. Vi har »rentet« den (forpagtet den), og vi maa derfor svare en Trediedel af Avlen i Afgift, men saa betaler Ejeren

alle Skatter, Hagelforsikring og Telefon. Desuden Grundskatten, der for hele Sektionen andrager 160 Dollars aarlig.

Og saa har vi fri Skolegang.

Min Broder og jeg har drevet Farmen alene og gjort alt Arbejde undtagen i Tærskningstiden, da vi havde 2 Mand ekstra i 38 Dage. Af Maskiner bruger vi 2 Saa-maskiner, 2 Harver (med 6 Heste for hver), 3 Plove (med 6—8 Heste for hver), 1 Kultivator, 2 Knivharver og 2 Bindere (5—8 Heste for hver). Vi har Tærskværk med Gasmotor. Hestene herovre faar aldrig Hakkelse som hjemme, men Hø, som vi slaar paa Prærien, samt Korn.

Vi er svært godt tilfredse, men selvfølgelig har Forpagtningen visse Ulemper. Kontrakten gælder nok for 5 Aar ad Gangen, men sælger Ejeren, kan den nye Ejer sætte os ud efter Aarets Udløb, dog skal vi mindst have 3 Maaneders Respit, og vi kan i det hele taget ikke sættes ud, saalænge der er Sne paa Jorden.

Vandet kan undertiden volde Besvær. Ofte maa der foretages artesisk Boring, saa vi kommer en 500 Fod ned, men det er ogsaa Ejeren's Sag.

— Du sagde, at I var godt tilfreds. Hvormeget regner du, I kan avancere i de 5 Aar?

— Aah — bliver det ved, som begyndt, skulde vi i hvert Fald gerne have en 5000 Dollars hver.

Her er gode Chancer.

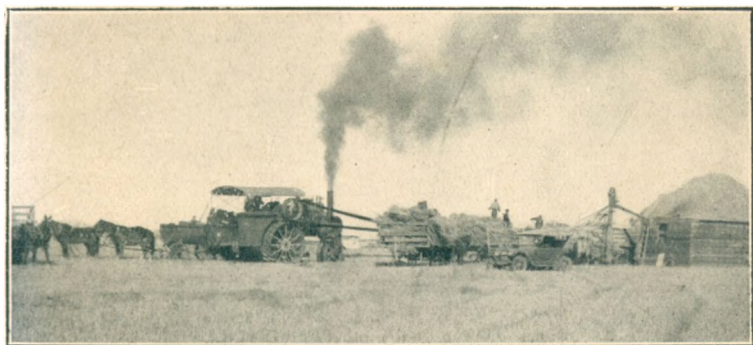
Der er et eget lunt Smil om Jensens Mund, der fortæller, at han ikke har sagt formeget. Han fortsætter indtrængende: En ung Karl kan have det godt her, hvis han vil passe sig selv. Der kan altid faas Arbejde, og dette er meget lettere end hjemme hvortil kommer, at

En Hesteflok muntre sig paa Vejen.

Hveden saas.

Hveden tærskes. En halv Snes Vogne kører Hveden til Maskinen, hvor to Mand fylder i. Bunken til højre er den udblæste Halm. Der tærskes 1000 Tdr.

En Prærievej gennem Hveden.

Fra Simon Hjortnæs' Hjem.

Nogle af Hjortnæs' Hjælpere.

Kosten er fortrinlig. Vil han være fornuftig, kan han let lægge 300 Dollars til Side om Aaret, og efter 2—3 Aars Forløb kan han Sproget, kender Forholdene og har nok til at faa fat i en Farm.

Der kom to unge Brødre fra Mors, den ene i 1924, den anden i 1925. De maatte laane til Billetten. Nu har de en Farm paa 160 acres (en Quarter). Den kostede 1800 Dollars, men de har allerede betalt Billetterne og endda afbetalt 600 Dollars paa Farmen. Det er en glimrende og velbeliggende Farm.

En ung Mand fra Fyn kom hertil i 1925 — uden Penge. Han rentede en Farm, købte 5 Heste for 100 Dollars pr. Stk., som han fik Kredit paa. Ligeledes fik han Kredit paa Maskiner m. m. Han tog 140 acres ind til Avling, og i Aar har han Avl nok til at betale alle sine Indkøb.

— Ja, men hvor kan saadan en ny Mand laane? «

— Det kan altid lade sig gøre for et ordentligt Menneske, som viser, at han vil noget. Der er Farmere nok, der vil hjælpe saadan en ung Mand med Starten.

Faren er, naar de unge Karle kort efter Ankomsten begynder at spekulere paa at arbejde det mindst mulige og hellere køre i Bil. Dem er der ingen Fremtid for, og de maatte hellere blive hjemme i Danmark, hvor der er mange flere Fornøjelser, og hvor de, efter hvad jeg hører, kan faa Penge uden at bestille noget. Passer det virkelig, tilføjer han i en hurtig og hvas Tone.

Jeg begynder at forklare og forklare, medens Mørket lejrer sig over hans Pande. Tilsidst siger han langsomt: Hm—hm! Staar det saadan til i gamle Danmark!

I Kolonien Dannevirke.

I Almindelighed er Vejene helt gode ude paa Prærien. Der findes Hovedveje, som er chauserede. De kan sag-

tens gaa. Men Jordvejene imellem Farmene er heller ikke daarlige i tørt Vejr, i Regnvejr bliver de slemme.

Jeg blev hentet i en Ford af en brav Mand, der hedder Evald Jørgensen og er fra Holsted-Eggen. Det havde regnet tæt i nogle Dage, og Vejene var derfor forfærdelige. Den fede Jord var æltet op, saa jeg aldrig har set noget lignende. Akslerne slæbte i Mudderet, og Vognen kastedes hid og did i Hullerne. Med smaa Mellemrum var jeg paa Nippet til at hugge Hovedet op gennem Kaleschetaget, og jeg maatte krampagtigt holde fast paa min Taske, der hoppede som en Fjerboldt. Men Jørgensen var ufortrøden. Saa snart der var en Chance, satte han Speed paa. Et Par Gange maatte vi af for at fæstne Kæderne omkring Baghjulene eller skyde paa Vognen, men han var uforstyrrelig ligevægtig og munter. Vi naaede til Kolonien »Dannevirke«, der ligger mellem de to Stationsbyer Redvers og Alida.

Vi aflagde Visit hos et Par af Farmerne, der næsten alle er danske, samt hos Præsten, den venlige Pastor Larsen og hans milde Hustru. Han viste os den nye Kirke, som Menigheden lige har faaet bygget. Den var af Træ, men meget hyggelig og køn. Pastor Larsen har forøvrigt lavet en hel Del af Arbejdet selv. Der er ikke saa mange Omstændigheder, som naar en Kirke eller offentlig Bygning skal laves i Danmark. Et Stykke Præriejord udenfor Kirken var udlagt til Kirkegaard. Der var endnu kun en enkelt Grav. Ogsaa her gik Præsten og arbejdede med Planering og Plantning. Det giver Ærbødighed for Manden.

Jeg spiste til Middag i Evald Jørgensens pæne Hjem, og han fortalte mig om sin Bedrift. Han begyndte med ingenting, men har nu rentet en Farm paa 640 acres. Han har 320 acres med Korn, deraf 60 med Hvede, 100 med Byg, 100 med Havre og 60 med Hør. Hveden giver 35

bushels pr. acre og betales med noget over 1 Dollar pr. bush., Byggen 50 bush. pr. acre og $\frac{1}{2}$ Dollar pr. bush., Havren det samme, men 40 Cents pr. bush., og Hørren 10 bush. pr. acre og ca. 2 Dollars pr. bush. Alle Opgivelser er snarere under end over Middel. Han har 26 Kreaturer, hvoraf 5 malke. Det giver ikke alene Mælk og Smør til eget Brug, men et Flødesalg af 300 Doll. om Aaret. Desuden solgte han Heste og Kreaturer for 600 Dollars aarlig, og Hønsene gav en Indtægt af 100 Dollars aarlig. Han havde 15 Heste, og kunde sælge en halv Snes Svin om Aaret for en Gennemsnitspris af 25 Dollars pr. Stk.

Som man ser, er dette noget i Retning af blandet (mixed) Landbrug.

Ejeren skal i Forpagtningsafgift have den halve Værdi af alt det Korn, der tærskes, men til Gengæld betaler han alle Skatter og Sædekorn samt det halve af Tærskningsudgifterne og af Bindegarnet, ligesom han har Vedligeholdelsesudgifterne af hele Ejendommen og betaler Indhegningen m. m.

Hele Bedriften passes og drives af Manden og Konen samt en Karl, undtagen lige Høsten og Tærskningen.

Det er ubegribeligt, at en Gaard paa 480 Tdr. Land kan drives af saa faa Folk, men det sker ved en udstrakt Anvendelse af Maskiner, stærke Plove til Brækning, Disk (Knivharve) til Findeling og endelig almindelig Harvning. Det er jo i høj Grad ekstensiv Drift. Jorden giver af sin Rigdom, og Menneskene lever af dens Overflod. Alt Halm, ja, selv Møddingen, bliver man af med paa den Maade, at man simpelthen brænder den.

Prærien giver tilstrækkeligt af fint og godt Græs til Fodring af Dyrene, men Hestene skal selvfølgelig have et Tilskud af Korn i Arbejdstiden. Hakkelse kendes ikke.

Hele Vinteren sørger Heste og Ungkvæg selv for Fø-

den. Sneen er saa forunderlig tør og let, at den ikke generer. Man kan gaa ude i Strømpesokker og saa tørste Sneen af som Støv.

Jørgensen etablerede sig i den dyreste Krigstid, og han ejede kun 25 Dollars, saa han maatte sætte sig i stor Gæld for at faa Besætning og Maskiner, og i to Aar slog Høsten helt fejl paa Grund af en Slags Brandsvamp, men nu efter en halv Snes Aars Forløb er han ovenpaa. Han regner nu normalt med et Nettooverskud paa 2000 Dollars om Aaret og er næsten gældfri. Dertil kommer, at han nu har Indbo og Løsøre for 4—5000 Dollars og desuden fin Ridehest og Bil. »Men nu vil jeg ogsaa en Tur hjem til Danmark sammen med min Familie,« siger Jørgensen glad.

Han vil dog ikke raade nogen til at begynde med s a a lidt.

Arbejdet er absolut ikke sværere end hjemme i Danmark, og Kosten er ganske fortrinlig. Der er bl. a. altid Mængder af dejlig Kage og Syltetøj paa Bordet.

Der begyndes i Marken Kl. 7½ om Morgenen, og der holdes op Kl. 6 Eftermiddag. Om Vinteren er det nærmest et Driverliv, men saa tager de ud og jager Prærieulvene, der er noget større end vore Ræve. J. beholder dog altid sin Karl om Vinteren, og han faar fri Station og 15 Dollars om Maaneden. De Unge faar altid Lov til at gaa til Sport o. lign. samt andre Fornøjelser.

— Har du ingen paa fast Aarsløn?

— Jo, jeg har. Og jeg giver gerne en ung Nykommer 400 Dollars fast det første Aar, hvor jeg skal lære ham at bruge Maskinerne, køre med 8 Heste o. s. v. Det næste Aar giver jeg ham 500 Dollars, og en Hest kan han holde gratis. Men det er tosset af de unge Karle, naar de straks skal have egen Bil. De kan faa den billigt paa

Kredit, men det koster alt for meget at holde den. Saa maa Farmeren tilbageholde en Del af Lønnen til Afbetaling, og Resten gaar til Benzin og Gummi. Det kommer der ingen Fremtid af.

Jeg har taget nogle af disse faktiske Oplysninger af forstandige og dygtige Mænd ret udførligt, da det i Virkeligheden bedst giver Indtryk af de sande Forhold. Men jeg maa videre.

Koloniens første Mand.

Evald Jørgensen paatog sig at køre mig til Koloniens Grundlægger og Førstemand, Simon Hjortnæs, tæt ved Alida.

Vi begav os ud i Uføret, og da vi var halvvejs, nægtede Motoren endelig forpustet at fortsætte. — Saa gaar vi ind der og tager en anden, sagde Evald, og pegede paa en nærliggende Farm. — Kan man det, spurgte jeg forbavset. — Ja, ja, det kan man rigtignok. Her hjælper vi altid hinanden, svarede Evald. Naa, Manden var hjemme, og han gjorde ikke Evalds Udsagn til Skamme. Han startede straks og førte os over til Simons smukke og flotte Farm.

Simon Hjortnæs er en Kæmpekarl, bred og jysk, men med et Par kloge Øjne. — Wallkommen, sagde han, sæt Jer ind aa faa no'e te Føden!

Hans venlige Hustru sørgede godt for os, skønt Familiens Medlemmer og nogle Gæster, ialt 14—15 Personer, lige havde rejst sig. Der er en rundelig Gæstfrihed paa Simons Gaard som i en gammel Høvdingeborg. Og vi snakker med Simon. Han er godt med i alle Spørgsmaal, men Danmark kender han dog mest til igennem den mægtige Skare af Nykommere, der i Aarenes Løb trygt har søgt til Simon, ganske som Børn søger til deres Far

i fuld Tillid til, at han vil hjælpe dem og gøre det bedste for dem. Det er i Hundredevis, denne brave Dansker har taget imod og faaet anbragt, laant dem Penge, givet dem Chancer og paa anden Maade staaet dem bi. Hele Familier har han og hans Hustru kærligt taget imod og givet Husly og Føde, indtil der aabnedes en Udvej. Hans Bedømmelse af Danmark og Danskerne er vel nok derigennem bleven noget ensidig præget. Det har jo ikke alle været Mønster-Landsmænd, der er kommet til ham, og Simon kan nok aabenbare en vis robust Side, saa Kritikens Ord falder bidende.

Men en Aften slap der et Ord ud af denne Mand, der ikke for nogen Pris vil lade sig mærke med, at han overhovedet kender Begrebet »sentimental«.

Han sagde dæmpet efter en Disput: — Ja, det kan no jan' wær', wi somti' rakker lidt ned paa Danmark, men det er kanske, for at wor Længsel intj ska' blyw for stærk!

Det gjorde et dybt Indtryk paa mig. Jeg følte, at saadan var det. Selv denne Mand, der kom herover som lille Dreng og ikke har været hjemme siden — selv han skal passe paa, for dybt inde i hans Hjerte sidder Barndommens Minder om et lille Hjem med en Stump Have og nogle Blomster under Risene, en dansk Sommeraften, hvor Frøerne høres ude fra Vrensted Kær, medens Klokkerne oppe i St. Thøgers Kirketaarn ringer Solen ned.

En Carrière.

Simon Hjortnæs drog i 1902 fra United States til Canada. I Parenthes bemærket er de fleste danske Kolonier i Canada anlagt af Danske fra Staterne. Han tog Homestead, dyrkede det op i Løbet af 4 Aar og solgte det saa, hvorefter han købte en halv Sektion (320 acres)

raa Prærie for $7\frac{1}{2}$ Dollars pr. acre.. Dyrkede ogsaa denne Jord op, byggede paa den og solgte den for 20 Dollars pr. acre.

Derefter købte han i 1909 en hel Sektion (640 acres) raa Prærie og et forfaldent Homestead. Han gav gennemsnitlig 10—11 Dollars pr. acre, og da han havde dyrket det op, solgte han det, hvorefter han købte $\frac{3}{4}$ Sektion Jord, som han havde til 1925. I Mellemtiden havde han købt, opdyrket og solgt eller bortforpagtet adskillige Stykker Jord. I 1919 købte han for 6400 Dollars en Sektion, som han endnu har. I 1925 købte han nok en Sektion. Den ene af disse Sektioner ligger for sig selv og venter paa, at Simon skal sætte sine stærke Redskaber i den. De øvrige $2\frac{1}{2}$ ligger samlede og danner altsaa »Gaardens« Jordtilliggende — 1200 Tdr. Land fed Jord, der ikke skal gødes for at bære en bugnende Afgrøde. 400 acres Hvede, der giver 40 bushels pr. acre og koster 1,25 Doll. pr. bush. Det er 20,000 Doll. Saa avler han 5000 bush. Byg og Havre, som han faar udbragt i 1 Doll. pr. bush. ved at anvende det til Opdræt af Svin. Endelig avler han Hør for ca. 4000 Dollars. Det er mange Penge at tage ind paa en Farm, men Simon Hjortnæs er ogsaa glad og tilfreds. Og sine to Plejebørn forærede han hver en Farm i Julegave. Vi vandrer ud i den mandshøje Hvede, hvis Vipper bøjer sig under Kærnernes Vægt.

— Hvad siger du om saadan en Hvedemark, spørger han, idet han lader et Bundt Vipper glide gennem den halvt lukkede Haand. — Det er de jordløse Husmands-sønner fra Danmark, der har saadanne Hvedemarker, tilføjer han med hævet Stemme. Hvad siger du til det?

— Jeg siger, at saadan faar de det vel ikke allesammen.

— Nej, fortsætter Simon, men for dem, der kan og vil, er der Chancer herovre, som I ikke kan byde Mage til. Ikke sandt?

Jeg følte mig overbevist om, at han havde Ret, og indeni mig tonede det: Ja, hvis du havde været 25 Aar yngre — —.

— Netop medens denne Bog er i Trykken har Simon Hjortnæs og Hustru aflagt Besøg i Danmark. Det har været en frydefuld Oplevelse for dem, og Simon har været parat med Raad og Daad overfor overordentlig mange Landmænd, der har benyttet Lejligheden til at faa Forbindelse med den kendte Dansk-Canadier.

Canadas Døtre.

Blandt de mange, jeg besøgte, var ogsaa to Brødre, Rasmus og Godtfred Madsen.

Ras havde en dejlig Farm med store og velholdte Udhuse, der, som overalt, ligger temmelig langt fra hverandre af Hensyn til Brandfaren. Han boede i en smuk og hyggelig Villa, og han havde en voksen Søn og tre voksne Døtre, men hans Hustru var død for nogle Aar siden. Børnene talte ravjysk, skønt de alle var født i Amerika. En af Døtrene gik i Skole og en anden styrede Huset og havde gjort det siden Moderen døde. Paa det Tidspunkt var hun kun 12 Aar. — Hvordan kunde du dog gøre det? spurgte jeg hende. Hun smilede undselig: Der wa intj ajjer te'æ, men det war osse somti wagt nok.

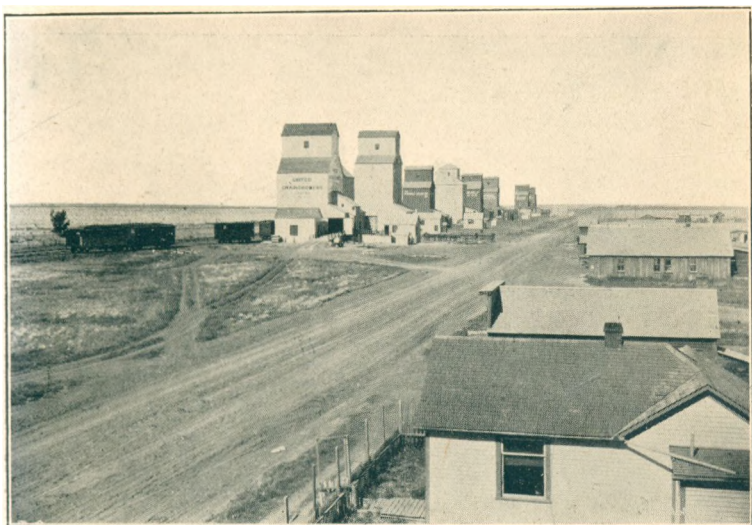
— Hvordan kunde du lave Mad?

— Jow, de jik da. A løst noe, aa saa tintj a paa, hvordan Muer ha' jor'e. Hun gjorde en lille Pavse, og saa fortsatte hun: Aa saa nær mæj skal, saa ka' mæj osse.

Hun var en værdig Datter af Canada.

Typisk Hvedelandskab fra Prærien. I Baggrunden skimles Stationens Elevatorer.

Typisk Præriestation med de forskellige Firmaers samt Cooperationens Elevatorer. I Baggrunden skimles Stationens Elevatorer. dem rummer 100.000 bushels.

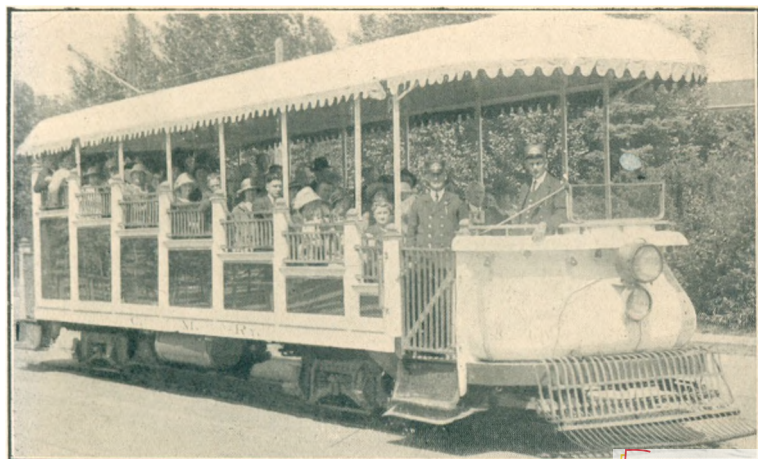
En Sukkerroemark fra Alberta.

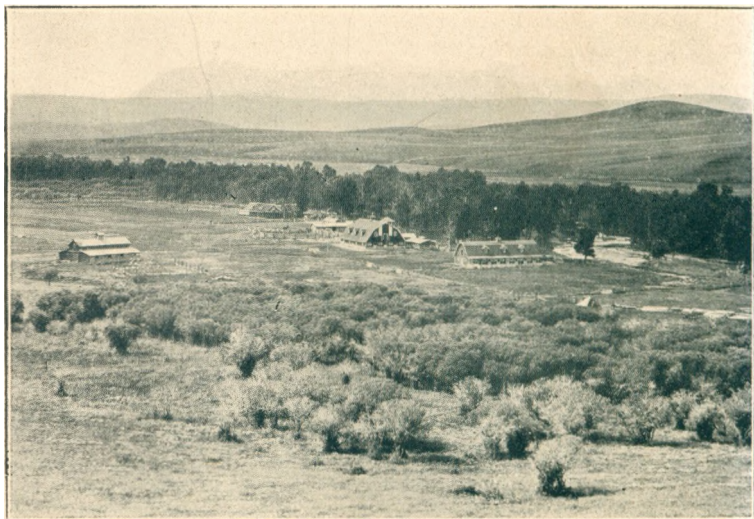
En Hvidkaalsmark fra Alberta.

Udsigt over Calgary, Alberta.

Praktisk Udsigtvogn, der kører med Turister ud de udstrakte Sporveje i Calgareys Omegn.

En Ranch ved Foden af Rocky Mountains tilhørende Prinsen af Wales.

Parti fra Oliemarken i Turner Valley.

Lidt efter kom de hjem fra Marken. De havde høstet Hvede med fire Bindere, hver forspændt med 6 Heste. Men den ene Binder blev kørt af Ras' Datter Nr. 2. Hun var i Pludderbenklæder og Sweater, og hun kørte sin Binder ligesaa godt som de unge Karle, indtil Hveden var hugget ned. Der var ingen Klynken, men Smil og Munterhed. Ras betragtede med Stolthed og Begejstring sin kække Datter, men han søgte at skjule det under en ligegyldig Maske. Thi han er Vendelbo.

Nu er Ras en velhavende Mand og har Raad til at have sine Døtre hjemme, men i Almindelighed har en Husmoder det strengt paa Landet i Canada. Det skal ikke skjules. Nogle tror, at naar de kommer til Amerika, saa er Kvinderne fri for Arbejde, men det gælder i hvert Fald ikke en Farmerkone. Det er meget sjældent, at hun kan have en Pige til Hjælp. Der er faa af dem, og de søger til de store Byer. Desuden er Lønnen 5—10 Doll. om Ugen, og det har kun faa Farmere Raad til.

Til Gengæld er mange Ting ordnet meget praktisk. Husene er jo alle af Træ og bestaar i Reglen af en Forgang, et Par Stuer og et meget stort Køkken, hvor man for det meste opholder sig, og hvor der findes et stort, fritstaaende Komfur samt en Haandcentrifuge. Der er indmuret Skabe med Glasdøre til Porcellænet.

Madlavningen kræver meget Arbejde, og bl. a. skal der i Reglen 2—3 Slags Kage paa Bordet til hvert Maaltid.

Om Morgenen spises der Boghvedepandekage, Havregrød eller en Slags Grød af Hvede, tilberedt paa særlig Maade. Desuden Æg under en eller anden Form og gerne med brasede Kartofler til samt Bacon. Dertil Brød med Sirup og Syltetøj og Kaffe med varmt Bagværk. Uundværlig for dem er ristet Brød, som kaldes Toast.

Lørdag Aften spises en Slags Bønner, der bages i Ovn.

Om Efteraaret slagter man gerne en Gris samt et Kreatur, der parteres og lægges ud til Frysning. Saa putter man det i en Balje, Lag for Lag med Sne imellem, og saa har man dejligt fersk Kød hele Vinteren. Den 1. April er det ligesaa godt som den Dag, det blev slagtet.

I dansk Kirke.

Om Søndagen var vi i den lille nye Kirke. Trods de store Afstande var der 80 Mennesker i Kirke. Nogle havde spæde Børn paa Armen, saaledes som det er Skik i Kirkerne derovre.

Da Pastor Larsen havde endt sin Gudstjeneste, der foregik ganske efter dansk Mønster, stod han frem i Kordøren og bød min Ledsager og mig hjertelig velkommen, idet han tilføjede Ønsket om, at jeg vilde tale til dem.

Jeg maatte saa op i Kordøren og holdt derfra noget benovet en Tale, hvori jeg udtalte min Glæde over at være i et Stykke Danmark saa mange Tusinde miles borte. Der er iblandt Mennesker en uhyre Trang til at leve et garanteret Liv. Derfor søges alle Funktionærstillinger af store Skarer. Men I, der drog ud, har taget Risikoen for at faa Chansen. Det giver Selvstændighed og ranke Rygge. I vore forkludrede Kultursamfund trænger vi til at høre Raabet: Tilbage til Naturen. Det har I gjort, og derfor lever I sundt og rigt. Men i denne Verdensdel, hvor Mottoet er »Hjælp dig selv«, er I dog ikke bange for at hjælpe eders Næste. Det giver ogsaa Rigdom. Og endelig giver I, trods den store Afstand

fra Moderlandet, det smukkeste Eksempel paa Fædrelandskærlighed, idet I gør Danmark Ære.

Men midt i eders Glæde over en dejlig Høst og over Dollaren, saa lad der i eders Hjerter være et lille bitte Rum, hvor der staar Danmark. Det er vor dejlige Moder, og selv om hun ikke evner at gøre det lige godt for alle sine Børn, saa slipper hendes Kærlighed aldrig op. Hun er lige saa stolt over dem, der drog ud, som over dem, der blev hjemme, og i hendes Moderhjerter er der Plads til dem alle.

Saaledes var Hovedindholdet af min Tale, og jeg overdriver ikke, naar jeg siger, at vi alle var bevægede. Efter at vi havde sunget: »Velsignelse, al Jordens Tarv«, tog Pastor Larsen Ordet og takkede varmt, idet han bad mig bringe den Hilsen hjem til Danmark, at de samledes i de danske Kirker for at bevare deres Fædres Tro og Haab, og derfor vilde de heller aldrig glemme Danmark.

Da vi kom ud, talte jeg paa Kirkepladsen 20 Biler — der langt ude paa den øde Prærie. For anden Gang slog Simon Hjortnæs ud med Haanden og sagde: — »Se, det er de jordløse Husmandssønner fra Danmark, der er kommen til Kirke i deres Biler.« En Mængde Landsmænd kom og hilste paa mig og spurgte interesseret til fælles Bekendte.

Eftermiddagen tilbragte vi hos Godtfred Madsen paa hans nye, smukke Farm. Vi var vel en 40 Mennesker samlede og blev rundelig beværtede. Dagen gik med Kastespil og Passiar, ligesom vi fik nogle danske Digte og Sange. Endelig maatte jeg bryde op for at drage længere mod Vest, og med Vemod skiltes jeg fra mine mange Venner.

Vest over Vidderne.

Jernbaneliv i Canada.

Jeg sidder i Toget vestpaa. Vi har forladt Redvers, men endnu ser jeg for mit indre Blik Simon Hjortnæs, der pegede ud over Bilparken paa Gaardspladsen hos Godtfred Madsen og hører ham sige: — Se saant ka' dansk' Husmajssænner skabe dem en Fremtij herøwer. Og da jeg spurgte, om det kunde lade sig gøre uden at have Penge at begynde med, svarede han: Ja, de ka' do luwr paa!

Og nu jager vi mod Vest — altid mod Vest. Vi standser ved en Station, Arcola, Kl. 6,15, gør 10 Minutters Ophold og fortsætter Kl. 5,25! Uhret er her paany bleven sat en Time tilbage! Vi fortsætter i lange Stræk. Saalangt Øjet rækker staar der uendelige Hvedemarker, gyldne for Høst. Vi jager af Sted som for at indhente den synkende Sol. Bag os — fra Øst — kommer Mørket krybende efter os som et uhyre loddent Dyr uden Form. De uendelige Flader fortøner sig. Det er, som om vi var omgivet af Hav og ikke kunde øjne Land. Kun at Havet er i graa og gule Farver.

Omsider hår Mørket indhentet os, og vi gaar i Seng. Her er det naturligt at fortælle lidt om de canadiske Baner, der spiller saa stor en Rolle for den, der skal rejse langt. Og det skal man som oftest i Canada.

Jernbanerne er fortrinlige. Banelegemet er svært, og medens de to Skinnerækker her hjemme — ubegribeligt hvorfor — har deres Sammenføjninger lige overfor hinanden, hvilket frembringer de kendte regelmæssige Hug i Vognene, er de derovre forskuddt, saa Hjulene ikke bumper ned paa en Gang, men glider meget lettere og be-

hageligere over, saaledes at man ikke mærker de irriterende Stød. Vognene, af hvilke der paa de egentlige Passagerruter kun er 10—12 i hvert Tog, kobles meget nærmere sammen end her hjemme, og Koblingen sker automatisk. Der findes kun een Klasse i Togene, men der skelnes mellem Vogne for Rygere og for Ikke-Rygere. Naar der alligevel kan blive Forskel i Betalingen, kommer det af, at man mod ekstra Betaling kan opnaa forskellige Goder. Vil man i gennemgaaende Hurtigtog og sikre sig Adgang til Pullmann-Vognen, koster det saaledes ekstra. Denne Vogn er for Resten udstyret som en elegant Salon med fritstaaende Lænestole til hver og med en overbygget Bagperron, hvorfra man kan nyde den friske Luft og den i Reglen herlige Udsigt. Gennem Rocky Mountains Bjergene er der yderligere tilkoblet en helt aaben, meget stor Turistvogn, hvor man kan gaa ud og sætte sig og nyde Tilværelsen, forudsat at Røg eller Blæst ikke er for generende. Med smaa Mellemrum møder en Mand, der ved Hjælp af en Raaber fortæller om Seværdighederne. Han sælger endvidere Kort, Billeder, Støvbriller m. m., ligesom han varskoer os, naar vi nærmer os en Tunnel. Af Erfaring ved jeg, det er højst ubehageligt, hvis man undlader at følge hans Raad. Gennem en længere Tunnel omhvirvles man af den varme Damp fra Lokomotivet, iblandet store Vanddraaber og Sodklatter.

Der betales selvfølgelig ogsaa ekstra for Sovevogn. Denne er ikke som vore. Om Dagen ligner den en almindelig Vogn med Rækker af tosædede Bænke paa hver Side af en Midtergang. Ved Sengetid kommer Negeren — thi hver Vogn har sin Negertjener — og omdanner Vognen til Sovevogn. Han lukker ned fra Loftskanten en bred, let buet og fint poleret Lem, der bliver fast-

holdt i vandret Stilling af to Kæder. Ud af det fremkomne Rum fremtager han Sengetøj, som han fordeler, saaledes at der indrettes en Underkøje paa de to Sæder underneden og en Overkøje paa den nedslaaede brede Lem. Der lægges rene Lagner og Pudevaar paa, og fra Vog- nens Loft hænges der svære grønne Forhæng ned foran hvert Køjepar. Værsgo! Saa kan man finde sit Køjenum- mer og gaa deri — nemlig Sengen! Dette sker uden fjerneste Hensyn til Køn, Stilling eller Alder. Lyset dæmpes, og har man været saa heldig at faa en Under- køje, der altid koster noget mere, er det endda ingen Sag. Men skal man ovenpaa, er Problemet straks mere indviklet. Man kan ikke klæde sig af midt i Vognen, hvor der stadig er fri omend snæver Passage for Folk, der vil en Tur agter eller maaske kommer fra Spisevogn- nen. Man nøler lidt, og opdager hist og her et Par Herre- eller Dameben, der svinger ud mellem Forhængene og foretager Spjæt, der ser ud som Frigørelsesbevægelser — hvad det ogsaa er.

Naa — man tager Mod til sig, klatrer op ad Stigen og vælter ind paa Lejet, lige under Loftet. Og nu begyn- der der en heftig Kamp for at faa de forskellige Beklæd- ningsgenstande hevet af. Alt maa foregaa i liggende Stil- ling, og for enkelte Deles Vedkommende er det med Per- mission at melde saa svært, at man en Gang imellem selvopgivende ligger stille og puster, hvis man ikke har Humør til at klukle ved Tanken om, hvor ens Venner derhjemme vilde hyle af Skadefryd, hvis de kunde se denne Kamp, under hvilken man indtager de latterligste Stillinger og snart støder Hovedet, snart Arme og Ben imod Kanter og Kæder. At man ogsaa skal have sin Haandbagage oppe hos sig, gør ikke Manøvreringen let- tere.

Endelig har man faaet de unævnelige hevet og krænget af under et Utal af Kropvridninger, smaa Stød og Sæt, og saa trækker man endelig Tæppet over sig og aander ud i et befriende Pust. Maaske ligger der i Køjen nedenunder en Moder med en skraalende Unge, men den ensformige Larm af Toget faar snart al anden Lyd til at forstumme. Lejet er bredt og godt, Anstrengelserne har gjort en træt, man nyder Hvilen, slukker den lille Privatlampe ved at trykke paa en selvlysende Kontakt — og slumrer ind.

Der kan ikke tænkes større Blufærdighed og Korrekthed end den, der hersker i en saadan Sovevogn. Men den første Gang virker Situationen lidt ejendommeligt efter vore Begreber. Jeg havde ventet længe, for at de andre Passagerer kunde gaa til Ro, inden jeg forsøgte mig. Saa nærmede jeg mig Opstigningsstedet til min Overkøje, der var midt i Vognen. Da jeg kom derhen, mødte jeg en Dame, der kom fra den modsatte Ende. Jeg traadte til Side for at lade hende passere forbi. Hun gjorde i samme Øjeblik ligeledes. Jeg gjorde en høflig Bevægelse for at bevæge hende til at fortsætte. Hun gjorde en tilsvarende Bevægelse overfor mig, idet hun sagde: — Jeg skal ikke længer og pegede paa den ene Underkøje. — Jeg skal heller ikke længer, busede det ud af mig, idet jeg pegede paa den modsatte Overkøje. Saa lo vi begge. Hun forsvandt ind mellem de grønne Forhæng. Jeg klavrede op ad Stigen og forsvandt ligeledes mellem de grønne Forhæng paa den modsatte Side.

Der er i en saadan Vogn Soveplads til 24. Desuden er der i Vognens ene Ende Bekvemmeligheder for Damerne, i den anden en lille Rygesalon for Herrer samt tre Vaskekummer med varmt og koldt Vand og Sæbe, en

særskilt Skyllekumme til Tandbørstning og endelig en Hane med Isvand og dertil hørende Papirdrikkebægere. I mange Tog er der 8—10 Sovevogne à 24 Køjer, og alene Jernbaneselskabet C. P. R. har 500 saadanne Vogne løbende hver Nat i Sommerhalvaaret. Det er store Forhold.

Næste Morgen, da vi stod op, befandt vi os i Provinserne Albertas sydøstlige Del. Der var knugende Øde. Vi kørte Hundreder af miles og saa kun øde Prærie og nu og da en enkelt lille Farm. Men ved Middagstid begyndte Landet at blive venligere med store Flokke af Heste og Kvæg. Landet blev bedre og bedre, og Farmene tættere.

Danske i Calgary.

Ved 3-Tiden skimtede vi mod Vest i pragtfulde Konturer Rocky Mountains takkede Bjerkæde, og Kl. 4.30 ankom vi til Calgary, en lille venlig og højmoderne By paa Størrelse med Aarhus. Den ligger 3300 Fod over Havfladen, faar sin Gas fra Naturens Skød, Benzin ligeledes og Elektricitet fra Vandkraft. Der bruges meget med Gas til Opvarmning, og man fraadser med elektrisk Lys. Ogsaa i Calgary er der adskillige Danske, bl. a. den højt ansete Nationaløkonom, Redaktør C. W. Petersen, der udgiver et Landbrugsblad, som udkommer to Gange om Maaneden over et Omraade, der er større end Tyskland og Frankrig tilsammen. Han slog med stor Styrke fast, at der var glimrende Muligheder for unge Danske, der vil arbejde med Jorden, ligesom han med tørre Tal beviste, at Hveden i Canada er bedre og giver betydelig mere pr. acre end i U. S. A., samt at Fragten til Udskibningsstedet er billigere.

Jeg aflagde Visit i hans herskabelige Landsted, hvor

Faarefarm i Vest-Canada. Flokken tæller flere Tusinde.

Kvægfarm i Vest-Alberta.

En Farm med kunstig Vanding (Irrigation) nær Calgary.

En Kartoffelmark, der vandes ad kunstig Vej, ved Overrisling

hans unge, og fikse Frue var en elskværdig Værtinde — lige ankommen fra København!

Endvidere besøgte jeg Konsul Pallesen, der er Mejeri-
mand, Farmer og businessman i stor Stil. Han er fra Sil-
keborgegnen og er en selfmade man. Det er hans typi-
ske jyske Egenskaber, der har gjort ham til den uover-
vindelige Forretningsmand, han er. Han bruger Øjnene
mere end Munden og bevarer sin fuldkomne Sindighed
selv under Situationer, hvor hans Indre dirrer af Spæn-
ding! Med største Ligegyldighed erkyndiger han sig om
Vilkaarene ved en Handel, og først naar Situationen er
saa vidt, at Modparten ligefrem er bange for, at han skal
gaa sin Vej, slaar han til, men saa er der heller ikke
hverken Slinger eller Vrøvl. Han har et Mejeri i Calgary,
hvor der produceres 30—40,000 Pund Smør om Ugen.
Desuden har han spredt over mægtige Afstande 20 Meje-
rier, og han producerer ialt ca. 100,000 Pund Smør ugent-
lig. Men han maa ogsaa hver Fredag betale Lønning til
over 250 Mand.

Han gør meget godt for Danskere og har haft mange
i sit Brød. Bl. a. Prins Erik. Han var en flink Mand,
siger Pallesen. Der var ikke Spor af Nykker i ham, og
han udførte sit Arbejde upaaklageligt. Hver Dollar pas-
sede han paa. Jeg husker saa godt en Aften, han bad
Forvalteren om at faa Lørdagen fri. Forvalteren spurgte
mig, og jeg svarede: kan du undvære ham? Jo, det
mente han nok. Alright — saa lad ham faa fri.

Han skulde jo op og se til Kæresten, der laa i Banff (et
herligt Kursted i Bjergene). Jo, han var sandelig et flinkt
Menneske, og han er saa venlig at sende mig Nytaars-
kort hvert Aar.

Jeg besøgte Pallesens Gods, kørt derop af en anden
Mejeriejer, Mr. Andersen, der har været Mejeribestyrer

paa Baggesvogn i 5 Aar. Der havde Pallesen en fyrstelig Villa, som han havde købt af en falleret engelsk Lord. Paa en Nabofarm, som hans Søn styrede, havde han ca. 2000 Faar og Lam. Det var morsomt at se en saa mægtig Flok, der lyste hvidt i det tiltagende Mørke. Den levede af Græsset paa de Steder, der ikke egnede sig til Dyrkning. Det var en glimrende Forretning. Tidligt Lammekød til store Priser og mægtige Partier Uld. For Øjeblikket laa der 10,000 Pund Uld paa hans Loft.

Jeg deltog i et Mejerimøde i Calgary, hvor man drøftede Muligheden for at faa et Slags Lurmærke for Smørret fra Alberta, og der henvistes til Danmark. Forøvrigt var en af Deltagerne Provinsens næsthøjeste officielle Mejeriautoritet. Han var Professor ved Universitetet i Provinsens Hovedstad Edmonton, hed Mr. Marker — og var en god dansk Mand. Lidt senere traf jeg en fornemt uniformeret Politiofficer — Provinsens næstøverste Politimand. Han hed Younget — og var ligeledes en Landsmand, født i Lilleheden (Hirtshals), hvor hans Fader var Strandkontrollør.

Det er ubegribeligt, at man kan træffe Danske overalt, naar man tænker paa, hvor faa vi er ialt.

Til Danskerkolonien Standard.

Fra Calgary tog jeg til Standard — den største af de danske Kolonier. Her bor ca. 1200 Danske, og de er vel-situerede næsten alle.

Paa Vejen ud til Standard rejste jeg sammen med en dansk Mand, der havde været her i Vesten i en Snes Aar. Han havde slidt som en rasende, men nu var han ovenpaa. Skønt han sidste Aar havde tabt 75,000 Dollars paa en Hvedespekulation, var han dog Ejer af 300,000

Dollars. Han var en tiltalende og stilfærdig Mand paa 42 Aar. Han havde haft saa meget Land, at han et enkelt Aar havde leveret 110,000 bushels Hvede! Det er ca. 28,000 Tdr. To Gange i Begyndelsen havde han mistet alt, hvad han ejede, — men det er de bedste Penge, jeg har givet ud, sagde han, for uden denne Lære var jeg aldrig naaet saa vidt.

I Standard modtoges jeg af en flink og intelligent yngre Mand, Anton Rasmussen, som foruden at lede en stor Tømmerforretning var Notarius publicus. Standard blev først grundlagt for 14 Aar siden. En af de første var den gamle, ansete Jens Rasmussen, der, ligesom en hel Del af de andre, kom fra Staterne.

Noget efter sidder jeg paa Kroen og skriver. Ind træder to friske, unge Mænd, den ene fra Ellidshøj, den anden fra Sjælland. De kom fra British Columbia, hvor de havde haft en god Tjans med at regulere Skovbrandene, som Staten holder Øje med. De havde i nogle Maaneder haft frit Ophold og 5 Dollars om Dagen. Nu vilde de tjene noget ved Høstarbejde, og medens vi talte, kom en jysk Farmer ind og engagerede dem for et Par Maaneder paa samme Vilkaar. Den ene af dem var Officer, men ved Hærindskrækningen tog han sin Afsked og rejste til Canada. Det var 2 Aar siden, og nu havde han købt en Farm, som han snart kunde betale det fornødne af paa. Høsten er inde. Der er feberagtig Travlhed. Jeg sidder paa den højtliggende Kros Altan og stirrer langt ud over Prærien. Indefra lyder dæmpet Sang. Det er en ligegyldig Stump dansk Melodi, men alligevel er det ligesom det flimrer for Øjnene.

Besøg hos en »Nabo«.

Saa kom en Bekendt og tog mig i Bil ud til en »Nabo«, der boede paa den anden Side et Bakkedrag, 10 miles borte. En lille dygtig Mand fra Ærø, Emil Hansen. De var holdne Folk og havde bl. a. en pæn Have med mange gode Frugttræer. Det er det »næste« Stadium i Nybyggerens Tilværelse, naar han faar anlagt Have. Endnu er de sjældne, men der er fortrinlige Betingelser. Emil var bleven »haglet ud«, som det hedder. For første Gang, siden han kom, havde en Haglbyge raseret en Hvedestrækning, der for hans Vedkommende svarede til en Værdi af 2500 Dollars. Dette er man jo udsat for. Men han tog det med godt Humør. Hans Haglskadeforsikring udbetalte ham 1000 Dollars, og noget Hvede blev der jo altid igen. Mange Naboer samledes om Aftenen, og vi drøftede interesseret dansk Socialpolitik. Særlig Interesse var der for dansk Andelsvirksomhed, men endnu hæmmes Andelssammenslutningerne herovre af de store Afstande og de forskellige Nationaliteter, ligesom der heller ikke er absolut Interessecællesskab. Desuden er Smørgrossererne ivrigt paa Tærne, saasntart der er noget i Gære. De er ikke bange for at give en god Overpris for Fløden, indtil Bevægelsen er dræbt. Ak, hvor vi kender det fra Andelsbevægelsens Barndom herhjemme.

Alle var enige om, at for dansk Landboudom var her glimrende Chancer, — »men de, der ikke har Mod og Karakterstyrke, maa hellere blive hjemme,« sagde Emil.

Dagen efter var jeg ude at besøge Chris Andersen. Vi tog i Marken i en Ford. Han og en Kompagnon, Anton Nielsen, havde lige høstet en Hvedemark paa 1000 acres ved Hjælp af 8 Bindere, hver forspændt 6 Heste. Nu,

medens Hveden tørrede til Tærskning, fik Brakmarken en Omgang. Det skete ved Hjælp af en saakaldet Rotary Root-Weeder — en lang Jernramme var anbragt mellem to Hjul, og et Maskineri fik en lang, firkantet Jernstang til at rotere et Par Tommer under Muldens Overflade. Det er et nyt Redskab, som Chris roste stærkt. Stangen vikler alt Ukrudt op, og dog bliver der ingen Udtørring af Jorden, fordi kun Overfladen berøres. Det er af Betydning her, hvor der kan komme nogle slemme Tørkeperioder. Det var iøvrigt dyb, sort Muld med Lerunderlag. Saadan behandlet kan den give 20 bushels (5 Tdr.) pr. acre, selv om der ikke kommer en Draabe Regn fra Saaning til Høst. Der var 5 Root-Weeders i Virksomhed, hver forspændt 6 Heste.

Landarbejde paa Camp.

Centrum for Høstarbejdet paa den nærliggende Hvedemark var en saakaldt Camp, en Lejr med Stald til Hestene, Vand, Maskinplads og to Cabudser, hvilket er store Zigøjnervogne paa Hjul. Der soves i den ene og spises i den anden. Der er Plads til 18 Mand. En Kvinde faar Varerne bragt ud, og saa tilbereder hun dem. Hun faar samme Løn som Mændene, fri Station og 5 Dollars om Dagen. I Nærheden stod en Række store, tætte Kassevogne til at køre Kornet til Elevatoren eller hen til et af de mange Graineris, smaa Kornskure, hvor Hveden foreløbig kan opbevares, indtil man synes Tiden til Salg og Levering er inde. Paa denne Ejendom fandtes ialt 30 saadanne Graineris spredte overalt.

Naar der tærskes, har hver Mand sin Høstvogn, som han alene betjener. Der var 10 Vogne i Gang. Hver Mand henter Kornet, der staar i Rader ligesom hos os,

kaster det op i Vognen, der er forsynet med meget høje Hække for og bag, og kører det til Damp-Tærskemaskinen, hvorfra 8 Mand, hver med sin Vogn, kører det til Elevatoren eller Graineriet. Der tærskes og bortkøres gennemsnitlig 2000 bushels pr. Dag (500 Tdr.) Chris er to Gange gaaet fallit eller rettere har to Gange maattet likvidere. — Sidste Gang, siger Chris smilende, blev der lige saa meget tilbage, at vi kunde tage en Tur hjem, Mutter og jeg. Det gjorde vi, og ved var Tilbagekomst lykkedes alting for os. Nu dyrker de 4000 acres.

Lidt Hvedespekulation.

Jeg tog med Chris hjem til Dinner. Medens vi sad i hans Herreværelse, sagde han pludselig: — Undskyld et Øjeblik, og gik hen til Hjørnet af Stuen og puslede. Han kom derefter tilbage, tog sin Notesbog frem og satte sig ved Skrivebordet. Et Øjeblik efter begyndte en klar og tydelig Røst at tale henne fra Krogen. Det var Radio-Højtaleren, der dikterede Børskurserne, som Chris skrev ned. Da han var færdig, sagde han: Ja, jeg skal sige dig, at jeg har solgt 5000 bushels Hvede for 1,40 Doll. til Levering i Oktober. Men nu har Hveden et Par Gange været længere nede, og saa har jeg købt den tilbage og solgt igen og atter købt. Nu er den paany steget, saa nu sælger jeg. Der kan lige blive til en ny Car paa den lille Forretning.

Jeg haaber, at Chris tilgiver mig denne lille Afsløring, der tjener til at give et Virkelighedsbillede af Forholdene. Og der staar jo ingen Skatteinspektør med Øjnene paa Stilke for at hugge 25 pCt. af Fortjenesten!

Efter en venlig Modtagelse af Fruen og den øvrige Familie, tog jeg ned og besaa en af Byens fire Elevato-

rer, som bestyredes af en flink Mand, Magnus Kjær, som viste mig, hvor snild Indretningen var. Vognen med Korn kører ind paa en Vægt, vejes og vippes derefter skraat nedad, saa Kornet let løber af den og ned i et centralt Rum, hvorfra en elektrisk Elevator hæver det op i Taarnets Top. Derfra kan Bestyreren saa ved Hjælp af en Slags Urskive lade det løbe ned i det Rum, han ønsker, eller ud i en Jernbanevogn gennem et Rør. Forinden er det bleven underkastet en Kvalitetsbedømmelse, og Leverandøren kan derefter faa sine Penge med hjem. Der er i en saadan Elevator Plads til 100,000 bushels.

Til Vælgermøde.

Fra Standard kørte jeg en Tur til en nærliggende Plads for at komme til Vælgermøde. Valgkampen rasede nemlig over hele Canada og stod i Hovedsagen mellem Konservative, der var Toldvenner, og Liberale, der var Frihandelsmænd. Vi kom ind i en Skole, hvor der var et lille Hundrede Vælgere, hvoraf ca. Halvdelen Kvinder. Der har vi altsaa noget at lære. Hvert Parti holder Møder for sig. Kandidaten tilhørte her Landmandspartiet i Vesten, men vilde støtte de Liberale. Han talte i 2½ Time. Fra Formens Side var det godt, men hans Omtale af Modstanderne var alligevel kraftigere Kost, end vi er vant til her i Landet. Han opremsede en 12—16 af Modstanderne personlig og skildrede, hvad hver især havde bedrevet i deres private Liv. En havde været straffet, en anden havde snydt, en tredie havde deltaget i Smugleri. Det var næsten et helt Forbryderalbum. Om de Konservative i Overhuset fortalte han, hvor flot de havde det med Tæpper og kostbare Møblementer o. s. v., og alt var holdt i rødt, saa det svarede til

de Herrers Næser! Til Gengæld smurte han bravt sine Vælgere om Munden.

Han blev valgt! Men Modpartiernes Kandidater var da for Resten ikke et Haar bedre.

Jeg sluttede den sidste Aften i et dejligt Hjem hos Aksel Larsen, gift med den gamle Jens Rasmussens Datter. Der var mange Gæster, og Tiden gik med livlig Samtale og Diskussion. Jeg fortalte til Slut lidt om Begivenhederne ved Sønderjyllands Tilbagekomst, Afstemningen osv. De var stille og meget opmærksomme. Jeg véd, de tænkte: Ja, de kunde komme hjem! Til Slut sang jeg Pontoppidans dejlige Sang: »Det lyder som et Eventyr«, og den bevægede Tak, gamle Jens Rasmussen og de andre bragte mig, glemmer jeg ikke. Der sidder et Sted i Hjertet gemt en Længsel, som dog aldrig kan tilfredsstilles — Danmark!

Olierigdommen og Ildskæret mod Vest.

Naar jeg færdedes om Aftenen i Omegnen af Calgary, saa jeg altid et stærkt Ildskær i Vest. Jeg fik at vide, at det var fra en Gasboring i den berømte Turner Valley, hvor der allerede findes talrige Oliekilder, som vil give Canada en fornem Plads ved det Bord, hvor Verdens Olieforbrug reguleres. Jeg maatte derhen, og den flinke Direktør Andersen, der var meget interesseret i en ny Boring, kørte mig de halvhundrede miles til Oliefelterne. De findes i »the foothills«, de lave Højdedrag ved Foden af Rocky Mountains. Det var overordentlig interessant. Jeg saa over 30 af de høje Trætaarne, som er anbragt over hver sit Borehul for at man, ved Hjælp af et Spil i Toppen, kan trække Boret, »Drillen«, op. Den bestaar af et ca. 3 m langt Staallegeme, der ved Hjælp af et Dampspil løftes et Stykke, hvorefter den slippes og ar-

bejder sig ned ved Faldet. Den vejer 3000 Pd. En Gang imellem skal den op for at skærpes, og saa sendes der en langstrakt Beholder ned, der automatisk fyldes med Slam fra Bunden og derpaa drages op.

Borehullet er et fuldkommen lodret Rør paa 6 Tm. i Diameter, indtil man kommer meget langt ned. Saa snævres det gradvis ind til kun ét Par Tommer. I Reglen skal man ned igennem et uhyre Kridtlag, inden man kommer til Olien, og af de forskellige Prøver paa Lagene kan Olieeksperterne slutte sig til, om det snart er der. Flere af Boringerne var ca. 6000 Fod dybe, og det er med frygtelig Spænding, en Aktionær venter det Sekund, da en mægtig Straale sætter baade Drill og Wire ovenud. Maaske er han en rig Mand, maaske er han ruineret. Der er voldsom Spekulation. Naar der begyndes, koster Aktierne i Reglen 1 Dollar pr. Styk, men efterhaanden som Udsigterne stiger, stiger ogsaa Aktierne, og springer der en god Kilde, opstaar fuldkommen Panik i Calgary. Aktierne ryger op i 40—50 Dollars pr. Stk. Men saa kan det hænde, at Kilden pludselig løber tør. Og saa er en Mængde Aktionærer ruinerede. En Oliekilde kan ogsaa »løbe tør« paa Foranledning af de mægtige Oliesyndikater fra Staterne, og først naar Aktionærene opgivende har skilt sig af med deres værdiløse Aktier, og Grundejerne har solgt de omkring Boringen liggende Grunde for Spotpris, begynder Oliekilden igen at springe og afkaster Hundrede-Tusinder af Dollars. Da opdager Aktionærene og Grundejerne, at det var Selskabets Agenter, de solgte til! Det er en farlig Sport at spekulere i Olie. »It is a big mans game«, som en besindig Dansker sagde til mig.

Fra en vellykket Oliebrønd strømmer Gas og Raaolie op med et saa uhyre Tryk, at det slet ikke kan maales.

Fra et Borerør strømmer der saa meget Gas, at Halvdelen er tilstrækkelig til at forsyne Calgary, der er paa 65,000 Indbyggere, med dens Behov, derunder Varme. Den anden Halvdel strømmer ud af et 6-Tommers Rør, der er ført en eng. Mil til et afsides Sted, og her er den udstømmende Gas antændt, for at den ikke skal forgifte Luften. Med en Tordens Bulder slaar Flammerne op herfra. Hvirvlende Flammeskyer, brølende Flammestunger paa mange Meters Længde, et kogende, vanvittigt Helvedeshav af røde og gule Flammer, der faar Jorden til at gløde i en stor Omkreds.

10 Millioner Kubikfod Gas brænder her i Døgnet, og dette har nu varet ved Dag og Nat i 5 Aar.

Det var Lysningen, jeg havde set fra det fjerne. Da jeg endelig fik mit Mæle igen efter at have set dette Syn, udtrykte jeg bl. a. min Forbavselse over et saa enormt Energispild. Ja, blev der svaret, men hvad skal vi bruge det til. Vi har Kraft nok!

Saadan er Canada!

Gennem Bjergene.

Fra Calgary drog jeg gennem Bjergene, de mægtige Rocky Mountains. Medens man passerer Alperne paa 5—6 Timer er man her et Døgn om at komme over og igennem denne Bjergkæde. Det er en ubeskrivelig Tur, umulig at gengive for en fattig Pen og ufattelig at forstaa for Lavlandets Børn. Vi suste gennem Kløfter og over Floder, medens den ene Bjergkæde efter den anden kom til Syne, vældige, i ophøjet Ro og i Former, som Fantasien næsten ikke kender. Vi sneg os af Sted langs vanvittige Afgrunde, saa man næsten var angst for at kigge ud af Vinduet. Og til den anden Side Bjergmasser

med Toppe, som vi næppe kunde se. Højt, højt oppe laa Bjergenes Sider dækkede med tindrende Snemasser, og ofte laa lette Skyer som et Fichu over Giganternes Skuldre. Nu og da buldrer vi ind i en Tunnel og beskriver en hel Cirkel i Bjergets Indre, inden vi atter ser Lyset i en anden Dal.

Ved Togets Side løb i Reglen en rivende Flod. Undertiden styrtede den ned i Afgrunde, de saakaldte Cannyons, der var over 200 Fod dybe. Et saadant Sted holdt Toget stille, og alle Passagererne skyndte sig ud for fra det opsatte Rækværk at kaste et gysende Blik nedad.

Vi naar et Punkt, hvor en Bæk kommer ilende fra oven. Den deler sig, og Halvdelen af dens Vand løber mod Vest ud i Stillehavet, den anden Halvdel mod Øst ud i Atlanterhavet, og i Nærheden fortæller en anden lille Bæk pludrende, at den gaar mod Nord og ender i det nordlige Ishav. Det kan man kalde et Vandskel! Vi er her ca. 4000 Fod oppe, men Bjergtinderne hæver sig yderligere 6000 Fod!

Visse Steder i Bjergene findes der henrivende Egne, hvor der er indrettet straalende flotte Udflugtsstationer og Rekreations-Forlystelses- og Sportsanstalter, saaledes ved Banff og Lake Louise.

Jeg staar af ved det sidstnævnte Sted og besteg en lille Motorbane, der førte Gæsterne 600 Fod til Vejrs op til et skovklædt Parti mellem Bjergene.

Der laa Søen! Du gode Gud, hvilken Pragt. Den straalende i blaat og smaragdgrønt med et Farvespil, saa man næsten tror, man drømmer. Ved begge Sider er den omgivet af granklædte Bjerge, og i Baggrunden hæver sig en uhyre Bjergskraaning med skinnende Sne.

Aldrig saa jeg et saa ufatteligt Sammenspil af det skønne og det storslaaede!

Ved Søens ene Ende laa et meget smukt og enkelt Kurhotel med Plads til 800 Gæster. Rundt om var der desuden Pavilloner, Indianere holdt med deres Rideheste, Biler var parat, og der var Sportspladser. Der var ogsaa gode Priser!

Jeg spadserede langs Søen i Retning af det snedækkede Bjerg. Det var meget varmt at gaa under Klippevæggene, men omsider naaede jeg til en Gletscher, hvor der var køligt, og hvor der for Resten var indrettet en fiks lille Thepavillon.

Men længe efter at jeg igen sad i Toget og hastede mod Vest, blev Lake Louise ved at staa for mit Indre som en fantastisk Skønhedsaaftenbaring.

Vancouver.

Omsider kommer vi gennem Bjergene, og vi ruller nedad langs den gule Fraser-Flod, der løber gennem et meget frugtbart Dalstrøg. Vi følger Floden til dens Udlob og staar ud ved den mest indtagende og smilende canadiske By, Vancouver, en af Stillehavskystens Perler.

Dens Historie er kort, idet den kun strækker sig over 40 Aar, men dens Beliggenhed er vidunderlig, dens Klima herligt, og saa staar den i en Vækst, der er rivende. Den har i Dag 245,000 Indbyggere, og der er en Virksomhed og Grøde overalt, som ogsaa synes at paavirke Menneskene, saa de i deres Arbejde er paa Højde med dem selv.

I Aarets første Halvdel blev der i en saadan Kvartmillions By bygget for 20 Mill. Dollars, og der er projekteret yderligere Byggeri for 50 Mill. Dollars! Utvivlsomt er om ganske faa Aar Vancouver en Millionby. Prægtigt ligger den ved Strædet mellem Fastlandet og

den mægtige Vancouver Ø. Som Hovedbyen i den vældige Provins British Columbia er den Endepunktet for de to Banelinier, der fører fra Canadas Østkyst tværs over Verdensdelen, C. P. R. og C. N. R., ligesom for den vidunderlige Pacifik »Highway« — Cement-Motorvejen, der kommer fra Amerika mod Syd og strækker sig langs denne rige Kyst i en Længde af 1800 miles. Fra sin fortrinlige Havn driver Vancouver en stadig stigende Skibsfart. Der er 40 regulære Dampskibslinier, og de fører foruden langs Kysten mod Nord og Syd til Japan, Kina, Australien, New Zeeland og Europa via Panama og Suez. En stor Hvedeeksport foregaar allerede fra denne By, og det er næsten helt æventyrligt at tænke sig, at endnu i 1920 var der saa godt som ingen Korneksport og nu 5—6 Aar efter udskibes der ca. 60 Mill. bushels i et Aar! At der samtidig har rejst sig mægtige Korn-elevatorer siger sig selv.

Selve den Provins, hvis økonomiske Centrum den er, rummer fabelagtige Rigdomme i Tømmer og Mineralier. Paa store frugtbare Strækninger drives der ikke alene Agerbrug med Korn og Kvæg, men der dyrkes tillige en Overflod af herlige Frugter og Havesager. Og endelig er de omgivende Vande fyldte med alle Slags kostbare Fisk.

Et Storhotel.

Jeg kommer ind paa det prægtige Vancouver-Hotel. Lad mig sige et Par Ord om et amerikansk Hotel, thi det er unægtelig i større Format end vore.

Man kommer ind gennem nogle flotte Svingdøre, der helt og holdent bestaar af hamret Messing med Spejlglas, og staar saa i et umaadeligt Rum, der strækker sig i to lange Rektangler, som danner en ret Vinkel med hinan-

den. En saadan Forhal kaldes en Lobby. Der er pragtfuldt Terrazzogulv, og talrige Søjler, der ligesom Væggene er beklædte med fint udskaaret Træ, bærer det med Stuk overlæssede Loft. Her færdes en tæt Menneskestrøm Dagen igennem — Folk fra alle Klodens Egne. Her er Kassekontor, Chefportier, Telefonstation, Post- og Telegrafstation samt en Mængde Butiker, der baade vender indad og ud mod Gaden. Overalt er der magelige Sofaer og Lænestole, hvor man kan hvile sig, og der er let Adgang til de forskellige Elevatorer. Nu og da skinger en Piccolos Drengestemme gennem Lokalet, naar han skal aflevere et Telegram.

I Baggrunden fører en bred Marmortrappe ned til den høje Kælder, der er en mægtig Afdeling for sig. Ogsaa her er der Terrazzo, men delt i Felter, som er kantede med tynde Messinglinier. Der er en halv Snes forskellige Lokaler, Vadskekummer, Toiletter, Skopudsningsrum o. s. v. Bl. a. er der et mægtigt Rum, lyst og propert og med Stole og Sofaer. Det er Barberlokalet. Her findes anbragt en Snes hypermoderne Barberstole. Til hver hører egne Kummer og Apparater. Man sætter sig i en af dem, og en fuldendt Gentleman, hvidklædt og soigneret, spørger høfligt: Hvad kan jeg tjene Dem med i Dag? Barberes! I næste Nu daler man bagover og bliver derefter mesterlig betjent af rappe og kyndige Hænder, der umærkeligt fjerner Skægget og dertil behandler Ansigtet med en Hensynsfuldhed, som virker tiltalende. Varme Omslag og æteriske Olier samt passende Massage hører med. Imedens man saaledes ligger og nyder Tilværelsen og maaske fristes til ogsaa at lade sig klippe med den elektriske Maskine, glider tyste Japanere rundt og venter kun paa et Nik eller et Blik for at pudse ens Støvler. Som man nu er bedst

i Gang med at lade sig behandle af to hjælpsomme Væsener samtidig, kommer minsandten en fiks ung Dame og griber ens Haand. Hov—hov, tænker man. Denne Omsorg er næsten ved at blive for rørende. Men i næste Sekund fører hun lempeligt Haanden ud til Siden, hvorefter hun knælende begynder at bearbejde Negle og Fingerspidser over en lille Manicureskaal!

Nu er der altsaa tre Personer i Færd med en. Ha—ha — det er ganske sjov. Men det er Narrestreger, for saa travlt har man nu heller ikke. Ubehageligt er det ikke, men man ligger jo med et stille Smil om den tilhullede Mund ved Tanken om det Ansigt, ens Bekendte vilde sætte op, hvis de pludselig kunde overvære denne Scene.

Forøvrigt er alle Stolene besat saavel med Damer som Herrer. Men de skal jo ogsaa have omtrent samme Behandling i vore Dage.

I denne Etage findes tillige en Billardstue med 16 Billarder. Der spilles paa dem alle, men der tales ikke meget. Navnlig er der ingen Støj eller dumme Vittigheder endsige Eder. Hvor er engelske Folk dog velopdragne. Over alle Billarder er anbragt Blus med grønne Skærme, saa kun den nederste Halvdel af Salen kan ses. Det virker mærkelig spøgelsesagtigt.

Hvis man i Stedet for at gaa ned fra Lobbyen gaar op ad en bred Marmortrappe, kommer man til Beletagen. Ogsaa her er der en Række Lokalteter. Bl. a. en henrivende oval Sal med grønligt Glasloft, baaret af forgyldte Indfatninger. Paa Gulvet findes udstrakte Tæpper og hist og her smaa Grupper af Borde og magelige Stole. Belysningen er — som saa ofte i de elegante Lokaler — indirekte. Man ser ingen Lysgiver, men Lyset er af en bedaarende, dæmpet Art. Hver Eftermiddag og

Aften spiller her en fortrinlig Kvartet. Folk kommer og gaar lydløst, fra Lobbyen eller maaske ude fra Gaden. Ingen spørger, ingen kontrollerer, men alle opfører sig korrekt.

I samme Etage findes en stor elegant Skrivehal samt en Mødesal, til hvis Balkon der er Adgang fra 1. Sal. Endvidere et meget stort Kaféløstue med 10 Mands Jazzband, et stort Barlokale, et Grillroom og en Ølstue. Overalt ødsles med Lys.

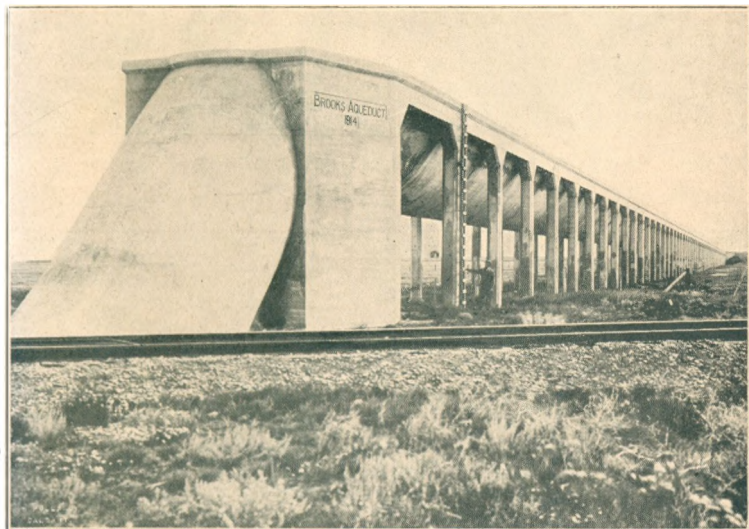
En Aften konstaterede jeg, at der samtidig i Hotellet skete følgende: I den ovale Sal fin Musik, i Kafeen Jazzorkester med Dans mellem Bordene, Billardsalen fuld af Spillere og i Mødesalen et Vælgermøde, besøgt af 2000 Vælgere. Ingen af disse Sammenkomster genere de andre, og store Skarer Rejsende kom og gik som sædvanlig.

For Resten var det et morsomt Vælgermøde. Det var den radikale Opposition, der holdt det, og det gik undertiden livligt til med Protest og Bifald. Der faldt kraftige Ord mod den konservative Regering, ogsaa nogle med tydelig Adresse til den engelske Guvernør, som man mente havde været partisk. Men hvor stod dette Møde himmelhøjt over et Vælgermøde i København. Man opførte sig som velopdragne Mennesker. Talerstolen var dækket med det britiske Flag. Mødet aabnedes med Afsyngelsen af »Oh Canada«, men det sluttede med, at alle uden Undtagelse stod op og sang »God save the King«.

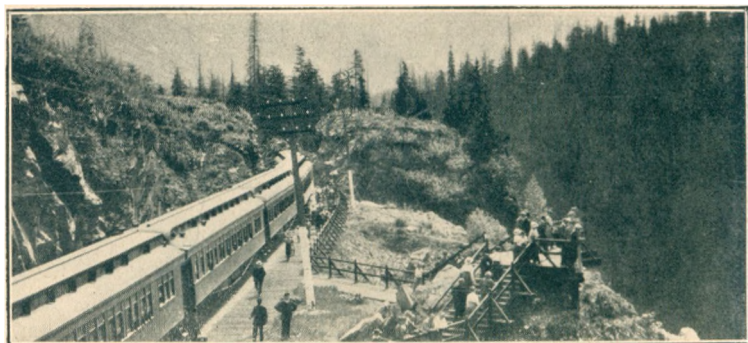
Gaar man hen til en af Elevatorerne, føres man af en fikst uniformeret Dame hurtigt op til sin Etage. Der er 16 i dette Hotel, men paa hver begynder Numrene med Hundredtallene. Har Værelset Nr. 1284, ved man saa-

Et Farmerhjem paa en Overrislings-Egn.

Den uhyre Betonrende, hvorved Flodens Vande ledes milelangt ud i Landet, hvorledes Vandet føres under Banelinien.

Med Banen gennem Rocky Mountains. Toget holder, medens Passagererne fra Plattformen tilhøjre kigger ned i en over 200 Fod dyb og vild Kloft, i hvis Bund Floden skummer.

Bisonokser paa et Plateau i Bjergene ved Banfl.

Den underskønne farvespillende So Lake Louise i Bjergene

ledes, at man skal til 12te Etage, hvor man saa finder Værelse 84.

Værelserne er ganske fortrinlige. Store, lyse og rene. Sengene er omtrent lige saa brede, som de er lange, og Ventilationen fortræffelig med en Lem over Døren. I det tilstødende Badeværelse er alle Rør forniklede. Der er hedt og koldt Vand over Kummen saavel som over det digre Porcellæns Badekar, der kan fyldes paa to Minutter.

Sæbe findes altid fremlagt og en Rigdom af Haandklæder og Badeklæder, der fornyes daglig ligesom Lagenerne. Desuden Telefon og Bibel. Paa Gangene er der overalt Tæpper, og røde Blus viser, hvor Elevatoren findes. Desuden løber gennem alle Etager et firkantet Rør, hvis ene Side er af Glas. Deri putter man bare sine Breve. De samles forneden i Bureauet og ekspederes.

Gaar man nu helt til Vejrs med Elevatoren, saadan som jeg gjorde det i Vancouver, ender man ved Tagetagen, og der ventede mig en ny, stor Overtaskelse. Oppe paa det frie, aabne Tag findes den skønneste Have, man kan tænke sig. Overalt snor sig pragtfulde Ranker, og skønne Planter vælder op af store, murede Kummer, ligesom der er et Væld af straalende Blomster i alle Farver. Hist og her findes hyggelige Kroege med Stole, og mod Syd er udspændt Solsejl. Det er som et mægtigt Drivhus, og man tilbringer med Lethed nogle Timer heroppe.

Thi hvilken Udsigt er der ikke herfra! Under og omkring os den smukke By, omgivet af Bugter, Sunde og Stræder. Lige paa den anden Side det smalle blaa Sund randes Udsigten af et prægtigt Bjergland, over hvis smukke røde Huse de mørkegrønne og blaa Bjerge hæ-

ver sig med deres dejlige Tinder. Her ligger det mægtige Bjerg »The lions«, hvis Dobbeltinde minder om to hvilende Løver, der selvfølgelig bevogter Byen.

Skønne Omgivelser.

Jeg maa en Tur derover. Paa Vejen til Udsigtsgovnene, der ustandselig kører ned til Vandet og færges over, passerer jeg en Række Gader, der vender Enden ned mod Sundet og Bjerglandskabet. Det er det smukkeste Gadebillede, jeg mindes at have set. Paa en interessant Køretur rundt mellem Bjergene kommer jeg til en ualmindelig pragtfuld Canyon — en grøntbevokset Klippekløft, i hvis Dyb en lille Flod fosser af Sted. Der er lavet en Hængebro over Dybet ved Hjælp af nogle udspændte Tove. Det er mildest talt pikant at passere over disse gyngende Tove. Men kigger man ned til Fossen, kan man se, hvorledes større og mindre Laks ustandselig springer højt i Luften for at komme op over Faldet.

En Danskers Opfindelse.

Det er en fast Turistattraktion at se Laksene springe, og Fisken narrer ikke. Vandene er som nævnt fulde af Fisk, og jeg havde herom en interessant Samtale med den danske Konsul Mr. Ward, der er Fiskeeksportør. Han fortalte mig bl. a., at man i en ganske overordentlig Grad benyttede Ottesens Frysemetode, hvis Opfinder som bekendt er Hr. Ottesen fra Thisted.

— Jeg begriber ikke, hvorfor I ikke benytter den i eders eget Land, sagde han. Jeg har Indtryk af, at de færreste kender den, medens den her er Grundlag for mægtige økonomiske Sammenslutninger, der omsætter Millioner af Dollars.

— Se her, siger Konsul Ward og viser mig Brochurer og Hefter med Omtale af »The Ottasons Process«. Det er fint udstyrede Hefter med ypperlige og instruktive Billeder, der skildrer Fiskens Behandling og Frysemetodens Anvendelse. De er fulde af Lovtaler over denne geniale danske Opfindelse. Jeg ser et Brev fra London, hvor man havde ladet en Sending Fisk, afsendt fra Vancouver gennem Panamakanalen, videnskabelig undersøge ved dens Ankomst. Man fandt den ikke alene frisk, men den havde samme delikate Smag som nyfanget Fisk. Iøvrigt er det ikke alene til Fisk, »The Ottasons Process« anvendes, men ogsaa til Lammekroppe, Fjerkræ og mange andre Kødvarer.

Jeg saa fornylig, at man i Edmonton i Alberta har bygget et stort Anlæg til Frysning af Fisk, Fjerkræ og Æg efter »The Ottasons Process«. Man begynder med 15 Tons om Dagen.

Inden jeg forlod Mr. Ward, spurgte jeg ham, om han kendte John M. Larsen, og hvad han mente om dennes Planer.

— Ja, jeg kender ham, svarede Konsulen. Han er alright, men han er ikke let at blive klog paa.

Stanley Park.

Inden jeg forlader Vancouver, maa jeg endnu nævne Byens Stolthed, den prægtige Stanley Park. Den ligger paa en lille Halvø paa 1000 acres, som skyder sig ud i Bugten mod sydvest. Størstedelen heraf henligger som jomfruelig Skov, saa uberørt som da Columbus drog over Atlanten. Men hist og her er der drevne Partier med herligt Blomsterflor, saaledes som det kun udfolder sig i al sin Fylde paa de Steder, hvor Kulden ikke naar.

Fra det parkagtige Forparti glider man ad stille Stier ind i Urskovens Dyb, hvor Solens Straaler ikke kan gennemtrænge det dunkelgrønne Hvælv, og hvor Stilheden kun afbrydes af en enlig Fugletrille. Her træffer man nogle af de berømte canadiske Fyrretræer, der har fortsat deres Vækst gennem Aarhundreder. Slanke og regelmæssige løfter deres mægtige Stammer sig til Højder, vi slet ikke kender for vore Træer. Det er som herlige Søjler i et uhyre Rum. Det er betagende at se f. Eks. »De syv Søstre«, en Samling Douglas-Fyr, hvis Toppe suser i en Højde af langt over 200 Fod.

Et Sted i Parken findes et storstilet Mindesmærke for Præsident Harding, der paa dette Sted holdt sin sidste offentlige Tale, 14 Dage før han døde. Efter at Wilson ved sin Pariserrejse havde brudt Traditionen, hvorefter en Præsident ikke kunde forlade U. S. A., var Harding paa Besøg i Vancouver og holdt ved denne Lejlighed en smuk Tale om det Fredens Broderskab, som forbinder Nordamerikas to store Riger.

Et nærliggende Sted findes der Indhegninger med forskellige vilde Dyr. Der er ogsaa Legepladser samt et uhyre Skakbrædt, hvor Spillerne som andre Generaler vandrer rundt imellem deres Bønder og Officerer. Paa Bænke ved Siderne kan Tilskuerne følge Slagets Gang. Endelig findes der i Parken en gammel indiansk Begravelsesplads med en Række originale Totempæle — en Slags fantastisk udskaarne og malede Gudebilleder, som Indianerne har tilbedt gennem Aarhundreder. Ak ja — de stakkels Indianere! De sygner hen overfor Kulturen og forsvinder. I Stedet for træffer man her paa Vestkysten mange Japanere og Kinesere. De er nok skævvøjede, men det er alligevel Amerikanerne, som ser skævt til dem.

Endnu findes der saavel i som udenfor Parken en Række dejlige Sportspladser til Golf, Bowling, Tennis, Polo, Hockey og Cricket. Og langs de mange smilende Strande rører der sig et broget tusindtalligt Badeliv.

Vancouver er Livsglædens By.

Svømmehal — Sænkede Haver — Cement.

Endnu et Fremstød gør jeg mod sydvest til den lille fornemme By, Victoria, der trods sine kun 40,000 Indbyggere alligevel er Residensstaden for den mægtige Provins: British Columbia.

Victoria ligger lige paa Vancouverøens Sydspids ved Juan de Fuca Strædet ud til Stillehavet. Kysten er her saa sønderrevet, at der fremkommer et saare malerisk Vue, som Kipling har kaldt »de tusind Øers Land«.

Den prægtige Parlamentsbygning dominerer ganske Byens ene Side, hvor ogsaa det smukke Empress Hotel ligger. Hertil er knyttet et meget fikst stort Anlæg, som kaldes Crystal Garden. Midtpunktet i dette er en Svømmehal. Man kommer ind i en stor Bygning, hvis Midterparti dannes af et vældigt firkantet Bassin, der ustandseligt holdes fyldt med frisk Saltvand med en Temperatur paa 20 Gr. C. Bassinet er 150 Fod langt og 40 Fod bredt. Ved den ene Ende er det 3 Fod dybt og stiger saa til 10 Fods Dybde. Det er omgivet af hvide glacerede Sten. Langs alle Sider er anbragt Bænke terrasseformigt op, og enhver kan mod en lav Entré gaa ind og tage det muntre Badeliv i Øjesyn, som udfolder sig Dagen igennem. Der er en egen frisk og ejendommelig Stemning over en saadan nobel Anstalt. Loftet er overalt af mat Glas og bæres af lette Staal-konstruktioner. Der er en Rigdom af Blad- og Drivhus-

planter anbragt overalt, og det hele har Stemning som et Drivhus, dog med den friske og muntre Afveksling, som Bassinet med svømmende og pjaskende Børn og Voksne giver. For begge Ender af Bassinet men i højere Plan er der udstrakte Pladser til Restaurationsliv med store Danseflader, og her kan man nyde sin Forfriskning samtidig med, at man ser paa Dansen eller Badelivet og lytter til den snart klassiske, snart jazziske Musik. Kort sagt: Her er Liv og glade Dage.

Faa miles udenfor Victoria findes nogle Haver »The sunken Gardens«, der simpelthen er verdensberømte.

Med en af de fortræffelige Udsigtsbiler, der findes i saa stort Tal, ruller jeg ud for at tage dem i Øjesyn.

Deres Historie er kort. For godt en Snes Aar siden kom en Ingeniør Butchart en Tur til Victoria. Han gik ud i de nærliggende Bjerge, og han forstod at bruge sine Øjne. Han fandt Kridtlag og gav sig til at lave Cement. Netop paa samme Tid opkom Kravene om Cementveje i Amerika af Hensyn til Motorkørselen, og dette Krav blev og bliver stadig imødekommet i en saa uhyre Grad, at Amerika og Canada nu har over 200,000 miles Cement-Highways. Butchart blev hurtig Mangement-millionær, men det er en Sag for sig.

Imidlertid har han ikke været saa indtaget i at lade gamle Mergel- og Kridtgrave henligge i styg Forfatning, som vi er her i Landet.

Han fandt ud, at her var der netop Mulighed for at lave noget ekstrafint, og saa skabte han i tre forskellige Udgravninger en Række Haver, som i Pragt og Ejendommelighed næppe har deres Lige. Alverdens forunderlige Planter fik han samlet, og de blev arrangerede, saa det er som at gaa i rene Tryllehaver, naar man færdes der. Der er italienske Anlæg og japanske Anlæg. Der er Grotter og idylliske Smaadamme, Springvand

og Pergolaer, der er duftende Blomster, og der er Farver, saa Regnbuen maa blive misundelig.

Hist og her er der i de mest naturtro Omgivelser anbragt Figurer hentet lige ud af Æventyrbogen. Der er baade Nisser og Nøkker, Havfruer og mystiske Dyr. En ustandselig Strøm af Turister fra Alverdens Lande passerer hver Sommerdag igennem disse Anlæg. Ingen maa plukke en Blomst, men man kan faa Frø at købe. Hele Aaret er 12 Gartnere beskæftiget alene med at holde disse Haver i Orden. Jeg sagde til Føreren: Naar Mr. Butchart dør, hvem skal saa overtage disse Haver?

— Det er ikke godt at vide, sagde han. Byen Victoria kan i hvert Fald ikke.

— Hvorfor?

— Fordi det koster 40,000 Dollars om Aaret!

En anden Seværdighed herude var de fremragende Cementarbejder, der er præsteret. Der stod en gammel frønnet Pæl af Naturtræ ved Vejen. Den er af Cement, sagde Føreren. Vi smilede — nej, den skulde han alligevel ikke faa os til at hoppe paa. Vi saa nærmere paa den. Der var godt nok Spor af Orm, afskallede Barkstumper o. s. v. Men da vi saa undersøgte den rigtig og følte paa den, maatte vi erkende, at den var af Cement — helt og holdent. Vor Forbavselse blev ikke mindre ved at se Havelaager af vredne Naturtræstykker, Bænke o. s. v. — alt af Cement, men saa naturtro og smukt, at man pludselig maatte til at revidere sit Syn paa Cementen som dekorativt Element. Her maatte være noget at lære for et Cementland som Danmark.

En anden Udflugt fra Victoria gik ved Aftenstid ud til det allerede berømte Observatorium, der ligger paa et lavt Bjerg 7 miles vest for Byen. Stolt hæver det sig op fra et Plateau paa Toppen. Der er to Etager og øverst den mægtige Kuppel.

Vi kom ind i denne og saa det kolossale Maskineri, der let og næsten umærkeligt var til at dreje og indstille i alle Retninger. Linsen har en Diameter af 72 Tommer og er en af de største i Verden. Den er slebet i Frankrig og naaede med Nød og næppe at blive afskibet fra Antwerpen otte Dage før Krigen udbrød. Assistenten gav meget kvikke Oplysninger om Himmelummet og Stjernerne. Jeg beskuede bl. a. Beta i »Svanen«. Den viste sig at være en Dobbeltstjerne, den ene rød, den anden blaa. De staar omtrent i samme Retning, men den ene er 300 Lysaar, den anden 900 Lysaar borte. Saa megen Forbindelse mellem dem er der ikke. Jeg saa ogsaa vor lyse, blege nordiske Vega. Den var straalende dejlig.

Naar jeg nu om Aftenen ser op paa den, lyser den over Mindet om hin stille Aften paa Bjerget ude ved Stillehavet.

Atter mod Øst.

Endelig er Tidspunktet kommen, da jeg skal vende om. I mange Uger har jeg nu rejst mod Vest — med Damper og med Bane — men altid mod Vest. Nu skal jeg atter mod Øst. Jeg skal i den Retning, hvor Solen staar op, hvor Atlanterhavet ligger og Europa med en lille næsten usynlig men dyrebar Plet — Danmark!

Men først skal jeg aflægge et Besøg i Ny Danmark — den ældste danske Koloni i Canada. Den ligger oppe i New Brunswick, lige syd for Lawrenceflodens Udløb i Golfen af samme Navn.

Altsaa tager jeg først med en hurtigt sejlende Damper fra Victoria til Vancouver og gaar der »ombord« i den gennemgaende Pacifik-Ekspres til Toronto. Og

Canadas tidligere Beboere. Fra v. til h. Kaly Dreng, Herbert Lawrence, Medicinuglen og Charlie Rugæder.

Indianer-Telt ved Banff.

Det skønne Banff. I Forgrunden Hotellet med Plads til 1000 liggende Gæster.

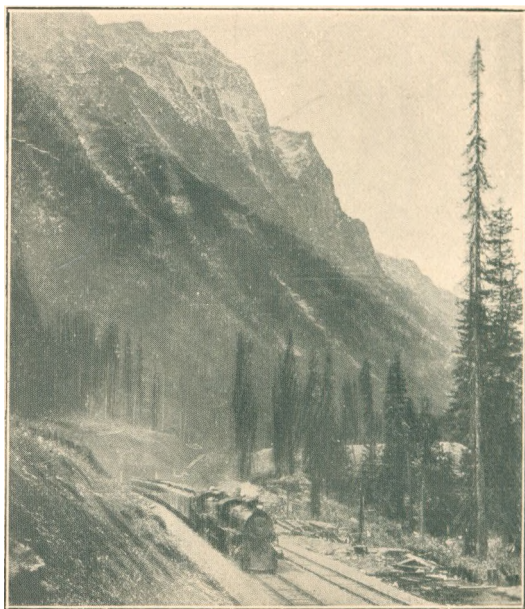
Toget snor sig gennem Bjergene langs Bow-Floden. Man ser den bagerste Udsigtsplatform.

Bjergparti med „Trostens Sø“ i Forgrunden.

De ti Bjergtoppes Dal.

Ud fra Jordens Indre gennem en Tunnel.

En Flok Bjergfaar nær ved Banff.

nu jager vi af Sted Dag og Nat. Vi sover og ryger, spiser og drikker, medens Toget hver Time lægger et halvt Hundrede miles bag sig. Naar vi med lange Mellemrum standser en halv Snes Minutter, løber vi frem og tilbage paa Perronen for at faa Bevægelse i Kroppen.

Det er drøjt i Længden.

Man kan ikke skrive, og det bliver snart trættende at læse.

Heldigvis er der nok at beskæftige Tankerne med, og dertil kommer, at jeg er saa heldig stadig at træffe livlige og elskværdige Medrejsende.

Det er ogsaa overordentlig interessant at gøre Iagttagelser over alle de skiftende Billeder, der viser sig.

Paany passerer vi Bjergene og ser dem denne Gang i den modsatte Rækkefølge, kommer gennem de lave Bjerge og Høje ved Bjerglandets Fod og glider ind gennem Alberta. Landskabet veksler men i anderledes mægtige Skifter, end vi er vant til hjemme. Udsigten er jo umaadelig over det flade Prærieland. Vi kommer gennem Egne, der er grænseløst øde og forladte. Det er Tørken, der her gør sin Virkning. Pludselig opdager jeg i en milelang Strækning ude i Landet en underlig graa Linie. Da vi kommer nærmere, viser det sig at være en Vandledning, nemlig en halv-cylinderformet Betonkonstruktion, baaret oppe af svære Betonkryds, som er anbragt med smaa Afstande. Det er et Led i et stort Vandingsanlæg, »Irrigation«, som C. P. R. har sat i System for at bøde paa de tørre Arealer. Ledningen her fører uhyre Mængder af Vand fra en højtliggende Flod, og det fordeles saa i stadig mindre Vandløb, indtil det paa Bestemmelsesstedet risler nedad og udover Markerne, der bliver særdeles yderige efter en saadan Gen-nemvandning.

Alene i Syd-Alberta er et Areal paa 3 Mill. acres Land gjort dyrkeligt ved Vand fra Bow-Floden.

Vi jager videre mod Øst gennem Saskatchewan og Manitoba. Over store Strækninger har det været meget regnfuldt, og i saadanne Egne kan man se det triste Syn af store Hvedemarker, hvor Hveden er sat sammen i lange Rader, men aldrig kommer videre, fordi den er totalt ødelagt af Regnen. Toppene kan være helt sorte af Forraadnelse eller undertiden lysegrønne af de spirende Kærner.

Vi naar omsider paany Fort William og Port Arthur, men i Stedet for at tage med Skib over Søerne bliver jeg i Toget og drejer mod Nord og kører en prægtig Fart langs Superiorsøens Nordside. Vi haster videre sydøst ned gennem Ontario og er omsider efter ca. 5 Døgn uafbrudt Kørsel atter i Toronto.

Niagara.

Sagen var, at jeg foruden andre Opgaver ogsaa havde den Plan at se Niagara, der i lige Grad tilhører Canada og U. S. A. Jeg sejlede fra Toronto tværs over Ontariosøens sydlige Ende og gik i Land paa Amerika-Siden, idet jeg havde mit Pas i Orden. Med elektrisk Tog kørte vi op langs Floden, der forbinder Eriesø og Ontariosø, og som danner det verdensberømte Fald.

Floden bliver vildere og vildere. Dens Vande er snart kogende Hvirvler, snart brusende Fald.

Saasnart vi holdt ved Byen, der slet ikke er saa lille, skyndte jeg mig ud til Faldet.

En vedholdende Torden i Luften fortalte mig, i hvad Retning jeg skulde gaa.

Saa stod jeg ved Faldet paa Amerikasiden. Et bredt

og regelmæssigt Fald, hvor Vandmasserne kommer ilende i blaalig og grønlig Farvespil og styrter udover — 200 Fod lodret ned, idet de forvandles til snehvidt Brus og Støv. En enstonig Larmen fyldte Luften. Jeg steg med en Elevator ned paa en Afsats ved Siden af de Sten, Vandmasserne ramte. Jeg saa dem komme fra oven, ustandseligt, vældige og dragende.

Det var et storslaaet Syn.

Ude paa Floden vippede en lille Damper, hvis Mandskab har faaet Rutine i at gaa saa nær til de nedstyrrende Vandmasser som muligt. Det saa nervepirrende ud, men Afstanden fra selve Faldene var dog ærbødig. Over en pragtfuld Bro, der som en uhyre Staalbue spænder over Floden nedenfor Faldene, gik jeg over paa Canadasiden. Her findes det egentlige Vandfald, det, der har gjort Navnet Niagara saa berømt. I Stedet for at styrte ud over en lang, lige Kant kommer Vandmasserne her og styrter ud over en halvcirkelformet Kant, der vender sin Runding imod Løbet.

Hestesko-Faldet kaldes det, fordi Vandet styrter baade forfra og fra Siderne ned i et forfærdende Dyb. Jeg blev imponeret af det første Fald, men dette var ti Gange saa storslaaet. Tordnende og brølende styrter Vandmasserne i et fraadende, desperat Brus, der maler Vandpartiklerne til saa fine Dele, at de føres med Vinden langt ind over Land og falder som en overordentlig fin men tæt Regn. Man taber Mund og Mæle, naar man staar og ser og lytter. Tid og Evighed gaar i et. Man er som lænket til Stedet og maa gøre Vold paa sig selv for at rive sig løs af den halvvejs hypnotiske Tilstand, hvori man befinder sig. Overalt, hvor man sender Blikket ud over Faldet og dets Afløb, blændes man næsten af de prægtige straalende Regnbuer, som slaar deres

Farvebundt fra Bred til Bred. Himlen har dem ikke skønnere.

For at faa al Ting med, gik jeg ind i en nærliggende Bygning og tog Billet til en Tur ind under Faldet.

Jeg blev ved Hjælp af Gummikappe, Støvler og Hætte gjort uigennemtrængelig for Vand, og saa gik det med Elevator et Par Hundrede Fod lodret ned i Klippen. Gennem Gange, der var udhuggede i Klippens Sten, kom jeg hen til forskellige smaa Luger, der aabnede sig ud mod Vandmasserne, som rasede ned foran mig. Det var spændende. Jeg fortsatte og stod tilsidst i selve Hesteskoens Runding. Det Syn, der viste sig for mig, var nærmest at ligne ved et rasende uigennemsigtigt Vejr af den forfærdeligste Snestorm. Vandmasserne væltede med rivende Fart ned foran mig, sydede, rasede og fremkaldte en øredøvende Larm, alt imedens de sendte Kaskader af Sprøjt og Væde ind over mig.

Det var en uforglemmelig Oplevelse.

Om Aftenen var jeg igen ude ved Faldet. Da var det illumineret. Man har jo Elektricitet nok, og saa har man konstrueret nogle særlige Lyskastere, der oppe fra en Platform paa en dertil indrettet Bygning sender Lys mod Faldet, naar Mørket falder paa.

Der er 30 Projektører, og de har en Styrke paa halvanden Billion Normallys!

Man forestille sig den Virkning, det har, naar dette Lysvæld kastes hen mod det i Mørket usynlige Fald, som pludselig begynder at lyse. Og som yderligere Raffinement kastes Lyset gennem forskelligt farvede Glas, saa Faldet er blodrødt eller blaat, grønt, violet o. s. v. Undertiden ligger Farvestriberne op ad hinanden. Det er højst forunderligt, men dejligst af alt er dog det hvide Lys, der faar de skummende Vandmasser til at lyse i

herlig Renhed ud i Natten. Hele Vejen langs Floden, hvor der er anlagt prægtige Spadseregange, stod Folk i Tusindvis for at nyde det skønne Syn i de to Timer, Illuminationen varer. Men naar man fra et bestemt Sted saa de farvede Lyskegler brede sig ud i Luften, hvor denne var fyldt med de fine Vandpartikler, fremkom der et fuldkommen fantastisk Syn.

Det er ikke uden Grund, at Niagara besøges af Hundredtusind Turister Aar efter Aar.

Jeg tog nu til Montreal for at foretage min sidste Trip — et Besøg i New Denmark.

Det er jo kun en »Sviptur«. Og dog tog Rejsen dertil 24 Timer eller som fra København til Køln.

I Ny Danmark.

Men hvilken Forandring fra Prærieegnene. Her er Skovland, Skov overalt, i Reglen ny Skov, der er vokset op efter at den oprindelige er fældet og lavet til Papir ved Hjælp af Vandkraftanlæg paa Titusinder af Hestekræfter.

Jeg saa en Farvepragt, som jeg aldrig havde drømt om. Træerne stod i det stille Vejr med alt Løvet, men Nattefrosten havde givet dette forunderlig skønne og stærke Farver. Særlig Canadas nationale Træ, Maple-tree (Ahorn), var vidunderligt. Der var ikke alene voldsomme røde Farver, men alle Nuancer i okker, blaaligt og gult, der var brunt, orange og guld — ja, der var Træer, der stod og lyste som stille Fakler. Ahorn, Birk, Poppel, Elm, Tuja, Fyr og Gran — det var som en Brand af Farver i saa vældige Valører, at det næsten virkede berusende eller hidsende. Og saa kørte vi langs den dejlige St. John Flod, over hvilken der hist og her var slynget elektriske Staalkonstruktioner.

Jeg blev hentet i Byen Grand Falls af Pastor John M. Jensen, en prægtig og betydelig ung Præst, der nu er forflyttet til Montreal. Køretøjet var en stor Cigaræske, ophængt mellem fire store og lette Hjul, men Hesten var rap, hvilket var en Fordel, da der var 10 miles til Præstegaarden. Først besaa vi et stort Kraftanlæg, der var under Bygning.

Floden slaar en Krumning, hvor Faldene findes. Saa laver man en Tunnel for at lede Vandet tværs over Krumningen og derefter lade det styrte gennem lange Rør ned i Turbinerne. At Tunnelen gaar hen under hele Byen, generer ikke. Anlægget er paa 20 Mill. Doll. og skal producere Elektricitet, der skal benyttes baade til Lys, men navnlig til Kraft i Cellulosefabrikerne i mange Miles Afstand.

Det er, som saa ofte ved saadanne Lejligheder, amerikanske Penge, men Provinsen vilde ikke have Regeringen til at lave det og saa paalægge Befolkningen Udgifterne i Form af Skatter. Nej — det private Initiativ, og saa selvfølgelig visse Forpligtelser som Vederlag for Koncessionen.

I Præstegaarden fik jeg den venligste Modtagelse. Fruen er Datter af »Frederik 8.«s mangeaarige Fører, Kaptajn Gøtsche.

New Denmark er en gammel dansk Koloni, der nu har Jernbanestationer i Nærheden.

Paa Grund af dens afsides Beliggenhed har det danske Sprog holdt sig i en ualmindelig Grad, og hvad mere er: dansk Væsen og Tankegang.

Mænd og Kvinder, der er fødte derovre, taler Dansk, og deres voksne Børn, for hvem Danmark kun er et Begreb, taler Dansk.

Saa vel Landet som Klimaet ligner mest det Danske.

Der er Bakker og Dale, og Farmene ligger paa Pletter, der er ryddet i Skoven. Hist og her store Pletter, idet der ofte ligger Farme tæt ved hinanden, og de er alle paa 100 acres hver.

Ialt bestaar Kolonien af 5—600 Danske.

Er Farmerlivet med Hvededyrkning paa Prærien det store Spil, saa er til Gengæld Farmernes Tilværelse mere tryk og jævn her i New Brunswick. Thi her er det i langt højere Grad mixed farming (blandet Landbrug), der præger Tilværelsen, saa ogsaa i den Henseende er det naturligt for Danske.

Som man ude mod Vest efterhaanden tager mere Prærieland ind, saaledes forøger man her sit Areal ved at rydde Skoven. Og det gaar i Virkeligheden forbausende hurtigt og let med de moderne Midler, som staar til Tjeneste.

Den velsignede Kartoffel.

Den altbeherskende Afrøde her er dog Kartofflen. Med den staar og falder den egentlige Fortjeneste. Slaat den eller dens Pris fejl, saa bliver der intet at lægge til Side, men giver den godt med gode Priser, da tjener en Mand store Penge. Endnu er Avlen ikke slaaet fejl.

Det er i Virkeligheden først efter, at man for faa Aar siden begyndte en rationel Kartoffelavl, at Kolonien for Alvor er gaaet frem i Velstand. Og det er gaaet overordentlig heldigt hidtil. Kartofflerne er ikke alene gode, men deres Vækst under Forholdene her bevirker, at de er frugtbare, saaledes at de sydlige amerikanske Egne, hvor de kan levere nye Kartoffler meget tidligt, helst vil have Læggekartoflerne her fra New Brunswick.

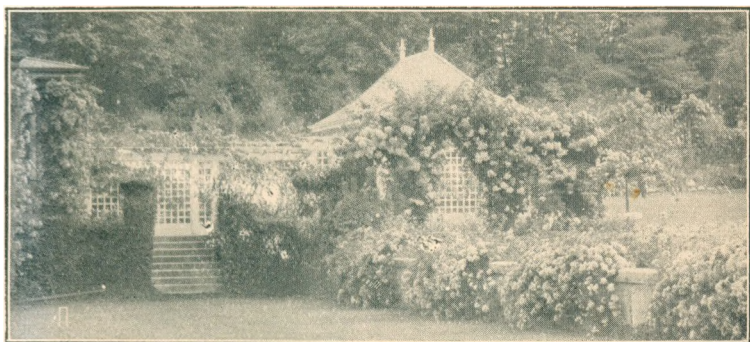
Men det afgørende for hele denne Kartoffeldyrknings Rentabilitet er naturligvis, at der er et ubegrænset Marked for Spisekartofler i de store canadiske og amerikanske Byer syd paa langs Kysten, først og fremmest New York.

Jeg besøger et meget tiltalende Ægtepar, Thv. Jensen og Hustru, Han fortæller mig: Kartoffeldyrkningen foregaar paa den Maade, at der anvendes Treskifte, Kartoffler, Havre og Græsjord. Denne pløjes om Sommeren, og det følgende Foraar lægges Kartofflerne. Disse snittes altid i passende Stykker med 1 à 2 Spirehuller i hvert. Det sker i de nærmest foregaaende Uger, og for at de friske Snitflader ikke skal mugne, strøs lidt Kalkmel paa dem. Lægningen foregaar ved Hjælp af en Maskine og to Mand, og Kunstgødningen lægges umiddelbart før Kartoffelstykket, der højst maa komme 3 Tommer ned. De to Mænd kan lægge 4—5 acres om Dagen. Der anvendes ca. 800 Pd. Kunstgødning pr. acre. Den betaar af 33 pCt. Superfosfat, 20 pCt. Kali, svovlsur Ammoniak, Chilesalpeter og Blodgødningspulver.

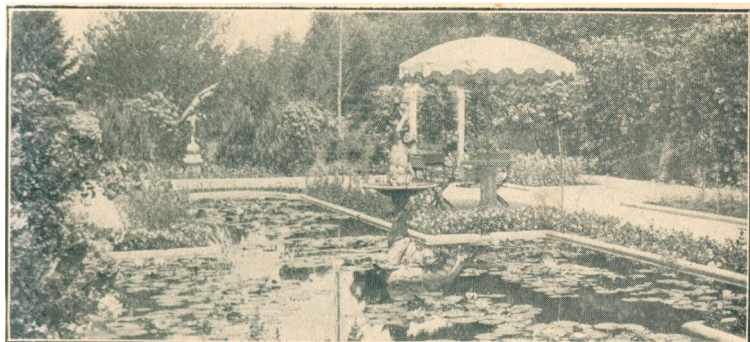
Lige før Kartofflerne kommer op, bliver de radrensede og muldet i Kamme. Det samme gentages, naar Bladene er 4 Tommer oppe, saa Jorden muldes helt op omkring Planterne. Før Blomstringen faar de en Sprøjtning af Blaasten og Kalkmælk, og atter gaar man dem igennem med Radrenser og Muldplov. Naar de staar i fuld Blomst, faar de en ny Sprøjtning af samme Slags, og viser der sig Antydning af Skimmel, en tredie Sprøjtning. Der er 3 Fod mellem Rækkerne, og Optagningen sker med Maskine. Kartofflerne samles i Tønder (barrels), der tager 165 Pund. Sække anvendes aldrig. Saa-længe Optagningen staar paa, er store og smaa i Ak-

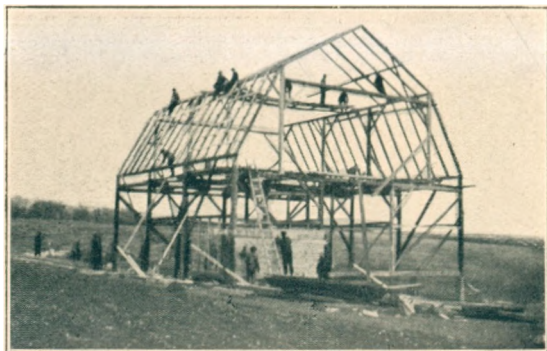
„Hvide Elg“ i Spalten af et Kæmpetræ.

Parti fra „de sænkede Haver“ paa Vancouver-Øen.

Den skønne „italienske Have“.

Hvorledes man bygger en Lade i Canada.

Mr. Johnsons Farm.

En typisk Skole paa Landet i Quebec.

J. F. Johnson og Hustru foran deres smukke Hjem i „Ny Danmark“.

tivitet med at samle op. Der betales 8 Cents pr. barrels, og en rap Opsamler kan samle 50 barrels pr. Dag. Det er 4 Dollars.

Der var en nydelig ung Dame hos Præsten. Hun fik 8 Dage fri, og saa gik hun paa Arbejde hos Farmerne og samlede hver Dag sine 50—60 barrels og tjente sig i den Uge 100 Kr. Hun var lige kommen fra Danmark, var cand. pharm. og havde endog i et Aar bestyret et Apotek paa egen Haand, men hun havde været i Canada længe nok til at lære, at Arbejde adler.

Paa dertil indrettede brede, lave Vogne køres de fyldte Tønder hjem og tømmes af i en Kartoffelkælder for at ligge der, mens Ejeren afventer den gunstigste Salgstid. Kælderen er meget praktisk indrettet, og ved Hjælp af en Lampe kan den holdes frostfri.

Lad os sige, en Mand har 15 acres med Kartoffler, der giver 100 barrels pr. acre. Det er 1500 barrels. I Vinterens Løb stiger Prisen til 3—4 Dollars pr. barrel, ja, sidste Vinter fik de 8 Dollars pr. barrel. Men blot med 3—4 Dollars er det jo 4500 Dollars, og det er mange Penge.

En Hverdagshistorie.

Jeg beder Thv. Jensen fortælle om sit Liv.

Ja, siger han lavt, jeg havde jo været med i mange Spekulationer i Krigstiden, og tilsidst gik det selvfølgelig galt. Der var Dage, hvor jeg tjente 1000 Kr.

Ja, men vi var aldrig rigtig glade, afbryder Fru Jensen stille.

Nej. Han saa paa hende med et varmt Blik. Og hvad kunde det saa hjælpe, naar det kun var Papirspenge, fortsatte han. Saa kom vi jo til at hugge i det. Jeg

kunde nok have klaret det, hvis jeg kunde have faaet lidt Tid, men Banken vilde have sine Penge, og saa jog den mig fra Gaarden — og tjente rigtig godt paa den Streg. Naa, jeg er ikke ond paa nogen. Nu har vi det godt. Ikke ogsaa, Mor?

Jo, og det er dejligt, naar man kan betale enhver sit, svarede hans venlige Hustru.

Saa blev vi enige om at rejse herover. Det var i 1924. Vi havde to Børn, og foruden os var der tre andre Familier og 4 unge Mennesker.

Jeg arbejdede 2 Maaneder for 1½ Dollar om Dagen. Saa laante jeg 200 Dollars og købte denne Ejendom for 4000 Dollars. Der er 100 acres Jord, hvoraf 80 kan dyrkes, men kun 50 er opdyrkede. Der er gode Bygninger med fornødne Maskiner, 2 Heste, 2 Køer og 1 Kvie. Jeg skal aarlig betale 250 Dollars i Afdrag foruden Renten. Det første Efteraar — 4 Maaneder efter Købet — betalte jeg de 200 Dollars tilbage foruden de 250. I Aar har jeg 11 acres med Kartofler og Resten til Havre og Græs. Som Priserne staar, er der Udsigt til, at jeg i Aar kan betale al min Gæld. Det er ogsaa gaaet alle de andre godt, de tre er Selvejere, og enkelte af dem holder Bil. I 2—3 af Aarets Maaneder maa jeg have Hjælp. Ellers gør vi det hele selv. I Vintertiden har jeg en god Ekstrafortjeneste ved at gaa ud og skove Brænde.

Ja, vi er taknemmelige, slutter Jensen, og jeg siger, at en flink og dygtig Mand kan ikke undgaa at tjene Penge her.

Da jeg omsider tager Afsked, faar jeg den Hilsen, som saa mange, mange har givet mig til Slut: Hils Danmark!

Jeg besøger nogle af de ældre Farmerfolk paa Plad-

sen, Jens Frederiksen Johnson og Hustru. De bor i en dejlig, stor og praktisk Villa, hvor alt skinner af Renlighed, og hvor alt Træværk indvendig er af det matte lyse Canada-Eg. Navnlig er der en dejlig og hyggelig Forstue, der tillige er Køkken. Johnson er fra Sjælland, og hans Kone er en livlig og net sjællandsktalende Bondekone, der imidlertid er født i New Denmark. Der er den venligste Gæstfrihed, man kan tænke sig. Vi sidder om Aftenen og fortæller Oplevelser og Historier, medens Kedlen paa Komfuret snurrer. De voksne Børn, af hvilke der er 5—6, sidder og lytter til Fars og den Fremmedes Fortællinger fra dette mærkelige Land der langt, langt mod Øst, som de ingen rigtig Forestilling har om. Om Dagen ser jeg paa Kartoffeloptagningen, og Johnson viser mig sine store og smukke, rødmaalede Udhuse, hvoraf Laden er 46 Fod bred, 64 Fod lang og 44 Fod høj. Han har 5 Heste, 6—8 Køer og en halv Snes Svin samt Fjerkræ. Selvfølgelig ogsaa en flot Bil.

Han viste mig ogsaa en praktisk Gødningsvogn. Den havde lige Sider, og Bunden bestod af tætliggende Tværtremmer paa et Kædetræk. Naar Læsset skulde spredes, satte man kun ved et Haandtag Mekaniken i Gang, medens Kørselen fortsattes. Bunden med Læsset bevægede sig langsomt bagud, og her blev Massen grebet af en roterende Cylinder med lange Pigge, der slyngede Gødningen bagud og fordelte den saa jævnt og ensartet, at det var en Lyst.

Jeg maatte mindes den hjemlige Gødningsspredning, hvor Begynderen altid stod oven i »Hakket«! Hvor hurtigt og let var ikke det, jeg her saa.

Danske Farmere er velkomne.

Her, som overalt, hørte jeg Beboerne udtale, at de vilde saa gerne have danske Farmere til at slaa sig ned for at holde fremmede Elementer ude. Paa mit Spørgsmaal, om der var Farme nok at faa, smilede de overbærende.

Jeg kom til at tænke paa Oberst Dennis i Kolonialdepartementet, der smilende sagde til mig: Jeg vilde ønske, jeg kunde tage hele Danmarks Befolkning og flytte den herover.

Mange Unge drager jo ind til Byerne, og Farmerne bliver gamle og vil sælge. Nogle — dog ikke danske — bliver grebne af Skoven, saa de lader Farmen i Stikken og gaar paa Jagt og Fiskeri. Jo, der er Farme nok. Og deres Ord om, at de er glade ved danske Nykommere, bekræftes paa den smukkeste Maade ved den Modtagelse, de gav det store Selskab i 1924. De lavede i deres Forsamlingsaal en hel Høstfest med Mad og Drikke, som stod parat, da »Gæsterne« ankom, og de fordelte dem til Slut og tog dem med til Hjemmene, hvor de fik en god og kærlig Behandling, og de nærmeste Par Dage skaffedes der saa paa forskellig Maade Arbejde til Mændene. Det var en mageløs Modtagelse at faa for disse danske Emigranter, og de var dybt rørte.

Mest af alt er dog mine Minder knyttede til det ædle og kønne Præstehjem, hvor Kærligheden forsødede alt. Fruen havde to Smaabørn og saa ud til at trænge til en Ferie.

Men —

Der ankom en fattig Familie fra Danmark. Konen var højt frugtsommelig, og desforuden var der to Smaabørn. Hvor skulde de blive af. Jo, Pastor Jensen og Hustru

tog Konen og Børnene ind i Hjemmet, hvor de opholdt sig i flere Uger. Konen fødte her sit Barn, og alle blev plejede paa det kærligste, skønt Præstens Indtægter ikke tillod Pigehjælp, og Fru Jensen trængte haardt til en Ferie.

Imedens gik Manden paa Arbejde og tjente Midler til at rejse et Hjem for.

Om Vederlag til Præsten var der ikke Tale.

En saadan Kærlighedsgerning tog Pastor Jensen og Frue som en naturlig og selvfølgelig Sag, men det hæver dem alligevel op, saaledes at vi ikke alene glædes over dem som Landsmænd, men tillige bøjer os for dem som Mennesker.

Vi havde en Sammenkomst i Præstegaarden, hvor jeg talte, og hvor vi sang. Da vi skiltes, var der mange, som kom hen til mig, trykkede min Haand og sagde: Hils Danmark!

Amerikas Lære til os.

Nogle afsluttende Betragtninger.

Over hele det amerikanske Kontinent staar to Sætninger, tegnede med flammende Kæmpebogstaver, saa de lyser over hver Plet af Verdensdelen, ja, ind i selve Menneskenes Sjæl. Øverst staar: Hjælp dig selv! og derunder staar: Her holdes Arbejdet i Ære!

Disse to Leveregler rummer Hemmeligheden ved hele den vidunderlige Livskraft og Energi, som præger Amerikanere og Canadiere. De har skabt Fart i Tilværelsen, rastløs Foretagsomed, Mod og ranke Rygge. De har bidraget til at skabe det mægtige Samfund, hvor

det økonomiske Liv blomstrer, og hvor Skatterne er meget smaa. De har umuliggjort den blotte Tanke om en systematisk Understøttelsespolitik, endnu inden den kunde fødes derovre.

Hvem tør i Dag benægte, at vi her i Danmark har alvorligt Brug for den Lære, disse Sætninger rummer.

Godt nok er den første en haard Lære. Men hvilket Vidunder vilde vi ikke opleve i vort Folk, hvis vi annammede den. Saa kunde vi altid »udenfor Programmet« i Humanitetens Navn enes om at mildne noget af den Nød og Lidelse, der altid vil findes, saalænge der lever en syndig Slægt paa denne Jord.

Vi har vidst noget om dette, men det er glemt. Der var en Gang et Ordsprog, der lød saaledes: Hjælp dig selv, saa hjælper dig Gud! Det fortæller om de Erfaringer, de Gamle havde gjort, om Lykken ved at hjælpe sig selv. Det var før Understøttelsessystemet var bleven en af vore største Statsvirksomheder.

Men vi maa have den anden Sætning med: Her holdes Arbejdet i Ære! Det er den sociale Nydannelse i den nye Verden, at al taabelig gammel europæisk Fordom mod Arbejdet som »simpelt« eller »tarveligt« er slaaet for Panden — uigenkaldeligt.

Er det stundom strengt at skulle hjælpe sig selv derovre, saa kommer det dog straks som en Første-Opmuntring fra det Samfund, man har besluttet at tilhøre: Her holdes Arbejdet i Ære!

Danske annammer Læren uden Vanskelighed og føler sig lettet og tiltalt derved — naar de først kommer over »Dammen«.

Æresfølelse.

Jeg traf, som meddelt, i Brunswick en ung, dansk Dame, der var cand. pharm. og et helt Aar havde styret et Apotek paa Sjælland. Hun var forlovet, men kort Tid før Brylluppet skulde finde Sted, døde hendes Kæreste. Det var et saadant Slag for hende, at hendes Paarørende fandt en Rejse nødvendig og fik hende anbragt hos den danske Præst i New Denmark, hvor hun havde et kærligt Hjem, saaledes at hun snart rettede sig. Men Lønnen var lille, og hun fik derfor otte Dage fri i Efteraaret.

Disse otte Dage anvendte hun til at samle Kartofler op efter Kartoffeloptageren paa de nærliggende Farme. Hun brugte Fingrene saa rapt, at hun opsamlede mellem 50 og 60 barrels om Dagen, og da den faste Pris var 8 Cents pr. barrel, tjente hun en god Skilling til Klæder og Sko. Hun gennemførte Kampagnen med smilende Humør, og de unge, velhavende Farmersønner, som i Forvejen var indtagne i den kønne, unge Pige, var nu dobbelt ivrige efter at vise hende deres Hyldest. Hun kunde rent ud sagt faa, hvem hun vilde.

Men hvis man nu bød en ung, dansk »Frøken«, en cand. pharm, eller cand. phil. eller blot en Ekspeditrice at gaa ud paa Landet og pille Kartofler op hellere end at gaa ledig — hvad tror man saa, der vilde ske. Hun vilde sandsynligvis blive smækfornærmet, og jeg frygter, en erfaren Mand havde Ret, da han svarede: Hun gjorde det saa'gu ikke, om hun saa maatte have alle de Kartofler, hun kunde samle op!

Jeg spurgte en mandlig cand. pharm., hvordan han saa paa det.

Han svarede: For mig er alt ærligt Arbejde lige godt, og jeg vilde ikke paa nogen Maade have noget imod at tage saadan et Job som Kartoffelpiller, hvis jeg blev arbejdsløs. Men jeg vilde sandsynligvis alligevel ikke gøre det, for jeg vilde næppe mere faa Plads paa noget Apotek, saasnart dette blev bekendt — og det vilde det hurtig blive.

De allerfleste Steder, hvor jeg søgte Ansættelse, vilde Chefen tænke om ikke sige: Næ — nej! Naar han har været saa langt nede — nej!

Dette er Sandhed — den skindbarlige og karakteristiske gammelfjogede danske Sandhed, at »man« vilde synes, han havde været »langt nede«, fordi han havde tjent nogle Penge ved et saa smukt og nødvendigt Arbejde som at samle Kartoffler op fra Jordens Skød — disse herlige Knolde, som opholder Livet for Millioner af Mennesker.

Der er sket nogen Forandring her hjemme til det bedre, men endnu er der langt igen, før vi helt tilegner os den kostelige Lære: Her holdes Arbejdet i Ære! Du har Pligt til at hjælpe dig selv, men du maa ogsaa vide, at hvad som helst Arbejde, du tager fat paa, saa gør det dig Ære.

Arbejdet adler, sagde de Gamle, men det er ikke gaaet som en Grundlov ind i Sindene.

I Amerika er alle lige. Der er kun to Klasser: De, der bestiller noget, og de, der driver.

De første er Adelsmænd og er respekterede overalt. Farmerne kan møde paa Byens fineste Hoteller i deres Arbejdstøj. De er velkomne. Og skulde de komme i midlertidig Pengeforlegenhed, er der altid nogen, der vil hjælpe.

En Drivert bryder man sig derimod ikke en Døjt om.

Parti fra Vancouver. Indsejlingen til Havnen.

Badeliv ved Vancouvers smilende Strande.

En Allé af blomstrende Æbletræer i Britisk Columbia.

Herfra kommer de herlige canadiske Æbler.

Vej mellem Vancouver-Skovenes
Kæmper.

Hængebro over en svimlende dyb Canyon,
Capilano.

Tømmerhugst i Britisk Columbias Skove. Der foregår en fuldkommen vandalsk Røvdffil.

En af Indianernes Totempæle. Den er malet i skrigende Farver og indgyder dem både Skræk og Ærefrygt.

Laksen springer i Canadas Floder.

Høbjergning i Britisk Columbia. En ordentlig Høstak.

Han kan være saa flot udhalet, han vil — det impone-
rer ingen. Og absolut ingen føler sig paavirket, endsige
smigret ved en Henvendelse fra ham om Hjælp, f. Eks.
en lille Underskrift paa en Veksel. No, Sir! Aldrig! Er
du sulten, min Ven, saa kan du gaa ned i Kælderen og
fyre i to Timer, eller du kan hugge eller save Brænde,
saa skal du faa din Betaling for udført Arbejde. Basta.

Det kan være, det er en haard Omgang for en Fars
Søn, men naar han har udført sit Arbejde, vil han al-
ligevel føle sig tiltalt af sin Arbejdsgivers Anerkendelse.
Ingen Spot eller Haan overfor det hellige Arbejde, men
derimod et opmuntrende: Well, du kan jo godt bestille
noget. Hvorfor gaar du saa og driver?

Og den paagældende baade føler og forstaar, at det
er rigtigt. Der vaagner en Lyst til at tilhøre dette for-
nemme arbejdende Samfund, en Iver efter at deltage i
Kappestriden om at naa frem.

Samfundet er bleven en stor Værdi rigere.

Men hjemme siger de: Det er dog mærkeligt med den
Fyr, for herhjemme var han et dovent Bæst, der aldrig
drev det til noget.

Hemmeligheden er, at han er kureret af den ameri-
kanske Medicin, som vi trænger umaadeligt til at faa en
Dosis af.

Thi saa sandt vi alle er Mennesker med menneskelige
Svagheder, saa ligger der tusindfold mere Viljestyrke,
Energi og Opfindsomhed i Ordene: »Du maa hjælpe
dig selv«, end der ligger i Bevidstheden om, at Sam-
fundet staar parat til at føde dig, hvis ikke du kan faa
passende tids- og tarifbestemt Arbejde.

Ja, vil man spørge, men gaar nu ikke mange til
Grunde?

Jo, desværre, det gør der vel nok. Det gør der jo

overalt. Men af de Hundreder, jeg har truffet paa min Rejse, har jeg ingen set, der ikke tjente Føde og Klæder og var tilfredse med deres Kaar.

En, der gaar til Grunde.

Men — ganske vist! Jeg rejste derover med en for-kælet ung Mand, der intet kunde ud over at spille og synge. En Landsmand hjalp ham til en Prøve paa et Sted, hvor der vinkede en stor Tjans, thi Prøven faldt heldigt ud. »Men De maa lære nogle engelske Sange,« sagde Direktøren. »Og kom saa igen om otte Dage.«

Men den unge Mand sagde til sin Landsmand: »Det gider jeg s'gu ikke!« Og saa telegraferede han hjem til sin Mor efter Penge!

Saadan en Plante gaar utvivlsomt til Grunde, hvis ikke Sult kan kurere ham. Men det vilde han jo gøre overalt.

»Jamen, er det ikke et forfærdeligt Liv, man skal igennem med Slid og Slæb tidlig og silde,« spørges der.

Lad mig svare: »Hvordan har de Menneskers Tilværelse formet sig, som har opdyrket Jerup Hede eller Rimmer og Dopper i Elling?«

Saadant Slid kendes aldeles ikke i vore Dages Canada, men til Gengæld faar man mere for det — mange-fold mere. Selvfølgelig kan man ikke paa Prærien leve det samme Kulturliv som i en dansk Landsby eller et vaagent Sogn. Men det egentlige »Slid« bestaar væsentlig i, at man i Sæsonstidene maa være parat og rappe sig hver Dag. Det er ikke værre, end at enhver sund Mand og Kvinde kan holde det ud, men i Arbejdstiden kender man ikke til at staa og fumle med et og

andet, medens man smaasludrer og fortæller Historier. Der hedder det: go a' head!

Carl Christensen, der havde tjent sig 300,000 Dollars, sagde til mig: Hvis en ung dansk Mand er af det rigtige Stof, saa er der noget for ham at gøre herovre. Hvis han vil bestille noget og — navnlig — passe paa det, han tjener, kan han skabe sig en god Fremtid herovre — langt bedre end i Danmark. Men hvis han vil sove, til Solen varmer Huset op, saa maa han hellere blive i Danmark.

Arbejdsløse.

Men endelig vil jeg gerne sige, at selv om nu en og anden gyser lidt ved Springet, saa kan det dog ikke gælde Arbejdsløse, thi for dem maa det jo være en sand Befrielse at komme til at tjene til Livets Ophold.

De fleste vil vist forstaa, at Arbejdsløsheden er en af de forfærdeligste Tilskikkelser, der kan møde et virkelystent Menneske. Tilstanden ødelægger, gnaver og pinner — indtil den Paagældende maaske kan blive saa sløvet paa Sjæl og Legeme, at han ikke længer reagerer. Saa er Ødelæggelsen sket og er meget vanskelig at oprette. Og national-økonomisk set vil vist enhver indrømme, at det er nogle af de goldeste Penge, et Samfund kan give ud. Det er som en Sæd, efter hvilken der intet, absolut intet vokser. Der holdes Liv i nogle Mennesker — til næste Udbetaling. Men dette er jo stik imod Naturens og Livets Love. Man kan ikke give noget for intet. Pengene er en Værdimaaler, der maaler Værdien af et udført Arbejde. Men her er kun det tomme Rum. Og Midlerne har jo ikke engang noget

med Gavens Velsignelse at gøre. Det er jo nærmest med Misfornøjelse, for ikke at sige Forbandelse, Skatterne afleveres, og det er ogsaa tit af Folk, som ikke har Raad eller Evne til at sørge for andre end sig selv.

Jeg spørger: Er der noget Valg imellem en arbejdsløs, trøstesløs Tilværelse og saa Udvandring til et Land, hvor der er Chancer?

Hvem har Brug for dig?

Jeg glemmer aldrig, hvad en velstillet dansk Mand i Canada sagde til mig. Jeg spurgte ham, hvorfor han var udvandret, og saa svarede han alvorligt og eftertænksomt: »Danmark havde ingen Brug for mig. Canada havde og har Brug for mig.«

Klinger ikke gennem dette det sunde Menneskes naturlige Trang til at udføre en Gerning, fylde en Plads? Hvorfor skulde denne Trang ikke tilfredsstilles fremfor at ødelægges. Hvilket Menneske er mest truet af Faren ved at gaa til Grunde: den, der lever Aar efter Aar ved at mades mer eller mindre godt igennem offentligt Underhold, eller den, der arbejder, forsørger sig selv og vinder frem. Jeg tror, disse sidste faar ikke alene den rankeste Holdning, men ogsaa den bedste Hjerne og — først og sidst — den Lykkefølelse i Sindet, som er Livets største Gode.

Emigration.

Hvis derfor nogen spørger mig, om han skal emigrere — og det er der saa mange, der gør — saa er mit Svar dette, at jeg ikke tør raade den enkelte. Jeg tror, ligesom Generalkonsul Bøggild i Montreal udtalte til mig,

at hvis en Landmand vil emigrere, saa er Canada det bedste Land at drage til.

Men jeg tør selvfølgelig ikke tage Ansvaret for den enkelte. Hvem kan det? Det hænder ikke sjældent, at selv Forældre nøler med at tage Ansvaret for deres egne voksne Børn overfor et afgørende Skridt.

Jeg kan imidlertid sige, at jeg aldrig vil raade nogen til at rejse ud, hvis de har en Stilling eller Gerning, som giver dem deres Underhold. Ganske specielt skal ældre og gifte Folk betænke sig.

Men taler vi om Udvandring i Almindelighed, saa siger jeg rigtignok: Selvfølgelig bør vi have mere Fart i denne. Vi skal have slaaet en Pæl gennem den fuldkommen taabelige Opfattelse, som navnlig Socialdemokraterne — uvist af hvilken Grund — søger at opretholde, nemlig at det er noget saa forskrækkeligt og sørgeligt, om nogle af vore Unge drager ud, og at det er saa farefuldt og risikabelt.

Ja, der er jo Risiko ved at leve, det forstaar sig. Og vi er i Danmark naaet vidt i Kravet om at leve et »garanteret« Liv. Deraf de utallige Ansøgninger om »faste« Pladser. Men hvad Ulykke er der egentlig i, at et gammelt og overbefolket Land sender af sin Overflod til Egne, hvor der Plads og Chancer. Det er jo ikke andet, end hvad vi har gjort for Aartusinder siden.

Var det saa galt, om Danmark var med til at befolke de Egne, hvor der endnu er Plads og Betingelser? Betyder det ikke snarere en Styrkelse af Danmarks Anseelse.

Vi kan visselig nok være vore udvandrede Landsmænd bekendt.

Ja, men — siger Skeptikerne — kan der nu ogsaa garanteres dem gode Kaar?

Nej — sandelig kan der ej, thi det gode Resultat kommer an paa de paagældende selv. Men Spørgsmaalet er saa typisk for den Aand, der har bredt sig herhjemme i en demoraliseret Tid, hvor Mod og Initiativ er væk. Man vil begynde med at være »garanteret«.

Hvorledes Udvandringen kan lettes, er et Spørgsmaal, der maa tages op til alvorlig Drøftelse. Men jeg er klar over, at den skal ikke foregaa i store Selskaber, som med Statshjælp drager ud for at danne en ny Koloni.

Den gaar ikke. En Koloni skal vokse naturligt frem, gro op af Jorden. Og dertil kommer, at Folk, der rejser paa den Maade, ikke er af det rette Stof. De vil let blive som Børn, der kalder paa Far og Mor, saasnart den første Modgang viser sig. Og saa vil de vælte Answeret fra sig selv og over paa Staten.

Jeg véd endvidere, at hvis ikke der tages fat, kan vi let risikere at komme bagefter. Der gøres vældig Propaganda fra engelsk Side for at faa Canada befolket af Englændere. Jeg saa jo, hvorledes den engelske Bishop of London i hver eneste Avis, der interviewede ham, og i officielle Kredse hjemme og ude slog meget stærkt til Lyd for den Tanke: Det er British Dominion. Lad os faa Briter herover. Her er Jord, og England har Folk. Det er Foreningen af de to Faktorer, vi maa se at fremme af al Kraft, sagde han. Og der arbejdes ivrigt paa at sætte Udvandringen fra England i System og lette Betingelserne, der allerede er meget lettere end her fra Landet. Jeg skal blot anføre, at Englændere, der vil arbejde som Farmere, kan komme over til Canada for et halvt Hundrede Kroner, og at der oprettes hele Skoler eller Øvelsessteder, hvor Folk, der ikke er kendt med Landarbejde, kan vænne sig hertil, inden de rejser.

Endelig er der endnu en Ting, jeg vil nævne til Slut: Amerikas delvise Lukning for Indvandrere har vakt stor Opmærksomhed i Canada, der ganske sikkert vil følge Eksemplet, naar det finder Befolkningens Størrelse passende.

Simon Hjortnæs var ganske fortrolig med Tanken om, at det slet ikke behøvede at vare saa mange Aar. Han sagde en Dag under en Samtale med mig: »Nær vi haar naad de 50 Millioner her i Canada, saa lukker vi lisom Amerika.« Og da han syntes, jeg saa tvivlende ud, tilføjede han: »De ka do luwr paa!«

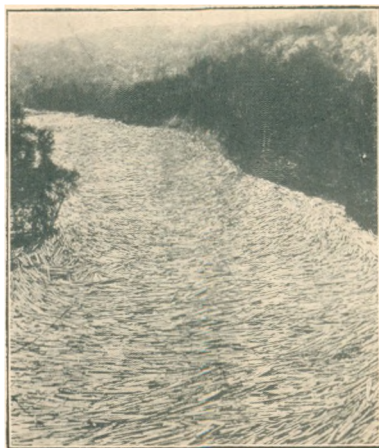
Farmbillede fra Ny Brunswick, hvor Skoven er ryddet.

Et ordentligt Læs Props køres ud af Skoven.

Tømmer fra Canadas Skove. Et Tank-Lokomotiv trækker af med omkring 1 Million Fod Tømmerstokke, ladede paa Slædemeder.

Tømmeret transporteres ogsaa af Vandet.
Her ses en Flod af Træ.

Den danske Kirke i „Ny Danmark“.

KORT OVER DET SYDLIGE CANADA

